

Paradijsthesse

Fantasie of werkelijkheid?

Wetenschap en het christelijk geloof bijten elkaar niet.

Inhoud

Introductie	5
1. God wint zonder ook maar één enkel mens te verliezen	11
2. God plaatst Adam in het paradijs en stuurt hem er later uit	13
3. Hoelang hebben Adam en Eva in het paradijs geleefd?	15
4. Elke interpretatie is een toevoeging	17
5. De vrouw van Kaïn	19
6. Het paradijs is tijdens de zondvloed in veiligheid gebracht	21
7. Kende de zondvloed meer overlevenden dan Noach en zijn gezin?	23
8. Zijn de piramiden van Gizeh vóór de zondvloed gebouwd?	25
9. Job, de voorafspiegeling van Jezus	27
10. Hemel, hel en zielenslaap	29
11. Jezus Christus, het Lam van God	31
12. Jezus Christus, de Leeuw uit Juda	33
13. Offer en overwinning maken de weg vrij naar vrede en verzoening	35
14. Het Messiaans Vrederijk eindigt goed	37
15. Opname van de gemeente van Jezus Christus	39
16. Het nieuwe Jeruzalem heeft een muur met poorten	41
17. De eerste en de tweede jongste dag	43
18. Het Messiaans Vrederijk verspreidt zich over de hele wereld	45
19. Buiten het nieuwe Jeruzalem wordt de wereld opgebouwd en hersteld	47
20. Het eeuwige leven en de eeuwige bestraffing	49
21. De Messias betreft de heiligen bij het laatste oordeel	51
22. De Messias werkt satan het universum uit	53
23. Alverzoening, nee. Late-alverzoening, ja!	55
24. Gods eeuwige en onveranderlijke raad wordt begrijpelijker	57
25. De uitverkiezing als onderdeel van het leerproces	59

26. God laat alles meewerken ten goede	61
27. Het laatste oordeel	63
28. Fantasie of werkelijkheid?	65
29. Het slot van Romeinen 11	67
30. Het Messiaans Vrederijk gaat vooraf aan het herstelde paradijs	69
31. Het laatste oordeel volgens Tom Wright	71
32. Het verlangen van God volgens Henk Binnendijk	73
33. Leven met paradoxen	75
34. Het laatste oordeel als paradigma	77
Bespiegeling	81
Korte verantwoording	83
Afbeelding met een paradigma	85
Tijdsbalk met de belangrijkste gebeurtenissen	87

Introductie

Tijdens het Darwinjaar (2009) is de paradijstheze ontstaan.

Het eerste idee daarbij was om het tellen van Adams' leeftijd te laten beginnen vanaf de zondeval. De tijdsduur tussen schepping en zondeval wordt daardoor de grote onbekende. Hoelang hebben Adam en Eva in het paradijs geleefd? We weten het dan niet meer.

Er ontstaat zo een kennisgat.

Het plezierige van zo'n gat is, dat het alleen met fantasie is op te vullen.

Het is zelfs mogelijk om het hele fossielenarchief een plaats te geven. Zeker als verondersteld mag worden dat satan de wereld buiten het paradijs al eerder heeft aangevallen dan het moment waarop hij Adam en Eva wist te verleiden.

Die vroege aanval kan al vrij direct na de schepping hebben plaatsgevonden.

De mens had immers onder andere de taak ontvangen om de tuin te bewaren, om deze vrij te houden van smetten.

Vanaf het begin was het Gods bedoeling een groot aantal mensen te schepping. Een vol getal. De aarde zou daardoor langzaam veranderen in een tuinstad, vol met mensen die hun gaven zouden inzetten om hun God te eren. Met de meest prachtige gebouwen, met grootse schilderijen en de schitterendste muziek.

De zondeval heeft die mooie plannen vertraagd. God bereikt zijn doel, maar nu wel met een grote omweg. Gods Zoon moest ingrijpen. Hij doet dat in twee stappen.

Hij is al voor de eerste keer naar de wereld gekomen om zichzelf te presenteren en om satan in aanvang te verslaan. Hij presenteerde zich meer als het Lam Gods dan als de Leeuw uit Juda.

Als Hij binnenkort voor de tweede keer naar de wereld komt, dan zal Hij zich precies andersom presenteren. Aan de tekenen in zijn Handen kunnen we dan alsnog zien dat Hij het Lam Gods is, maar verder zal Hij komen als De Leeuw uit Juda, als Wonderbare Raadsman, Goddelijke held, Eeuwige Vader, Vredevorst.

Het bekende vers uit Jesaja 9:5 moet eigenlijk uit elkaar getrokken worden. Het Kind zal voor de tweede keer terugkomen als Wonderbare Raadsman, Goddelijke held, Eeuwige Vader, Vredevorst.

Op Jezus' tweede komst volgt het laatste oordeel, waarbij Hij alle heiligen zal betrekken.

Die Wonderbare Raadsman betreft partijdige mensen bij het laatste oordeel, mensen die nauw verbonden zijn geweest met geliefden die het geloof vaarwel hebben gezegd.

Mensen, waarvan enkelen kinderen hebben die God de rug hebben toegekeerd.

Zulke mensen schakelt die Wonderbare Raadsman in tijdens het laatste oordeel.

Jezus zal na zijn tweede komst, als Vredevorst, op de hele nieuwe wereld vrede brengen.

Hij heeft tijdens zijn eerste komst al veel voorwerk verricht. Daarna is Hij naar de hemel gegaan en heeft Hij alle macht over hemel en aarde ontvangen.

Als eerste is Hij een stad, het nieuwe Jeruzalem, aan het bouwen. (Hebreeën 11:16) Voor die stad rekruteert Hij nu al mensen. Iedereen die gelooft, wordt hemelburger van die stad.

Op de jongste dag zal deze stad, het nieuwe Jeruzalem, neerdalen uit de hemel.

(Openbaring 21). Die stad, die geliefde stad, zal dan omsingeld worden door menigten van volken. (Openbaring 20:9) Op dat moment zal de Goddelijke held zo ingrijpen dat er een proces gestart wordt, waardoor uiteindelijk over de hele aarde vrede zal ontstaan.

De oude wereld zal vergaan. Babylon, de grote stad, zal vallen. (Openbaring 18)
Aan het einde van het wereldgericht zal waarschijnlijk geen mens meer in leven zijn.
Babylon, het tegenbeeld van het nieuwe Jeruzalem, zal moeten wijken voor die nieuwe stad.
De inwoners van Babylon zullen met haar ten ondergaan.
Maar niet voor lang, want op de jongste dag zullen alle doden opstaan.
Iedereen zal rekenschap af moeten leggen over zijn leven.
Niet alleen tegenover God, maar ook tegenover alle heiligen die de Wonderbare Raadsman
betreft bij dit laatste oordeel.

Het nieuwe Jeruzalem zal neerdalen als een fysieke grootheid.
Daardoor zal enerzijds de wereld worden hersteld, anderzijds worden vernieuwd.
Voor dit herstel maakt God gebruik van een brok van de oude wereld, dat Hij tijdens de
zondvloed van de wereld heeft weggenomen.
Tijdens de zondvloed heeft God namelijk het paradijs in veiligheid gebracht.
Daardoor is het aardoppervlak geplooid en zijn de continenten gaan schuiven.
De stille getuigen van dit wonder zijn onmiskenbaar.
Niemand weet de oorzaak van de plaattektoniek, maar dat die continentale platen schuiven,
dat merken we nog steeds. Tot aan de jongste dag.

Wie niet in scheppingdagen kan geloven en ook niet zo'n verondersteld wonder serieus wil
overwegen, maakt het zichzelf moeilijk om een reële toekomstverwachting te ontwikkelen.
Hoelang zal de transformatie van de oude naar de nieuwe duren?
Zal het nieuwe Jeruzalem wel echt kunnen neerdalen?
Kan God dat echt doen?
Of moeten we daarvoor ook in miljarden jaren gaan denken?

Jezus komt de tweede keer niet alleen terug als Wonderbare Raadsman en als Vredevorst,
maar ook als Hogepriester volgens de ordening van Melchisedek. (Hebreeën 5:6-10)
Hij is priester-voor-eeuwig. Hij kan zich in iedere zondaar verplaatsen en met hem
meevoelen. Als Koning zal Hij heersen en doorpakken. Als Hogepriester zal Hij de heiligen
inschakelen en hen tot priesters maken. (Openbaring 20:6)
Deze Messias zal dus optreden als Wonderbare Raadsman, Koning en Hogepriester.
In die ambten zal Hij alle heiligen voorgaan, want hun taakveld is enorm.
Buiten de muren van het nieuwe Jeruzalem bevinden zich menigten van volken die door hen
zullen moeten worden berecht, bestuurd, verzorgd en geheeld.
De Vredevorst wenst vrede voor allen, maar dan wel alleen op een manier dat er geen
terugval meer mogelijk is. Daarom zullen de straffen effectief moeten zijn.
Wie zich hier ingraaft en zich tegen de Messias keert, wacht waarschijnlijk een lange straf.
Want de straf zal minstens zolang duren totdat de gestrafte zich van harte heeft bekeerd.
Het leven in het hier en nu doet er toe. Lees maar verder.

Krimpen aan den IJssel, mei 2014
Nico Bakker

1. God wint zonder ook maar één enkel mens te verliezen

Bij God is alles mogelijk, omdat Zijn gedachten hoger zijn dan de onze. Hij kan alles laten meewerken ten goede, waardoor dieptepunten veranderen in hoogtepunten. Terugkijkend zou je zo'n dieptepunt niet willen missen, omdat juist daardoor het hoogtepunt veel sprekender wordt.

Tengevolge van de zondeval gaat de mensheid door een diep dal. Na Jezus' overwinning op satan klimmen we uit het dal. Zijn kruisdood was het dieptepunt.

Paradoxaal genoeg was Jezus' kruisdood ook een keerpunt. In principe overwon Hij toen al de satan, die Hij daarna slechts beperkte bewegingsvrijheid gunt. Satan is de toegang tot de hemel ontzegd en voor wat betreft de aarde is zijn macht aan banden gelegd.

Pas rondom de jongste dag zal satan nog even losgelaten worden. Dan zal hij nog veel volken weten te verleiden, om gezamenlijk op te trekken naar de geliefde stad en het kamp van de heiligen. Die poging van satan zal mislukken, omdat God dan definitief met hem zal afrekenen. Hij zal worden gegooid in de poel van vuur en zwavel.

De jongste dag is de eerste dag van het Messiaans Vrederijk. Vanuit het nieuwe Jeruzalem zal de Messias dan gaan heersen over de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Alle gelovigen zullen deze Messias bijstaan als koningen, rechters en priesters. De ongelovigen bevinden zich dan buiten de poorten van het nieuwe Jeruzalem. Bij elke poort staat een engel die hen de toegang ontzegt.

Op de jongste dag zal er van alles gebeuren. Zo zullen alle doden opstaan en een onvergankelijk lichaam ontvangen. Hun lichaam zal worden vernieuwd, terwijl zij nog wel hun oude identiteit zullen behouden. Juist daardoor is het nodig dat de 'schapen' alsnog van de 'bokken' moeten worden gescheiden.

Om die scheiding snel en effectief te doen verlopen, zal satan nog even de volken mogen verleiden. Velen zullen satan dan opnieuw volgen en geven daardoor aan dat ze tot de 'bokken' behoren.

Jezus zal de eerste scheiding, het vuile werk, aan satan overlaten. Daarna zullen alle 'bokken' in voorarrest worden opgeborgen, in de poel met vuur en zwavel dan wel in de vuurpoel. Hen wacht het laatste oordeel.

De heiligen zullen participeren in het laatste oordeel, zowel bij de bepaling van de straf als bij de uitvoering ervan.

De heiligen zullen ook steeds meer Jezus' navolgers willen worden. Zij zullen alsnog de ongelovigen willen redden, nadat zij hun verdiende straf hebben ontvangen.

In het nieuwe Jeruzalem zullen levensbomen aanwezig zijn met bladeren waarmee de volken genezen kunnen worden. De gelovigen zullen van deze bladeren gebruik maken om alsnog de volken te genezen en hen tot Christus te brengen. Dan zullen zij ook worden ingeschreven in het levensboek en daardoor toegang krijgen tot het nieuwe Jeruzalem. Zij zullen daar hun dankbaarheid mogen uiten door geschenken binnen te brengen.

Gedurende het Messiaans Vrederijk zullen ze wel buiten de stad moeten blijven wonen, wat een onderdeel zal uitmaken van hun eeuwige straf.

Wat er na het Messiaans Vrederijk staat te gebeuren, daar laat de Bijbel zich niet sterk over uit.

Het Messiaans Vrederijk zal op een heel grootse manier worden afgesloten. Alle knie zal zich buigen en iedere tong zal God loven. Daarna zal Jezus al zijn macht teruggeven in de handen van zijn Vader, zodat God alles in allen zal zijn.

Voor de grondlegging van de wereld heeft de drie-enige God alle mogelijke scenario's bekeken. Het waren er miljarden. Voor een God die miljarden sterrenstelsels schiep, is het doorrekenen van al die scenario's geen probleem.

God heeft in diverse van die scenario's de zondeval voorzien en daarbij een oplossing gezocht. Met alle mogelijke oplossingen hebben zowel de Vader als de Zoon ingestemd. De zondeval vormde geen probleem, omdat God het universum zo heeft geschapen dat alles hersteld en vernieuwd zou kunnen worden. Daarom noemde God de schepping ook zeer goed. Alles wat verkeerd zou kunnen gaan, zou hersteld en vernieuwd kunnen worden.

Met de schepping geeft de Vader zijn Zoon een 'speeltje' in handen. De Vader schiep alles door de Zoon. De Zoon wordt dan ook de eerst verantwoordelijke voor de schepping. Als het verkeerd zou gaan, dan zou Hij de schepping moeten herstellen en vernieuwen.

Voor de grondlegging van de wereld heeft de Zoon van harte ingestemd met al de noodzakelijke oplossingen, ook met die oplossing die nodig zou zijn in het geval dat de mens zou zondigen.

Tijdens de kruisiging had Jezus alles onder controle. Terwijl de Vader zijn handen van Hem aftrok en Hem alleen liet, kreeg de satan vrij spel. Alle omstanders spanden in meer of mindere mate samen, om Hem te verleiden om van het kruis af te stappen. Zijn liefde was echter groter dan die verleiding. Christus bleef hangen om zo satan en al zijn engelen te verlokken om naar het kruis te komen en Hem aan te vallen. Rondom het kruis waren alle leiders uit de hel aanwezig, het was echt een hel. Niet om aan te zien, daarom werd het drie uur erg donker. Terwijl Jezus op dat afschuwelijk moment lichamelijk het zwakst was, streed Hij in geestelijk opzicht als een Leeuw. Als de Leeuw van Juda versloeg Hij al de satanische krachten. Op dat moment proclameerde Hij zijn overwinning door het hele universum. Zijn uitroep 'het is volbracht' klonk door tot in de verste sterrenstelsels.

Na de zondeval van de mens is het heelal gaan uitdijen. De vergankelijkheid van het hele universum moest bekend worden. Wetenschappers weten het zeker, op enig moment zal het uitdijen stoppen en zal het universum weer in elkaar krimpen en wellicht tot niets ineenvallen.

De Schriften spreken een andere taal. Op de jongste dag komt er een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Op dat moment zal het hele universum stabiel worden om eeuwig te kunnen voortbestaan.

Hoe groot kan en mag je over God denken?

Als schepper van het onmetelijke universum is God vele malen groter dan dat universum. Hij draagt dit hele universum in zijn ene hand.

Vandaar dat ik denk dat dit hele universum een speeltje is in Jezus' handen. Wij zijn eigenlijk stofjes aan de weegschaal, maar desondanks heeft God ons allemaal lief. God geeft ons een heel hoge positie, waar we naar uit mogen kijken.

Jezus heeft in principe de strijd tegen satan al gewonnen. Aan het einde van het Messiaans Vrederijk zal Hij de balans opmaken. Dan zal blijken dat iedereen in die overwinning heeft mogen delen, omdat Hij van alle mensen houdt. Hij wint van satan en laat geen enkel mens in zijn klauwen achter. Hij maakt uiteindelijk van elk mens een overwinnaar.

2. God plaatst Adam in het paradijs en stuurt hem er later uit

Adam is de eerste mens. God heeft hem eerder geschapen dan Eva. Later schiep God Eva op een heel speciale manier, door uit Adam een rib te nemen en haar daaruit te formeren. God heeft de huidige discussie over het verbinden van de evolutietheorie aan het scheppingsverhaal voorzien. Gods handelswijze laat zo'n verbinding niet toe.

Adam is eigenlijk als een twee-eenheid geschapen. God schiep Adam met de beoogde Eva in hem. Op de zesde scheppingsdag sprak God Adam aan alsof Eva al aanwezig was. 'Wees vruchtbaar en wordt talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag'. God schakelt in de betreffende verzen tussen enkel- en meervoud. Heel bijzonder. Voordat Adam een vrouw kreeg, moest hij eerst naar haar gaan verlangen. Daartoe gaf God hem de opdracht om alle dieren een naam te geven. Tijdens zijn tocht over de hele aarde bracht God alle dieren naar hem toe. Geen enkel dier mocht zich verschuilen, omdat elk dier een naam moest krijgen. Met deze actie liet God aan Adam alle dieren zien in hun natuurlijke omgeving. Daardoor kon Adam die dieren goed observeren, hun karakter bestuderen en op basis daarvan elk dier een passende naam geven.

Na dit veelomvattende karwei ontdekte Adam dat hij alleen was. Hij realiseerde zich dat God dat expres had gedaan om hem te leren alles van zijn Maker te verwachten. Na deze leerperiode, die misschien wel enkele jaren heeft geduurd, ontvangt Adam een vrouw. Hij jubelt het dan uit. Zijn jubel geeft aan dat hij er lang naar heeft uitgekeken: 'Eindelijk een gelijk aan mij, mijn eigen gebeente, mijn eigen vlees, een die zal heten: vrouw, een uit een man gebouwd.' (Genesis 2:23)

God heeft vrij direct na de schepping in het oosten, in Eden, een tuin aangelegd. Hij plaatste Adam daarin nog voordat hij een vrouw had. Vanuit deze tuin is Adam gaan werken en vanuit deze tuin heeft hij over de wereld gereisd om alle levende wezens een naam te geven.

Ook kreeg Adam van God de opdracht om deze tuin van Eden te bewerken en erover te waken. Die opdracht ontving hij zelfs nog voordat Eva hem daarbij kon helpen. Verder hield God Adam het volgende voor: 'Van alle bomen in de tuin mag je eten, maar niet van de boom van de kennis van goed en kwaad; wanneer je daarvan eet, zul je onherroepelijk sterven.'

Doordat God Adam verbood van deze ene boom te eten, kreeg deze boom iets raadselachtigs. Waarom verbood God dit? Waarom heeft God dan die boom daar laten groeien als je er toch niet van mocht eten? Of waren die vruchten voor later bestemd? Voor het moment dat Adam en Eva volwassen zouden zijn?

Nadat God Eva formeerde, heeft Adam haar ingelicht over dit verbod van God. Op het moment dat satan haar via de slang verleidde, wist Eva precies wat God had bevolen. Toch werd die vrucht zo verleidelijk, ze plukte een paar en at ervan. Ze gaf ook wat aan haar man, die bij haar was, en ook die at ervan. Toen gingen hun beiden ogen open en merkten dat ze naakt waren. Ineens keken ze met volwassen bezoedelde ogen naar elkaar en letten meer op de buitenkant dan op de

binnenkant. De onderlinge relatie werd verbroken, maar ook de relatie met God. Ze verborgen zich voor God.

Direct zocht God hen op en gaf hen de moederbelofte. Ze zouden niet meteen sterven omdat uit hen een verlosser zou voortkomen die de satan zou gaan vermorzelen. Op dat moment bood God hen dat perspectief. Daarmee ontvouwde God slechts een begin van zijn heilsplan. Het ontbreken van het totale zicht op Gods heilsplan moeten we als een straf op de zonde zien. God laat zijn licht niet direct volop schijnen. De zondeval brengt duisternis, een duisternis die eeuwenlang zou duren.

Met de eerste komst van Jezus gaat het licht goed schijnen en pas na de tweede komst van Jezus zal dit licht gaan schijnen voor iedereen. Ook voor Adam en Eva als zij uit het dodenrijk zullen opstaan. Maar ook misschien wel eerder, als Adam en Eva na hun sterven in de hemel zijn opgenomen. Dat laten we aan de HEER over.

God had Adam en Eva ook direct na de zondeval kunnen laten sterven en met twee nieuwe mensen verder kunnen gaan. God had gemakkelijk twee nieuwe mensen kunnen scheppen en hen in dezelfde beginsituatie kunnen plaatsen. Kijkend of deze twee Hem wel zouden gehoorzamen en niet in zonde zouden vallen.

In dat geval waren Adam en Eva na hun sterven direct in de hel terechtgekomen. Ze zouden dan voor honderd procent slaaf van satan zijn geworden. Voor eeuwig zouden ze dan voor God verloren zijn gegaan.

Dat heeft God niet gewild, want twee verloren mensen zijn voor God twee te veel. God blijft ondanks hun zonden van mensen houden, terwijl Hij die zonden blijft haten.

Nu God Adam en Eva wegstuurt uit het paradijs raken ze niet helemaal uit de invloedssfeer van God. Ze worden wel grotendeels slaaf van satan, maar God blijft zo present dat Hij ze kan blijven aanspreken. Hij geeft hen de moederbelofte. Hij spreekt Kaïn aan om te voorkomen dat hij zijn broer zou doden. Daarna spreekt Hij Kaïn opnieuw aan om hem te veroordelen. God wandelde met Henoach. God redde Noach met zijn hele gezin. Voor de zondvloed is God uitdrukkelijk aanwezig, maar niet overheersend. Hij geeft de mens de vrijheid om andere keuzes te maken en laat zo zien dat de zondeval een grote impact krijgt. Bijna alle mensen keren zich tegen Hem. Net voor de zondvloed is er nog maar één rechtvaardige over en dat is Noach.

Door Adam en Eva buiten het paradijs te plaatsen heeft God het ergere voorkomen. Hij verhindert dat Adam en Eva van de levensboom zouden eten en alsnog eeuwig zouden leven. Want dat zou dan een eeuwig leven worden in ongehoorzaamheid aan God. Eigenlijk is de straf op de zonde ook een reddingsmiddel. God straft met het oog op heling. Wie sterft zal op de jongste dag opstaan en kennismaken met het Messiaans Vrederijk. Ieder zal dan gestraft en beloond worden op grond van zijn daden. Het laatste oordeel.

Hoelang hebben Adam en Eva in het paradijs geleefd? Heeft God hen tijdens hun wandelingen iets vertelt over de manier waarop Hij alles geschapen heeft? Hebben Adam en Eva zoveel van God geleerd dat zij op het moment van de zondeval helemaal toerekeningsvatbaar waren?

Over al deze vragen kom ik in de volgende hoofdstukken terug. Daarna verdedig ik het idee dat God het paradijs in veiligheid heeft gebracht. Mee daarom heeft God Adam en Eva uit het paradijs gezet om deze ongeschonden te laten.

3. Hoelang hebben Adam en Eva in het paradijs geleefd?

We weten dat Adam 930 jaar oud is geworden. We weten echter niet van welk moment we Adams leeftijd moeten gaan tellen. Is dat vanaf de schepping of vanaf de zondeval? Gezien het verhaal dat het fossielenarchief ons vertelt, moeten we Adams leeftijd wel gaan tellen vanaf de zondeval. Dat immers maakt het mogelijk om de ouderdom van de aarde in de buurt te brengen van bepaalde wetenschappelijke inzichten. De ouderdom van een fossiel is op verschillende manieren te bepalen. Laat de wetenschap zijn werk maar doen. Laten wij, als het even kan, de Bijbel zo interpreteren dat deze niet in conflict komt met onweerlegbare wetenschappelijke inzichten.

Het fossielenarchief geeft aan dat er vóór de zondeval al veel dieren zijn doodgegaan. Niet alleen door natuurrampen maar ook door ziekten. Kennelijk heerste er buiten het paradijs de dood. Hoe kan dat?

We lezen dat God de mens in het paradijs plaatste om deze te bewaren. Waartegen? Tegen vernielingen? Tegen de dood?

Het paradijs was een omheinde tuin. Die omheining was er niet voor niets. Kennelijk was buiten het paradijs het kwaad al aanwezig, zelfs ver voor de zondeval.

We kennen de satan als een gevallen engel die in opstand gekomen is tegen God. Veelal wordt verondersteld dat dit gebeurd is tussen de zesde scheppingsdag en de zondeval. Gezien het feit dat satan al voor de zondeval een slang in zijn macht kreeg, kan verondersteld worden dat hij vóór de zondeval al een deel van de aarde in zijn macht heeft gekregen. Ziekten en verwoestingen zijn dan aan hem toe te schrijven. Satan heeft nooit genoeg en daarom viel hij tenslotte ook de mens in het paradijs aan. Hij wist dat deze mens onder Gods bescherming stond en dat het moeilijk zou worden. Misschien had hij voor de zondeval al meer pogingen ondernomen om de mens tot zonde te verleiden. Daar spreekt de Bijbel niet over. Als dat zo zijn geweest, dan waren ze allemaal mislukt. God wijst echter die ene zonde aan, die er echt toe doet. In de zondeval trekken Adam en Eva de hele mensheid mee in hun val.

God heeft ook de wilde dieren geschapen. Misschien was de omheining van het paradijs in eerste instantie wel bedoeld om die wilde dieren er buiten te houden. Waarschijnlijk waren die wilde dieren roofdieren die als perfecte faunabeheerders te werk gingen.

Het ene dier heeft meer bewustzijn dan het andere. Onder heel heftige omstandigheden kan een bewustzijn worden uitgeschakeld, zodat er geen pijn meer gevoeld kan worden.

Tijdens de schepping was alles perfect. Ook het bewustzijn bij dieren werkte vele malen beter dan nu. Na de zondeval is degeneratie ingetreden.

Voordat satan de wereld aanviel, gingen dieren dood op een manier die goed was in Gods ogen. Al ver voor de zondeval heeft satan dit ontregeld.

Op de zesde scheppingsdag zei God tegen de mens: 'Wees vruchtbaar en word talrijk, bevolk de aarde en breng haar onder je gezag: heers over de vissen van de zee, over de vogels van de hemel en over alle dieren die op de aarde rondkruipen.' (Genesis 1:28b)

God wenst een groot volk. Is het dan niet logisch om te veronderstellen dat Adam en Eva al vrij direct na de schepping kinderen hebben gekregen? Voor ons is dat inderdaad logisch, maar op de tijdschaal van God zijn miljoenen jaren heel kort. God rekent in miljarden jaren, in eeuwigheden. Bij Hem gaat het van eeuwigheid tot eeuwigheid.

In de avondkoelte wandelde God met Adam en Eva in het paradijs. Heeft God hen ingelicht over de manier waarop Hij alles heeft geschapen? Heeft Adam bijgedragen aan het scheppingsverhaal zoals we deze in de Bijbel tegenkomen? Of heeft God dit verhaal aan Mozes verteld?

Heeft God onze discussies over het scheppingsverhaal voorzien? Heeft Hij het daarom zo laten redigeren zoals het nu in de Bijbel is gekomen?

Adam was is elk geval geen neanderthaler met een bevattingvermogen van iets meer dan een aap. Adam was de kroon op de schepping waarmee God een goede discussie kon aangaan. God kon hem van alles over zijn schepping vertellen.

Ergens sluit de wetenschappelijke theorie van de oerknal goed aan bij de Bijbel. Alles is uit het niets voortgekomen. De oerknal is een en al straling en licht. Pas later vormde zich uit het plasma de planeten.

De vraag is of God met een enkele oerknal of met veel meer oerknallen is gestart. Gezien het uitdijen van het universum ligt het voor de hand om aan één big bang te denken. Het nadeel van die mogelijkheid is dat God in feite een universum schiep dat uit elkaar valt en op een gegeven moment weer in elkaar zal klappen. God zou dan een tijdelijk universum hebben geschapen.

De Bijbel vertelt dat God de mens schiep om eeuwig met Hem te leven. Daar hoort een universum bij dat eeuwig blijft bestaan, een stabiele kosmos. Als God zijn schepping startte door gelijktijdig meerdere oerknallen te bewerkstelligen, dan is het goed voorstelbaar dat daaruit een stabiele kosmos is ontstaan omdat het 'zwaartepunt' in het midden van het universum ligt.

Er zijn 100 à 300 miljard sterrenstelsels. Deze onvoorstelbare grote hoeveelheid laat Gods grootheid zijn. Op de derde scheppingsdag brengt God orde in de chaos en gaf Hij de sterren en planeten een stabiele plaats dan wel een stabiele baan. Na drie dagen chaos ontstond zo de kosmos. Gods plan was om de wereld in zes dagen te scheppen.

De zondeval kent kosmische gevolgen, omdat wij nu constateren dat het heelal uitdijt. Door de zondeval valt de hele kosmos uit elkaar en zal op termijn in het niets verdwijnen. Dit is de indrukwekkende werkelijkheid die wetenschappers ons laten zien. Onze zonnestelsels hebben geen eeuwig leven, het hele universum zal eens in elkaar klappen.

Wie dieper doordenkt, moet wel tot de conclusie komen dat het leven zinloos is. Alles zal eens verdwijnen.

God gaat alle gevolgen van de zondeval corrigeren. Jezus heeft dat mogelijk gemaakt doordat Hij de satan heeft overwonnen. Op de jongste dag zal Hij satan nog even loslaten om hem daarna alle invloed te ontnemen. Hij zal de satan, het beest en de valse profeet gooien in de poel van vuur en zwavel. (Openbaring 20:10)

Tegelijkertijd zal Hij de nieuwe hemel en aarde gaan ontvouwen. Dat zal Hij doen in een stabiele omgeving, in een kosmos die Hij zal stabiliseren.

De nieuwe hemel en aarde zullen eeuwig blijven bestaan. Daar hoort geen zon bij die opbrandt. God zal dan zelf voor het licht zorgen. (Openbaring 22:5)

4. Elke interpretatie is een toevoeging

We mogen niets aan de Bijbel afdoen of eraan toevoegen. Wie interpreteert, mag er dan ook geen Bijbels gezag aan toekennen. Want elke interpretatie voegt iets toe, neemt iets weg of verandert wat aan de Bijbel. Wie de scheppingsdagen als perioden leest, interpreteert.

Deze interpretatie heeft gevolgen voor onze kijk op de herschepping. Als God zolang over de schepping heeft gedaan, hoelang zal de herschepping dan duren? Komt er wel een nieuwe aarde doordat de oude met vuur zal worden gereinigd? Zal het nieuwe Jeruzalem echt uit de hemel neerdalen?

Volgens de Bijbel duurde de schepping zes dagen en zal de herschepping slechts één dag duren. Op die ene dag, de jongste dag, zal het nieuwe Jeruzalem neerdalen. Dit zal het begin zijn van het Messiaans Vrederijk. Hierover later meer.

Voorafgaand aan de jongste dag zal de oude aarde gereinigd worden. Die allesomvattende reiniging hoeft Gods gemeente niet mee te maken, omdat zij net daarvoor zal worden opgenomen.

Over de big bang wordt gezegd dat het huidige model aannemelijk is, hoewel er met name voor de eerste ('ondoorzichtige') periode van 380.000 jaar geen experimentele verificatie mogelijk is.

Geschat wordt dat er tussen de 100 en 500 miljard melkwegstelsels zijn in het universum. Stel dat God het universum heeft gemaakt door gelijktijdig meerdere 'kleine' oerknallen te bewerken, evenveel als het aantal melkwegstelsels of evenveel als een cluster van bijvoorbeeld 100 melkwegstelsels. Wat zouden we daarvan kunnen verifiëren?

De wetenschap is nooit klaar en staat steeds open voor nieuwe ideeën. Eén van de grootste raadsels van de kosmologie zijn de zwarte gaten. Daarnaast is er nog minstens één ander onopgelost raadsel nl. dat van de 'donkere energie'.

In het totaal blijken er zo'n 20 natuurconstanten te zijn in het zogeheten Standaardmodel van de Natuurkunde en daarnaast nog eens zo'n 10 kosmologische constanten. Wanneer zijn deze constanten ingesteld? Hoeveel jaar na de oerknal?

Of voor wie in scheppingsdagen denken: heeft God op de derde dag de natuurconstanten ingesteld?

De natuurconstanten zijn wonderlijk nauwkeurig. Bij slechts een kleine afwijking zou de kosmos veranderen in een chaos.

Elke interpretatie over de schepping wekt verwondering op, omdat door enkel toeval zoiets wonderlijks niet kan ontstaan. Door toeval kunnen nooit zo'n 20 natuurconstanten en zo'n 10 kosmologische constanten precies zo zijn afgesteld dat ze het huidige universum mogelijk hebben gemaakt. De complexiteit is daar te groot voor.

Bij welke interpretatie wordt God het grootst gemaakt? Bij de schepping in zes dagen of bij een big bang waarbij God 13,7 miljard jaar bezig is geweest om de wereld te formeren?

Ik ga voor de schepping in zes dagen, waarbij God inzet met een enorm groot aantal oerknallen.

Wij weten niet hoeveel exemplaren God van elk dier, van elke plant en boom heeft geschapen. Wellicht heeft Hij wel duizenden goudvissen en miljarden grassprietten geschapen. Evenzo zijn voor God miljarden oerknallen geen probleem.

God is een God van wonderen. Of je nu gelooft in een schepping in zes dagen of in schepping in 13,7 miljard jaar, God stuurt en doet wonderen. De meeste van die wonderen heeft Hij niet in de Bijbel laten opnemen. Wonderen vragen om uitleg die ons verstand ver te boven gaat. Bij wonderen gaat het vooral om wat zij uitwerken. Eén oerknal is een wonder, miljarden oerknallen tegelijkertijd is een groter wonder. Met één oerknal duurt de schepping 13,7 jaar, met miljarden oerknallen draaiden al na drie dagen alle planeten om hun zon.

Het lastige aan wonderen is dat ze niet te verifiëren zijn. Alleen het resultaat is te bewonderen en deze kan worden onderzocht.

De Bijbel staat vol met wonderen, niet alleen het begin is wonderlijk, ook de herschepping zal vol van wonderen zijn. Het herstel van de schepping vraagt om wonderen. Daarom legitimeert Jezus zich ook met wonderen, omdat Hij alle wonderen orkestreert. Door Hem is alles geschapen en door Hem zal alles worden herschapen.

Om wonderen te verwerken, denken we erover na, waarbij we allerlei interpretaties maken. Wonderen gaan uit boven elke natuurwet, ze voeren terug naar de Maker van alles.

Die Maker heeft niet alle wonderen vast laten leggen in de Bijbel. Daardoor vallen er gaten in de Bijbel, waarover we kunnen struikelen.

Zo is niet bekend gemaakt wie de vrouw van Kaïn was.

Ook over de godenzonen uit Genesis 6:2 weten we niet veel.

Eén van de grootste gebeurtenissen is de zondvloed. Ook daar weten we nog maar weinig van. Heeft God tijdens de zondvloed de aarde drastisch veranderd?

Wie deze gaten wil vullen, moet wel interpreteren en iets toevoegen.

Elke interpretatie is mensenwerk, geen enkele interpretatie mag verheven worden tot een Bijbelse waarheid. Geen enkele toevoeging mag die pretentie uitstralen.

Waarom dan toch iets toevoegen?

Waarom iets toevoegen wat niet in de buurt komt van de goddelijke waarheid?

Het is jammer dat veel mensen struikelen over de gaten in de Bijbel en deze daarom minder betrouwbaar vinden. Als de eerste hoofdstukken van Genesis al niet kloppen, wat moeten we dan met de rest van de Bijbel?

Ik denk dat door enkele wonderen toe te voegen, als interpretaties, veel verhalen uit Genesis eenvoudig kloppend en begrijpelijk te maken zijn. Dat wil niet zeggen dat die interpretaties ook juist zijn. Wie een betere interpretatie heeft, moet daar maar mee komen. Wie vindt dat de interpretatie tegen de strekking van de Bijbel ingaat, moet dat ook maar aangeven. Want geen enkel interpretatie mag ingaan tegen de Bijbel, ze mag geen on-Bijbelse fantasieën oproepen. Een interpretatie mag God niet kleiner maken.

Over een interpretatie hoeven we het niet met elkaar eens te zijn. Het is maar mensenwerk. Over de onfeilbaarheid van Gods Woord moeten we het wel met elkaar eens zijn. Het is geïnspireerd door de heilige Geest en biedt ons alles om God voldoende te leren kennen. In de volgende hoofdstukken veronderstel ik enkele wonderen, omdat dat in lijn ligt met alles wat God van zichzelf heeft laten zien. God is een God van wonderen. De bijbel noteert al tientallen wonderen. Wie daar al over struikelt, zal zeker moeite hebben nog meer wonderen. Zelfs als ze toegevoegde waarde bezitten.

5. De vrouw van Kaïn

De gangbare opvattingen onder bijvoorbeeld de creationisten is dat Kaïn getrouwd moet zijn geweest met zijn zus. Onder theïstisch evolutionisten komt daarvoor een hele groep geëvolueerde vrouwen in aanmerking. In hun ogen waren Adam en Eva slechts representanten voor een hele groep mensen. Kaïn en Abel trouwden vrouwen uit die groep. Een deel van de gelovigen wil zich niet met deze vraag bezighouden, omdat de Bijbel het niet aangeeft. Kennelijk is het niet belangrijk, dus waarom zou je daarover fantaseren?

De Bijbel staat vol met lees oefeningen om de doordenkers aan hun trekken te laten komen. Dus niet iedereen hoeft te puzzelen. De vraag naar de vrouw van Kaïn mag zeker genegeerd worden. Zeker als het afbreuk gaat doen aan het persoonlijke verstaan van de Bijbel.

Laat mij eerst de puzzelstukjes benoemen om daarna een poging te doen om ze goed met elkaar te verbinden:

1. Pas na de verhalen over Kaïn, Abel en Set lezen we dat Adam nog 800 jaar leefde. Hij verwekte zonen en dochters (Genesis 5:3). Hier krijg je de indruk dat Adam en Eva pas laat dochters hebben gekregen. Ook al vertelt de Bijbel lang niet altijd hoeveel en op welk moment iemand een kind ontving, toch blijft het hier opmerkelijk.
2. Nadat de HEER Kaïn zijn straf voor zijn vergrijp aan Kaïn aanzegde, reageerde deze: 'Die straf is te zwaar. U verjaagt mij nu van deze plek en ik mag u niet meer onder ogen komen, en als ik dan dolend en dwalend over de aarde moet gaan, kan iedereen die mij tegenkomt mij doden.' (Genesis 4:13b-14)
3. Even later had Kaïn gemeenschap met zijn vrouw, en zij werd zwanger en bracht Henoch ter wereld. Kaïn was toen een stad aan het bouwen en hij noemde die Henoch, naar zijn zoon. (Genesis 4:17b)

Direct nadat Kaïn Abel had gedood, zocht de HEER Kaïn op en ondervroeg hem. Hij vervloekte Kaïn, dolend en dwalend zal hij voortaan over de aarde gaan. Op dat moment waren er kennelijk al veel mensen op de aarde, omdat Kaïn vreesde door een van hen gedood te zullen worden. Deze waarneming wordt nog eens versterkt doordat Kaïn even later al een stad gaat bouwen. Kennelijk hadden zowel Kaïn als Abel al veel nakomelingen. Kaïn was bang voor de nakomelingen van Abel. Zodra het maar even kon, stichtte hij een stad om zich te beveiligen. Hij negeerde daarbij de vloek van God.

Opmerkelijk is dat de Bijbel zwijgt over al die nakomelingen van Abel en Kaïn. Nog opmerkelijker is dat we in Genesis 5 negenmaal het zinnetje lezen: Hij verwekte zonen en dochters. Telkens werd er eerst een zoon geboren en daarna verwekte de stamvader nog zonen en dochters.

Gezien deze informatie ga ik ervan uit dat Adam en Eva eerst drie zonen hebben ontvangen en pas daarna nog zonen en dochters. Deze aanname doet de vraag opkomen wie dan wel de vrouwen van Kaïn en Abel zijn geweest?

Door middel van een wonder heeft Adam zijn vrouw ontvangen. Adam en Eva hebben dit aan hun zonen doorverteld. Zodra je een vrouw wenst, moet je dat aan je Schepper vragen. Zij wisten niet beter, bij gebrek aan vrouwen. God heeft erin voorzien.

Aan de eerste generaties mannen heeft God op eenzelfde manier een vrouw gegeven als Hij jaren daarvoor aan Adam een vrouw gaf.

De eerste generatie mannen waren bijzondere mannen. Het waren zonen van God.

In Psalm 8:6 lezen we dat God van het mensenkind bijna een god heeft gemaakt.

De eerste generaties mensen waren gekroond met glans en glorie.

Ondanks de zondeval zette God zijn werk door. Gelovigen en ongelovigen ontvingen een talrijk nageslacht.

In Genesis 6:1-4 staat: 'Zo kwamen er steeds meer mensen op aarde, en zij kregen dochters. De zonen van de goden zagen hoe mooi de dochters van de mensen waren, en ze kozen uit hen de vrouwen die ze maar wilden. Toen dacht de HEER: Mijn levensgeest mag niet voor altijd in de mens blijven, hij is immers niets dan vlees; hij mag niet langer dan honderdtwintig jaar leven. In die tijd en ook daarna nog, zolang de zonen van de goden gemeenschap hadden met de dochters van de mensen en kinderen bij hen kregen, leefden de giganten op aarde. Dat zijn de befaamde helden uit het verre verleden.'

De eerste zin is opvallend: *en zij kregen dochters*. Kennelijk was dat niet eerder zo geweest; maar nadat er steeds meer mensen bij gekomen waren, kregen zij dochters.

De eerste generaties mannen, die dus al een vrouw uit Gods eigen handen ontvangen hadden, vergrepen ze daarop aan die dochters. Ze pleegden massaal overspel.

Als straf daarop bepaalde de HEER dat voortaan de mens niet langer dan honderdtwintig jaar zou leven.

Uit die ontucht, uit de gemeenschap die de zonen van de goden hadden met de dochters van mensen, zijn de giganten geboren. Het zijn de befaamde helden uit het verre verleden, waarvan enkelen de zondvloed hebben overleefd. Daarover later meer.

De meerwaarde van deze interpretatie is:

1. Alle mensen stammen af van Adam. Iets wat de theïstisch evolutionisten tegenspreken.
2. God heeft na de schepping nog meer variatie aangebracht, waarmee al de verschillen in rassen te verklaren zijn.
3. De zonen van de goden zijn menselijke wezens, de mannen uit de eerste generaties. Ze hebben sterk geleken op hun vader Adam. In de loop van de tijd is de mens gedegenerereerd en heeft daardoor zijn goddelijke glans verloren.
4. Het verklaart ook Genesis 6:5: 'De HEER zag dat alle mensen op aarde slecht waren: alles wat ze uitdachten was steeds even slechts.'
5. Het beantwoordt de vraag: Wie waren de zonen van de goden?

Deze interpretatie is niet on-Bijbels, omdat ze niet in tegenspraak is met enig andere tekst uit de Bijbel. Bovendien wordt door de veronderstelde wonderen God eerder groter dan kleiner gemaakt.

6. Het paradijs is tijdens de zondvloed in veiligheid gebracht

Over de verdwijning van het paradijs is niet veel geschreven. Adam en Eva zijn uit het paradijs gezet en ze mochten er niet meer in terugkeren. God plaatste cherubs voor de toegang die de levensboom moesten bewaken.

In de Bijbel lezen we daarna een lange tijd niets meer over het paradijs. Pas in de volgende verzen komt deze terug:

1. Jezus antwoordde: Ik verzeker je: nog vandaag zul je met mij in het paradijs zijn.' (Lucas 23:43)
2. Maar ik weet dat deze man (...) werd weggevoerd tot in het paradijs en dat hij daar woorden hoorde die door geen mens mogen worden uitgesproken. (2 Korintiërs 12:3-4)
3. Wie oren heeft, moet horen wat de Geest tegen de gemeenten zegt. Wie overwint zal ik laten eten van de levensboom die in Gods paradijs staat." (Openbaring 2:7)

Het paradijs wordt in deze verzen meestal geïnterpreteerd als de hemel, als het hemels paradijs. In de hemel is de glorie en glans van het verloren paradijs terug te vinden. De hemel is zelfs nog veel mooier dan het paradijs.

Ik interpreteer deze verzen anders. Ik denk dat het paradijs tijdens de zondvloed in de derde hemel (2 Korintiërs 12:2) is opgenomen. Op die bijzondere plek wordt het paradijs uitgebouwd tot het nieuwe Jeruzalem. Jezus heeft immers gezegd dat Hij naar de hemel ging om daar woningen voor de zijnen klaar te maken. Verder weten we dat op de jongste dag het nieuwe Jeruzalem uit de hemel zal neerdalen. Het nieuwe Jeruzalem compleet met een muur en twaalf poorten, compleet met straten van goud, en in het centrum een rivier met aan weerskanten levensbomen. We lezen hiervan iets in de volgende verzen:

4. Wees niet ongerust, maar vertrouw op God en op mij. In het huis van mijn Vader zijn veel kamers; zou ik anders gezegd hebben dat ik een plaats voor jullie gereed zal maken? Wanneer ik een plaats voor jullie gereedgemaakt heb, kom Ik terug. Dan zal ik jullie met me meenemen, en dan zullen jullie zijn waar Ik ben. (Johannes 14:1-3)
5. Ik raakte in volvoering, en hij nam mij mee naar een heel hoge berg en liet me de heilige stad Jeruzalem zien, die uit de hemel neerdaalde, bij God vandaan. De stad schitterde door Gods luister, met een schittering als van een edelsteen, als een kristalheldere jaspis. Ze had een grote, hoge muur met twaalf poorten en bij elke poort stond een engel. Op de poorten waren namen geschreven: de namen van de twaalf stammen van Israëls zonen. (Openbaring 21:10-12)

Op basis van deze vijf verzen veronderstel ik dat het paradijs werkelijk in veiligheid is gebracht. Waarschijnlijk tot aan de zondvloed hebben de cherubs het paradijs bewaakt, zodat deze in al zijn glorie en luister intact is gebleven.

De losmaking en het wegnemen van het paradijs heeft voor de aarde grote gevolgen gehad. Het ontstane gat moest worden opgevuld. Daardoor zijn de continentale platen gaan schuiven en zijn er grote botsingen ontstaan. Bergtekens hebben zich gevormd, platen zijn gedeeltelijk over elkaar heen geschoven. De wereld is uit balans geraakt en gaan tollen. Een grote watermassa is over de wereld heen gespoeld, misschien wel meerdere keren. Bovenop die watermassa dreef de ark, die geen enkele bergtop raakte. Noach en zijn gezin zijn behouden. Ook al de dieren in de ark overleefden de zondvloed.

Door die tollende aarde was het water niet overal gelijktijdig aanwezig. Door die tollende aarde zijn grote stenen gaan rollen. Waarschijnlijk zijn zo de hunebedstenen vanuit Scandinavië in Drenthe beland.

We weten dat de magnetische polen enkele keren gedraaid zijn. Die draaiingen hebben sporen achtergelaten, zodat daarvoor duidelijke bewijzen aanwezig zijn.

In oude geschriften staan verhalen over draaiingen die tijdens de zondvloed hebben plaatsgevonden. Dit maakt deze kijk op het zondvloedverhaal plausibel.

Over de zondvloed zijn honderden verhalen in omloop. Uit al die verhalen blijkt dat de zondvloed wereldwijd alles heeft verwoest. Toch vertellen die verhalen ook dat er hier en daar overlevenden zijn geweest die hun waarnemingen hebben vastgelegd. Niet al die verhalen zijn terug te brengen naar één bron, het verhaal van Noach.

Dit lijkt strijdig met het Bijbelse gegeven dat God alleen Noach met zijn familieleden heeft gered. Daarover in het volgende hoofdstuk meer.

Er is een nagenoeg sluitend bewijs dat de maan heel vroeger een deel van de aarde is geweest. De mens heeft op de maan bodemmonsters genomen en deze nauwkeurig onderzocht. De bodemgesteldheid van de maan komt overeen met die van de aarde. Sinds die ontdekking gaan alle wetenschappers ervan uit de maan afkomstig is van de aarde. Voor het ontstaan van de maan wordt gedacht aan meerdere mogelijke oplossingen. Daarover nu niet verder.

Onder christenen wordt over de neerdaling van het nieuwe Jeruzalem heel verschillend gedacht. Een deel vat die neerdaling symbolisch op en denkt dat de huidige wereld zal transformeren in een totaal nieuwe gave wereld.

Orthodoxe christenen denken dat al het zondige in en op deze wereld weggebrand zal worden en dat daarna, op die schoongemaakte wereld, het nieuwe Jeruzalem werkelijk zal neerdalen. Die geheel herstelde en vernieuwde werkelijkheid wordt de nieuwe hemel en de nieuwe aarde genoemd. God zal bij de mensen komen wonen.

De zondvloed ligt tussen het ontstaan van de maan en de neerdaling van het nieuwe Jeruzalem. We leven in een wonderlijke wereld, het gaat van wonder naar wonder.

Wie naar de maan kijkt en daarachter het wonder ziet, zal weinig moeite hebben met het idee dat God tijdens de zondvloed het paradijs in veiligheid heeft gebracht.

De meerwaarde van deze interpretatie is:

1. De genoemde vijf teksten winnen aan kracht.
2. Het behoud van het paradijs is te beschouwen als een voorbode voor het herstel van de hele aarde.
3. De onwaarschijnlijk grote catastrofe maakt ruimte voor ideeën dat veel in een korte tijd is veranderd. De plaattektoniek kende tijdens de zondvloed een snelle start en is nog steeds niet uitgewerkt.
4. Op de jongste dag komt er echt iets terug wat voordien is weggenomen. Dat schept de ruimte om echt te denken aan zowel herstel als vernieuwing.

7. Kende de zondvloed meer overlevenden dan Noach en zijn gezin?

In de Bijbel is de zondvloed zo getekend dat het geen ruimte laat voor ideeën dat er naast Noach en zijn gezinsleden nog andere mensen de zondvloed hebben overleefd.

We lezen de betreffende verzen:

1. (...) zei Hij tegen Noach: 'Ik heb besloten een einde te maken aan het leven van alle mensen, want door hen is de aarde vol onrecht. Ik ga hen vernietigen, en de aarde erbij. (Genesis 6:13)
2. Alles wat op aarde bestond werd weggevaagd: de mensen, het vee, de kruipende dieren en de vogels, ze werden van de aarde weggevaagd. Alleen Noach bleef over, met alles wat bij hem in de ark was. (Genesis 7:23)
3. (...) ze aten, ze dronken, ze huwden, ze werden uitgehuwelijkt, tot aan de dag waarop Noach de ark binnenging en de vloed kwam die iedereen verzwoeg. (Lucas 17:27)
4. (...) aan hen die ten tijde van Noach weigerden te gehoorzamen, toen God geduldig wachtte en de ark gebouwd werd. In de ark werden slechts enkele mensen, acht in totaal, van de watervloed gered. (1 Petrus 3:20)
5. Evenmin heeft Hij de wereld uit de voortijd gespaard; alleen Noach, de heraut van de rechtvaardigheid, liet Hij met zeven anderen in leven toen Hij de watervloed over die wereld vol zondaars liet komen. (2 Petrus 2:5)

Misschien zijn er wel miljoenen mensen in de golven omgekomen. Kan het zijn dat God op het laatste moment nog medelijden heeft gekregen en nog enkele mensen gespaard heeft? Kan het zijn dat enkele mensen zich op het laatste moment, terwijl ze de golven zagen aan komen rollen, zich hebben bekeerd?

Nadat de Ninevieten zich massaal bekeerden, reageerde God heel opvallend. Jona wist het wel: 'Ik wist het wel: U bent een God die genadig is en liefdevol, geduldig en trouw, en tot vergeving bereid.' (Jona 4:2b)

Mogen we zo speculeren? Mogen we teksten uit de Bijbel opzoeken waarin ook duidelijk iets beschreven is, wat even later niet helemaal waar blijkt te zijn? Of wat uit andere bronnen helemaal blijkt te kloppen? Twee voorbeelden:

- a. En het leger van Israël keerde pas terug naar Jozua, naar de legerplaats bij Makkeda, nadat het de vijand vernietigend verslagen had, tot de laatste man, en nadat de paar vijanden die nog konden vluchten, waren ontkomen in hun vestingsteden. (Jozua 10:20-21)
Hier moet '*tot de laatste man*' niet absoluut worden opgevat, omdat er ook vluchtelingen ontkomen zijn.
- b. Uit 2 Koningen 17:18b,20,23 en 25:26 zou je moeten concluderen dat alle Joden in ballingschap zijn gevoerd, dan wel naar Egypte zijn gevlucht.
Later blijkt dat er altijd Israëlieten in het land Kanaän zijn gebleven.

Hoe gaan we om met teksten waarin absolute termen worden gebruikt?

Bij de zondvloed gaat het om een straf, die in absolute termen is neergezet.

Gods beloften als gevolg van Jezus' overwinning worden eveneens vaak in absolute termen gecommuniceerd. Hoe gaan we dan met die teksten om?

Ik denk hier aan een zevental teksten, waarop ik later in het hoofdstuk over de late-alverzoening zal terugkomen.

1. (...) want er staat geschreven: 'Zo waar Ik leef – zegt de Heer -, voor mij zal elke knie zich buigen, en elke tong zal God loven.' (Romeinen 14:11, Filippenzen 2:10-11)
2. Dat is goed en welgevallig in de ogen van God, onze Redder, die wil dat alle mensen worden gered en de waarheid leren kennen. (1 Timoteüs 2:3-4)
3. De Heer is niet traag met het nakomen van zijn beloften. Zoals sommigen menen; Hij heeft alleen maar geduld met u, omdat Hij wil dat iedereen tot inkeer komt en niemand verloren gaat. (2 Petrus 3:9)
4. U bent de erfgenamen van de profeten; met uw voorouders heeft God zijn verbond gesloten toen Hij tegen Abraham zei: "In jouw nageslacht zullen alle volken op de aarde gezegend worden." (Handelingen 3:25)
5. Nu heeft de Schrift voorzien dat God ook andere volken door geloof zou aannemen en daarom aan Abraham verkondigd: 'In jou zullen alle volken gezegend worden.' (Galaten 3:8)
6. 'Voordat ik je vormde in de moederschoot, had Ik je al uitgekozen, voordat je de moederschoot verliet, had Ik je al aan mij gewijd, je een profeet voor alle volken gemaakt.' ((Jeremia 1:5)
7. Alle volken, door U gemaakt, komen en buigen zich, Heer, voor U en prijzen Uw naam. (Psalmen 86:9)

Als het hier gaat over elke knie, alle mensen, alle volken, worden deze teksten doorgaans zo geïnterpreteerd dat het niet alle mensen en alle volken zal raken. De belofte aan Abraham wordt meestal zo uitgekleeft dat aan het einde van de tijd alle volken met het Evangelie zullen worden bereikt en dat daarvan allen behouden zullen worden die dat Evangelie hebben aanvaard.

Onder alle volken en alle mensen versta ik alle volken en alle mensen die ooit op aarde geleefd zullen hebben. Ook alle mensen die vóór de zondvloed leefden, schaar ik daaronder. Zij zullen ook op de jongste dag opstaan en hun knieën voor God buigen en met hun tong Hem van harte loven.

God spreekt met één mond. Hij spreekt soms als Opvoeder, die op een pedagogische manier bijna onaanspreekbare kinderen toespreekt en straft.

God spreekt meestal als de Vader van Jezus Christus, die op voorhand weet dat Zijn Zoon de overwinning zal behalen. Op die manier belooft Hij Abraham dat alle volken in hem gezegend zullen worden.

Rond de zondvloed spreekt God zijn kinderen op een pedagogische manier aan en daarom overdrijft Hij enigszins de straf. De variatie die Hij met de schepping in de natuur en in mensen heeft gelegd, zal Hij grotendeels bewaren. Maar dat hoefden Noach en allen die hij moest waarschuwen niet te weten. Dat zou alleen maar die waarschuwing afzwakken.

Als er iets bewaard is gebleven van vóór de zondvloed, dan moeten we dat kunnen vinden. Ik denk dat de piramiden van Gizeh vóór de zondvloed zijn gebouwd en misschien wel met het doel om die zondvloed te overleven. In het volgende hoofdstuk daarover meer.

8. Zijn de piramiden van Gizeh vóór de zondvloed gebouwd?

De piramiden van Gizeh zijn de grootste en de ingewikkeldste van alle piramiden in Egypte. Er zijn zo'n 66 piramiden. De inhoud van de twee grote piramiden van Gizeh is net zo groot als die van al de andere piramiden samen. Opmerkelijk is dat volgens de wetenschap die twee grote piramiden als eerste zijn gebouwd. Dit gaat eigenlijk in tegen het idee van de evolutie, dat klein wordt begonnen en dat later de bouwwerken steeds groter en complexer worden.

Niets van dat alles bij de piramiden van Gizeh. De bouw van die piramiden is zo complex dat we nog steeds niet weten hoe ze gebouwd zijn. Nog opmerkelijker is dat naast de grote piramide twee complete boten zijn gevonden in hermetisch afgedekte bootschachten. Eén van die schepen, de zonnebark van Cheops, is nu te bezichtigen in een museum dat speciaal daarvoor naast de piramide is gebouwd.

Waarom zijn die boten in dergelijke ruimten opgeborgen? Om in een toekomstig leven deze boten te voorschijn te kunnen halen en deze te kunnen gebruiken?

Er is een oud verhaal dat aangeeft dat er vóór de zondvloed priesters zijn geweest die al 300 jaar eerder de zondvloed hebben aangekondigd. Ze vertelden daarbij dat het water 70 meter hoog zou komen te staan. Angstaanjagend.

Wat doen mensen met een dergelijke informatie? Waarschijnlijk gingen ze op zoek naar bergen die hoger waren dan 70 meter. Maar wat, als er vóór de zondvloed geen enkele berg zo hoog was? Wat doe je dan?

Verder kennen we het verhaal van de verdwenen eilandengroep Atlantis. Plato schreef erover en het is wel meer in verband gebracht met de zondvloed.

Zouden de inwoners van Atlantis de piramiden van Gizeh hebben gebouwd? Wilden ze na de vloed met de ingebouwde schepen terugvaren?

Bijzonder zijn de vlakken van de twee piramides. De grote piramide is afgedekt geweest met gladde marmeren platen. De top was vlak, zodat daar enkele mensen konden bivakkeren. Bij de andere piramide liepen de vlakken getrapt omhoog. Op iedere trede konden mensen zitten. Maar die piramide was omgegeven door een gracht.

Stel je voor dat er een watervloed werd verwacht, dan konden de hooggeplaatsten de meest veilige plekken innemen. Zodra het water aan de voet van de Grote Piramide zou komen, zou niemand meer die piramide kunnen beklimmen vanwege de gladde vlakken.

Bij de andere, de Tweede Piramide, zou de gracht vollopen en daardoor zouden allen die op het laatste moment de piramide zouden willen beklimmen, die veilige plek niet meer kunnen bereiken.

De bouw van de piramiden is gedateerd ná de zondvloed. Onder – verdachte – omstandigheden heeft Vyse in 1837 hiëroglyfen gevonden in de ruimte boven de Koningskamer. Volgens veel ingewijden heeft Vyse bedrog gepleegd door die hiëroglyfen zelf aan te brengen. Een eerste onderzoek zou dat hebben uitgewezen. Vervolgonderzoeken worden tegengehouden. Misschien wel omdat dan de hele Egyptische chronologie op de schop moet.

In de mummie van Ramses II zijn resten hasj en cocaïne gevonden. Van de cocaïne staat vast dat deze alleen afkomstig kan zijn geweest van de cocaplant, die alleen in het Andesgebergte voorkomt.

Volgens de wetenschap waren er voor Columbus geen contacten tussen Egypte en Zuid-Amerika. Dit levert vragen op.

Bij de piramiden zijn veel kruiken gevonden die dienst hebben gedaan om er voorraden in te bewaren. Als de piramiden vóór de zondvloed zijn gebouwd en die kruiken ook vóór de zondvloed zijn gevuld, dan ontstaat het beeld dat er vóór de zondvloed contacten zijn geweest tussen Egypte en Zuid-Amerika.

Het onderzoek van de mummie van Ramses II leverde nog enkele verrassingen op. Hij bleek ongeveer 30 centimeter groter te zijn geweest dan de gemiddelde Egyptenaar in die tijd. Verder is met zekerheid vastgesteld dat hij rood haar en een witte huidskleur had. De vader van Ramses II, Teti I, zou ook rood haar hebben gehad. Er zou sprake geweest zijn van een erfelijke eigenschap waar de Ramses-dynastie trots op was.

De piramiden zijn omgeven met tal van vragen. Met welke gereedschappen hebben de bouwers al die marmeren platen uitgehakt en hoe hebben ze deze zo vlak kunnen krijgen? Hoe hebben ze de steenblokken zo passend kunnen maken? Waarom hebben ze in grootte zoveel verschillende blokken gebruikt? Doordat ze dit hebben gedaan, moesten ze de stenen in een vooraf bepaalde volgorde aanvoeren. Hoe deden zij dat, logistiek gezien? Bij de bouw maakten ze gebruik van de gulden snede en van de wiskundige grootheid pi. Hoe kon dat, terwijl deze volgens de wetenschap pas veel later zijn uitgevonden? Stonden wetenschap en cultuur vóór de zondvloed op een veel hoger niveau dan die in vele jaren na die vloed? Hadden ze bijvoorbeeld veel beter gereedschap dan wij nu nog voor mogelijk houden?

In Jesaja wordt gesproken over een steen die de HEER in Egypte heeft gelegd.

Kan die steen slaan op de piramiden van Gizeh? We lezen eerst de betreffende tekst:

Op die dag zal er midden in Egypte een altaar voor de HEER staan en aan de grens een aan hem gewijde steen, die als teken zullen dienen om de HEER van de hemelse machten aan Egypte te herinneren. Wanneer de Egyptenaren de HEER aanroepen omdat ze onderdrukt worden, zal Hij hun een bevrijder sturen, die voor hen opkomt en hen zal bevrijden. Zo zal de HEER zich aan Egypte laten kennen. Op die dag zullen de Egyptenaren de HEER erkennen, hem dienen met vredeoffers en graanoffers, hem geloften doen en die inlossen. De HEER zal hen slaan en hen helen; zij zullen naar hem terugkeren, hij zal hun gebeden verhoren en hen genezen. Op die dag zal er een weg lopen van Egypte naar Assyrië. Dan zullen de Assyriërs naar Egypte komen en de Egyptenaren naar Assyrië, en samen zullen zij de HEER dienen. Op die dag zal Israël zich als derde bij Egypte en Assyrië voegen, tot zegen voor de hele wereld. Want de HEER van de hemelse machten zal hen zegenen met de woorden: 'Gezegend is Egypte, mijn volk, en Assyrië, werk van mijn handen, en Israël, mijn bezit.' (Jesaja 19:19-25)

9. Job, de voorafspiegeling van Jezus

Het boek Job is waarschijnlijk het eerst geschreven Bijbelboek. Hierin reikt de Here ons de basiskennis aan om de rest van de Bijbel goed te kunnen begrijpen. Het is een boek met een vreselijk dieptepunt, dat eindigt met een groots hoogtepunt. Job ontving na zijn beproeving het dubbele en hij leefde nog 140 jaar. Hij ontving nog de mooiste dochters en werd in alles rijk gezegend. We mogen aannemen dat Job daarna in de hemel is opgenomen en hij daar al zijn gezinsleden heeft mogen ontmoeten die hem eerder ontvallen waren.

In de hemel krijgt Job alles te weten over het waarom juist hij al die verschrikkingen heeft moeten meemaken. Hij zal dan kunnen terugkijken en Gods leidende handen in dit alles leren zien.

God geeft satan de vrijheid om zijn dienaar Job te beproeven. God stelt daaraan een grens, Jobs leven mag hij niet nemen.

Op deze manier leren we satan echt kennen. Satan is door en door slecht. Als God na de zondeval niet direct met de moederbelofte was gekomen, dan had satan vrij spel gekregen. Dan had God zich van zijn schepping afgewend en alles aan satan overgegeven. De mens had dan voor eeuwig de consequenties van zijn verkeerde keus aan de lijve gevoeld. Zover heeft God het niet laten komen. Nu krijgen we door de gebeurtenissen rond Job zicht op de aard van satan en op de veel grotere macht van God. God geeft Job in de handen van satan en na die vreselijke beproevingen zegent Hij hem.

Achteraf weten we dat Job staande is gebleven. Terwijl zelfs zijn vrouw hem aanspoorde om God te verlaten, bleef Job God trouw. Hij wist: mijn Redder - mijn Verlosser – leeft, en Hij zal ten slotte hier op aarde ingrijpen. Hoezeer mijn huid ook is geschonden, toch zal ik in dit lichaam God aanschouwen. Ik zal Hem aanschouwen, ik zal Hem met eigen ogen zien, ik, geen ander, heel mijn binnenste smacht van verlangen. (Job 19:25-27)

Bij Jezus zien we, omdat Hij volmaakt is, een veel grotere trouw als bij Job. De beproevingen zijn Job overkomen. Jezus daarentegen wilde niets liever dan zijn aandeel in Gods plan uitvoeren.

Al biddend vervolgt Jezus zijn weg. In Lucas is minstens zevenmaal opgeschreven dat Jezus ging bidden, proseuchomai, en dat betekent “wensen om verder te gaan”.

Jezus wilde het plan van zijn Vader uitvoeren, omdat Hij eenswillend was met zijn Vader.

Al voor de grondlegging van de wereld hadden Ze samen dit plan uitgedacht, in het geval de mens tot zonde zou komen. Jezus was naar de aarde gekomen om dit plan uit te voeren en alles te volbrengen. Daarom wilde Hij telkens verder. Ook na zijn gebed in Getsemane.

Job zat vol vragen. Vragen die zijn vrienden niet konden beantwoorden. Vragen waarop God ook geen antwoord gaf. In elk geval niet direct, wel indirect. Want God zegende het einde van Jobs leven zo groots, dat eigenlijk niemand dit mag ontgaan.

God bevroeg Job en liet daardoor Job zien dat Hij de Almachtige is. Meer hoefde Job op dat moment niet te weten.

Hangend aan de kruis slaakte Jezus de kreet: ‘Mijn God, Mijn God, waarom U Mij verlaten?’ Jezus kreeg geen direct antwoord, omdat Hij indirect al een antwoord had ontvangen. Jezus kende het verhaal over Job als geen ander. Jezus wist allang dat Zijn Vader de Almachtige is.

Deze vraag van Jezus kan en mag niet anders opgevat worden dan als een retorische vraag. Als een nadrukkelijk mededeling in de vorm van een vraag.

Jezus citeert uit Psalm 22 waarvan Hij het slot ook kende. En eigenlijk hoort Psalm 23 er ook bij. Wie dit aangrijpende kruiswoord leest, zou ook eens Psalm 22:23-32 en Psalm 23 erbij moeten lezen. Jezus wist zich getroost door zijn Vader.

God heeft aan Adam en Eva de ruimte gegeven om te kunnen zondigen. Zij ontvingen een vrije wil om God lief te kunnen hebben, met de mogelijkheid om zich van God af te kunnen keren.

Kennelijk heeft God aan Zijn engelen ook nog zoveel ruimte gegeven dat ze tegen Hem in opstand konden komen. Een deel van de engelen heeft inderdaad onder leiding van satan met God gebroken en is Gods schepping gaan aanvallen.

Na de zondeval van Adam en Eva krijgen we in Job voor het eerst enige uitleg over de manier waarop satan God heeft overgehaald om hem de vrije hand te geven om Job te slaan. We lezen dat God tot twee keer toe met satan in gesprek gaat. God neemt het initiatief. God geeft satan eerst beperkte ruimte en daarna zelfs de ruimte om Job lichamelijk aan te tasten. Satan maakte daar gretig gebruik van. Zo leren we satan kennen.

God liet zich overhalen door satan om Job zonder reden te gronde te richten.

Ik denk dat we dit zo moeten interpreteren dat er geen enkele reden vooraf was om Job te straffen, omdat Job even onberispelijk was als altijd. De werkelijk reden dat God ondanks alles zich liet overhalen is, dat God ons zo wil laten zien dat Hij wist dat Job niet zou bezwijken en dat de last die Job hier te dragen kreeg niet te zwaar was. God weet wat een mens aankan.

Wat Job kon dragen was lang niet genoeg om de zonde van de wereld weg te nemen. Want dat zou alleen mogelijk zijn door iemand die onder de meest vreselijke omstandigheden staande zou kunnen blijven en satan de nekslag zou kunnen uitdelen.

Job heeft erg geleden, maar al dat lijden heeft God dubbel en dwars gecompenseerd. God heeft Job in zijn dienst genomen om met hem iets te laten uitbeelden wat voor alle mensen belangrijk is. God gebruikte Job en Hij heeft hem ook voor zijn inzet beloont. God is rechtvaardig en via deze weg mogen we zo leren zien dat God bewijst dat Hij goed is.

Op deze manier is Job een voorafspiegeling van Jezus. Ook Jezus moest lijden, doordat de Vader zijn Handen van Hem aftrok. Mijn God, Mijn God waarom verlaat U Mij?

Ook Jezus is na zijn lijden voor zijn optreden gecompenseerd. Jezus heeft de wereld gered en Hij heeft daar veel meer pijnen voor moeten doorstaan dan Job. Daarom is de compensatie van Jezus ook veel groter dan die van Job. Jezus mocht direct na zijn hemelvaart plaatsnemen aan Gods rechterhand.

Ik veronderstelde dat Job na zijn sterven in de hemel is opgenomen. Dit om de compensatie die hij heeft gekregen, nog groter te maken. En om duidelijk te laten zien dat God goed is, doordat Job al zijn familieleden al snel heeft mogen ontmoeten. Job is in de hemel warm onthaald. Dat kan niet anders als we kijken naar Jezus. Job mocht Jezus min of meer afbeelden. Wie de lasten van zijn Meester draagt, zal ook in zijn luister opgenomen worden.

10. Hemel, hel en zienslaap

In het Nieuwe Testament worden hemel en hel heldere begrippen. Wie Jezus aanneemt als zijn Redder, komt in de hemel. Wie Jezus afwijst, komt in de hel.

In het Oude Testament ligt het ingewikkelder. In het begin ontstaat daar het beeld dat mensen na hun sterven in het dodenrijk terecht komen. Het Hebreeuwse woord *sjeool* komt 65 maal in het O.T. voor, wat in de NBG-vertaling 51 met *dodenrijk* is vertaald. Later wordt in het O.T. het beeld steeds scherper, waardoor we leren zien dat rechtvaardigen en onrechtvaardigen verschillend behandeld zullen worden.

Jezus hanteert een tweesnijdend zwaard: wie niet voor Mij is, is tegen Mij.

Wie gelooft komt in de hemel, wie niet gelooft in de hel.

Mogen we dit beeld met terugwerkende kracht toepassen op het Oude Testament?

Zijn alle mensen die Noachs waarschuwingen hebben genegeerd op dit moment in de hel?

Heeft Gods straf echt zulke vreselijke consequenties?

Ook bijvoorbeeld voor alle volken die op zijn bevel moesten worden uitgeroeid?

Op de jongste dag zullen alle doden opstaan en geoordeeld worden.

Er zijn theologen die geloven dat mensen na hun sterven in een zienslaap raken om op de jongste dag daaruit te ontwaken. De gestorvenen zullen elk tijdsbesef verliezen en het verblijf in het graf zal voor hun gevoel nul dagen duren.

De theologen die deze gedachten aanhangen hebben deze met veel teksten weten te onderbouwen. Alleen, deze gedachte is strijdig met tal van andere teksten.

Met de gelijkenis van de rijke man en de arme Lazarus. Met het kruiswoord van Jezus: 'Nog vandaag zul je met Mij in het paradijs zijn.' (Lucas 23:43)

Om aan alle teksten recht te doen, zijn er drie mogelijkheden:

1. Wie gelooft, komt direct in de hemel. Daar ontvangen de gelovigen een voorlopig vernieuwd lichaam. (2 Korintiërs 5:4) Zij zullen dan bij God gaan wonen. (Johannes 14:23) Alles zal dan onze stoutste verwachtingen te boven gaan.
2. Wie God bewust afwijst, zal direct in de hel terecht komen. In een diepe duisternis, vol pijn en haat. Vol vragen zonder antwoorden. Zonder uitweg.
3. Wie niet gekozen heeft door twijfel, door verblindheid, door manipulatie door derden, raakt in zienslaap. Het bewustzijn valt in slaap, er is geen tijdsbesef, er is geen besef van goed en kwaad.

God ontvouwt zijn plannen stapsgewijs. Via zijn profeet Natan laat God David weten:

“Wanneer je leven voorbij is en je bij je voorouders te ruste gaat, zal Ik je laten opvolgen door je eigen zoon en hem een bestendig koningschap schenken.”(2 Samuel 7:12)

In de Bijbel komt de uitdrukking ‘bij je voorouders te ruste gaan’ veel voor. Het geeft niet aan of de gestorvene naar de hemel of naar de hel gaat. Terwijl David ook wel wist dat God zijn leven redt van het graf. Luister maar naar Psalm 103:3-4:

Hij vergeeft U alle schuld,
Hij geneest al uw kwalen,
Hij redt uw leven van het graf,
Hij kroont u met trouw en liefde.

Jezus verschafte duidelijkheid over hemel en hel. Hij sprak de mensen aan en dwong hen tot een keuze. Voor vrijblijvendheid was geen plaats. Het was hemel of hel.

Voor al de mensen die Jezus op deze manier aansprak, was het inderdaad hemel of hel. Wie met Jezus geconfronteerd werd, heeft moeten kiezen. Zo'n iemand raakt niet in een zielenslaap.

Het is dan ook geen wonder dat Jezus nooit over de zielenslaap heeft gesproken, want dat zou zijn oproep alleen maar afzwakken.

Atheïsten en andere tegenstanders van het geloof betichten God van volkerenmoord en van het gebruik van buitenproportioneel geweld. God gaf immers Israël de opdracht om hele volken uit te roeien. God gaf zelfs de opdracht om daarbij kinderen niet te sparen.

Buitenproportioneel. Hoe kan dat?

We moeten beseffen dat God weliswaar opdracht gaf mensen te doden, maar Hij zal ook ervoor zorgen dat al die mensen uit de dood zullen opstaan. Op de jongste dag zal Hij hen allemaal doen opstaan en vervolgens wacht hen een eerlijk oordeel.

Voor onze beeldvorming over God is het van belang hoe wij over dit laatste oordeel denken.

Zal God de straf die Hij op aarde heeft laten voltrekken, in mindering brengen?

Zal achteraf blijken dat God telkens op het juiste moment heeft ingegrepen?

Om het nog ingewikkelder te maken: Zal tijdens het laatste oordeel, de straf die al ondergaan is in de hel dan wel tijdens de zielenslaap, worden verdisconteerd in de eindstraf?

De vraag stellen, is haar beantwoorden. Natuurlijk zal God dat meewegen, omdat God rechtvaardig is.

Ons leven in het hier en nu is kort, want God heeft ieder mens geschapen met eeuwigheidswaarde. Wat er na het sterven met ons zal gebeuren, dat is veel belangrijker.

Maar zelfs dat is nog geen eindstation, want na *hemel, hel of zielenslaap* volgt de jongste dag.

Wie veel ontvangt, krijgt veel te verantwoorden.

Wie door God uitgekozen is, komt niet automatisch in de hemel.

God heeft zijn volk uit Egypte verlost, maar de meesten bereikten het beloofde land niet.

Hoe zal het hen vergaan zijn?

Hebben velen zich alsnog bekeerd en zijn ze in de hemel opgenomen?

Of zijn er velen van hen opstandig gebleven, waardoor ze in de hel zijn beland?

Of is God zo barmhartig geweest dat Hij de meesten heeft laten inslapen in een zielenslaap?

We mogen aannemen dat alle geloofshelden uit Hebrëeën 11 in de hemel zijn opgenomen.

We lezen immers in Hebrëeën 11: 13-16:

13 Zij allen zijn in geloof gestorven; wat hun beloofd was zagen ze geen werkelijkheid worden, ze hebben slechts een glimp ervan begroet, en ze zeiden van zichzelf dat zij op aarde leefden als vreemdelingen en gasten. **14** Door zo te spreken lieten ze blijken op doorreis te zijn naar een vaderland. **15** En daarmee bedoelden ze niet het vaderland waaruit ze weggetrokken waren, anders waren ze daarheen wel teruggekeerd. **16** Nee, ze keken reikhalzend uit naar een beter vaderland: het hemelse. Daarom schaamt God zich er niet voor hun God genoemd te worden en heeft hij voor hen een stad gereedgemaakt.

11. Jezus Christus, het Lam van God

Na de gebedsworsteling in Getsemane heeft Jezus Christus alles wat daarop volgde over zich heen laten komen. Als een schaap werd Hij ter slachting geleid. We lezen:

- Hij werd mishandeld, maar verzette zich niet en deed Zijn mond niet open. Als een schaap dat naar de slacht wordt geleid, als een ooi die stil is bij haar scheerders deed Hij Zijn mond niet open. (Jesaja 53:7)
- Dit was het Schriftgedeelte dat Hij las: 'Als een schaap werd Hij naar de slacht geleid; als een lam dat stil is bij zijn scheerder deed Hij zijn mond niet open. Hij werd vernederd en Hem werd geen recht gedaan, wie zal van zijn nakomelingen verhalen? Want op aarde leeft Hij niet meer.' (Handelingen 8:32-33)

In het Oude Testament lezen we onder andere dat:

1. dagelijks voor het morgen- en avondoffer een lam werd geslacht. (Exodus 29:38)
2. bij het Pascha een gaaf, mannelijk, éénjarig lam of bokje werd geslacht. Het bloed daarvan werd op de deurposten gestreken waardoor, werd herdacht, dat de doodsengel voorbijging en je Gods toorn overleefde. (Exodus 12:5-17)

Jezus Christus werd door Johannes de Doper aangewezen als "Daar is het Lam van God, dat de zonden van de wereld wegneemt." (Johannes 1:29)

Het Lam van God draagt de zonde van de hele wereld weg en bewerkt zo de verzoening.

Daarover meer in de volgende teksten:

1. Hij is het die verzoening brengt voor onze zonden, en niet alleen voor die van ons, maar voor de zonden van de hele wereld. (1 Johannes 2:2)
2. U weet immers dat u niet met zoiets vergankelijk als zilver of goud bent vrijgekocht uit het zinloze leven dat u van uw voorouders had geërfd, maar met het kostbaar bloed, van een lam zonder smet of gebrek, van Christus. (1 Petrus 18-19)
3. Doe de oude desem weg en wees als nieuw deeg. U bent immers als ongedesemd brood omdat ons pesachlam, Christus, is geslacht. (1 Korintiërs 5:7)

Stapelt God de Vader de hele zondelast van de wereld op zijn Zoon?

Doet Hij dat direct of indirect?

Anders gezegd: geeft Hij aan mensen en satan zoveel ruimte dat zij die zondelast op Hem mogen leggen? Is de Vader tijdens de kruisiging zo afwezig dat satan zijn gang kan gaan?

Heeft de Vader na Getsemane zijn Zoon losgelaten?

Kreeg daardoor satan de ruimte om iedereen van Jezus los te weken en velen zo om te turnen dat ze vol haat, spot en verachting Jezus aan het kruis hebben genageld?

Overal waar satan het voor het zeggen heeft, is de hel aanwezig.

Tijdens de kruisiging verliet God de Vader zijn Zoon.

Ging daardoor de hel open, zodat de diepten van de hel zichtbaar en tastbaar werden?

Jezus Christus heeft tijdens zijn hele leven geleden, omdat Hij telkens geconfronteerd werd met zonde, onheiligheid en gebrokenheid.

God de Vader heeft ook dat toegelaten. Tijdens Jezus optreden op aarde bad Hij dagelijks tot Zijn Vader. Die Vader hielp Hem iedere dag.

Die Vader verzwaarde de zondelast niet door zijn Zoon te pijnigen, door zijn toorn aan Hem te voltrekken.

Gods toorn werd juist gestild door Jezus' offer.

God de Vader zag de onbegrijpelijke liefde, die zijn Zoon had voor allen die Hem kruisigden. Zijn Zoon bad: 'Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen'.

Jezus Christus zag neer op verdwaalde, verwaasde schapen. Satan had die schapen volledig in zijn greep. Jezus Christus wist dat en juist daardoor ging Hij verder. Hij gaf zichzelf over om de strijd met satan aan te gaan.

Jezus Christus is onze hogepriester. Tijdens de instelling van het Heilig Avondmaal blijkt dat duidelijk. Jezus wees zichzelf aan als zoenoffer, terwijl Hij de woorden sprak: 'Neem, eet, dit is mijn lichaam' en 'Drink allen hieruit, dit is mijn bloed, het bloed van het verbond, dat voor velen wordt vergoten tot vergeving van zonden.'

Jezus Christus heeft zichzelf opgeofferd en zich overgegeven in de handen van mensen, die zo hun ware aard lieten zien. Die zo hun meest vreselijke zonden stapelden op de Here Jezus. Door dit lijden te ondergaan droeg Jezus Christus al onze zonden.

Tijdens de offerdienst vertegenwoordigen de priesters het volk. Tijdens de kruisiging vertegenwoordigen alle omstanders de mensheid. Al de zonden van de hele mensheid werden op de schouders van Jezus Christus gelegd.

Hij droeg deze en Hij droeg ze weg.

Onze zonden kostte Hem 'bijna' Zijn leven.

Jezus stierf niet gewoon, Hij gaf zelf de geest.

Hij bepaalde het einde van zijn leven zelf.

Jezus Christus stierf niet eerder dan nadat Hij de satan verslagen had.

Terwijl Hij de schuldenlast van de hele wereld droeg, ging Hij het gevecht met satan aan.

Dat nu is juist het paradoxale aan dit Lam.

Zwak en vernederd hing Het aan het kruis.

Lichamelijk krachteloos.

Zo werd Hij een van ons.

Zo droeg Hij onze straf.

Ondertussen zien we bij Jezus Christus groeien in geestkracht.

Vanaf zijn gebedsworsteling in Getsemane heeft Hij alles onder controle.

In het volgende hoofdstuk gaan we daarop verder.

Hij is ook de Leeuw uit Juda.

Uit het boek Job hebben we geleerd dat God satan de ruimte heeft gegeven.

Ook weten we dat God de mens geschapen heeft met een vrije wil en hem te ruimte heeft gegeven om te kunnen zondigen.

God geeft ruimte. Zonder ruimte ontstaat er geen liefde.

Tijdens de kruisiging geeft God satan alle ruimte. God de Vader trekt zich terug, om zo zijn straf te voltrekken. Jezus Christus vangt die straf op, in onze plaats.

Jezus Christus lijdt plaatsvervangend, onder de handen van Romeinse soldaten.

Petrus wijst dat scherp aan: 'Deze Jezus, die overeenkomstig Gods bedoeling en voorkennis is uitgeleverd, hebt u door heidenen laten kruisigen en doden.' (Handelingen 2:23)

12. Jezus Christus, de Leeuw uit Juda

In Openbaring 5:5 lezen we: Toen zei een van de oudsten tegen mij: 'Wees niet verdrietig, want de Leeuw uit de stam Juda, de telg van David, heeft de overwinning behaald, en daarom mag Hij de boekrol met de zeven zegels openen.'

Jezus Christus heeft het recht verworven om het wereldgebeuren te ontvouwen.

De Leeuw en het Lam zijn moeilijk van elkaar te onderscheiden. Ze vertegenwoordigen slechts twee eigenschappen van Jezus Christus, waarbij die van het Lam veel meer aandacht krijgt dan die van de Leeuw.

Verder in Openbaring 5 gaat het uitsluitend over het Lam.

Het werk van het Lam is wezenlijker dan dat van de Leeuw.

Toch wil ik nu alle aandacht vragen voor de Leeuw, want als Leeuw heeft Jezus Christus de satan overwonnen.

Een leeuw benadert zijn prooi heel onverwachts. Hij onttrekt zich het liefst aan zijn prooi. Dat zien we tijdens de kruisiging gebeuren.

De Leeuw in Jezus Christus heeft het moeilijk in Getsemane. Hij worstelt, Hij wordt ziek bij de gedachte dat zijn Vader Hem gaat verlaten. Hij zweet bloed.

Op dat moment gaat Jesaja in vervulling: 'Maar de HEER wilde Hem breken, *Hij maakte Hem ziek*. Hij offerde zijn leven voor hun schuld, om zijn nageslacht te zien en lang te leven. En door zijn toedoen slaagde wat de HEER wilde.'

Ook in deze voorzegging lopen de eigenschappen van Lam en Leeuw door elkaar.

Het Lam werd niet ziek, omdat het offer gaaf moest zijn.

De Leeuw werd wel ziek, omdat Hij het gevecht met satan alleen moest aangaan.

Na deze worsteling herneemt de Leeuw zijn positie: Niet Mijn wil, maar Uw wil geschiedt. Daarna heeft de Leeuw alles onder controle.

Eerst verbergt Hij zich, door de zeven kruiswoorden horen we Hem eerst ingehouden spreken. Op het juiste moment valt Hij satan aan, terwijl Hij het hele universum draagt.

Drie uren dikke duisternis zijn het gevolg.

Het geestelijke gevecht wordt aan mensenogen onttrokken.

Twee beelden komen mij voor ogen.

Bij het eerste beeld zie ik Jezus Christus hangend aan het kruis, terwijl Hij met de ene hand het hele universum draagt en met de andere hand satan verslaat.

Het tweede beeld overschrijft het eerste. De geestkracht van Jezus Christus is zo groot dat deze het universum draagt en tegelijkertijd de satan verslaat.

Al luisterend naar de zeven kruiswoorden ontdekken we iets van die geestkracht.

1. Vader, vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen. (Lucas 23:34)
2. Ik verzeker je: nog vandaag zul je met Mij in het paradijs zijn. (Lucas 23:43)
3. Dat is uw zoon. *en* Dat is je moeder. (Johannes 19:26-27)
4. Eli, Eli, lema sabachtani? *of* Eloï, Eloï, lema sabachtani? (Matteüs 27:46, Marcus 15:34, Psalm 22:2)

drie uren dikke duisternis

5. Ik heb dorst. (Johannes 19:28)
6. Het is volbracht. (Johannes 19:30)
7. Vader, in Uw handen leg ik Mijn geest. (Lucas 23:46 en Psalm 31:6)

Zelfs hangend aan het kruis gaat het hart van Jezus Christus uit naar allen die Hem uit hun midden weg wilden hebben. Hij bidt tot zijn Vader, want Hij kent de mens door en door. Hij ziet heel scherp dat de mens niet weet waar hij mee bezig is. Door de zondeval is ieder mens verblind, ieder mens is slaaf van satan. De mensenmenigte rondom het kruis vertegenwoordigt de hele blinde mensheid, de blinde mensen uit het verleden en alle toekomstige. Jezus Christus bidt voor alle mensen, voor al zijn schapen.

Het tweede kruiswoord maakt duidelijk dat Jezus Christus zeker is van de overwinning. De moordenaar die positief over Hem dacht, krijgt de verzekering dat hij nog diezelfde dag met Hem in het paradijs zal zijn.

Met de derde kruiswoord laat Jezus zien dat Hij oog heeft voor de positie van zijn moeder. Hij geeft Johannes de opdracht om naar haar om te zien. Indirect is de *moeder* een verwijzing naar de gemeente en *Johannes* een verwijzing naar al de apostelen.

In het vierde kruiswoord horen we de roep van Jezus:

‘Mijn God, Mijn God, waarom verlaat U Mij?’

Deze vraag moeten we opvatten als een retorische vraag, als een nadrukkelijke mededeling. Jezus kende het doel van Zijn lijden. Hij wist dat Hij zou overwinnen. Hij wist ook dat Hij dat alleen, zonder zijn Vader, zou moeten doen.

Jezus wist ook doordat Zijn Vader zich terugtrok, dat Hij Gods toorn zou ervaren.

Niets is afschuwelijker dan dat Gods handen onder je vandaan vallen.

Dan vervalt de dragende kracht, dan stort het hele universum in elkaar, dan verliest de materie zijn structuur.

Die ontbindende kracht heeft Jezus gevoeld en Hij heeft die kracht weerstaan door Zelf het hele universum te gaan dragen. Op dat moment werd Jezus Christus de grond onder ons bestaan. Hij droeg Gods toorn, doordat Hij besloot het hele universum te gaan dragen. Zo lief had Jezus Christus Gods schepping dat Hij die gebroken schepping ging dragen om deze vervolgens te herstellen en te vernieuwen.

Tijdens die actie werd het drie uur lang donker, omdat satan deze overdracht heeft proberen te verhinderen. Satan zette alles in om dit te voorkomen. Satan wist dat Jezus Christus er alleen voor zou staan, hij wist dat Jezus lichamelijk sterk verzwakt was.

Het was dan ook voor satan het sublieme moment om Jezus aan te vallen, om Hem te verleiden.

Het paradoxale was evenwel, dat het ook het meest geschikte moment was voor Jezus om de satan te verslaan. Hij triomfeerde. Na drie uur werd het licht.

Na dit ultieme gevecht kreeg Jezus dorst. In het vijfde kruiswoord gaf Hij dat te kennen.

Het zesde kruiswoord heeft Jezus waarschijnlijk met alle kracht die nog in Hem was, uitgeroepen: ‘Het is volbracht’. Dit klonk door tot aan de einden van het universum.

Jezus Christus stierf niet gewoon. Hij nam zelf het initiatief: ‘Vader, in Uw handen leg ik Mijn geest.’

13. Offer en overwinning maken de weg vrij naar vrede en verzoening

Jezus Christus heeft de weg vrijgemaakt naar vrede en verzoening.

Hij is niet alleen de weg naar vrede en verzoening, maar Hij geeft deze nu al.

Want we lezen immers:

- Want Hij is onze vrede, Hij die met Zijn dood de twee werelden één heeft gemaakt, de muur van vijandschap ertussen heeft afgebroken en de wet met zijn geboden en voorschriften buiten werking heeft gesteld, om uit die twee in zichzelf één nieuwe mens te scheppen. Zo bracht Hij vrede (Efeziërs 2:14-15)
De Studiebijbel schrijft: **één nieuwe mens**; of: 'één nieuwe mensheid'. God wilde niet alleen maar dat de heidenen voortaan ook bij het volk Israël zouden horen, Hij wilde met alle mensen die in Jezus Christus verenigd zijn mensheid vormen. (...) Zij vormt het begin van Gods nieuwe schepping.
- en door Hem en voor Hem alles met zich willen verzoenen, alles op de aarde en alles in de hemel, door vrede te brengen met zijn bloed aan het kruis. (Kolossenzen 1:20)
De Studiebijbel schrijft: **alles met zich willen verzoenen**: door de zonde is niet alleen de band tussen God en mensen verbroken, maar ook de harmonie in de schepping. Daarvoor in de plaats is wanorde en vijandschap gekomen (...). Door Christus' kruisdood kan de mensheid weer met God verzoend worden en kan de harmonie tussen de Schepper en de schepping hersteld worden (...). De verzoening wordt hier gekoppeld aan het begrip 'orde' waardoor God de vrede hersteld (1 Kor. 14:33). Bij het oordeel zal die orde hersteld worden, doordat God zijn recht zal laten gelden tegenover de mensen die onafhankelijk van Hem willen leven. Als laatste etappe in dit vredesproces waarbij de hele schepping tot vrede zal komen, zal God de dood overwinnen, de laatste vijand (1 Kor. 15:26), en dan zal Gods rijk definitief gekomen zijn.
- Hij is door God aangewezen om door Zijn dood het middel tot verzoening te zijn voor wie gelooft. Hiermee bewijst God dat Hij rechtvaardig is, want in Zijn verdraagzaamheid gaat Hij voorbij aan de zonden die in het verleden zijn begaan. Hij wil ons nu, in deze tijd, zijn gerechtigheid bewijzen: Hij laat ons zien dat Hij rechtvaardig is door iedereen vrij te spreken die in Jezus gelooft. (Romeinen 3:25)
De Studiebijbel schrijft: **het middel tot verzoening te zijn**: lett. 'als verzoening'. Velen zien hierin een verwijzing naar de verzoeningsplaat, het deksel op de ark van het verbond, waarover de hogepriester op de Grote Verzoendag bloed moest sprenkelen om de verzoening te voltrekken voor de zonden van het volk (...). Deze verzoeningsrite was de voorafschaduw van het offer van Christus, want daardoor kunnen zij die dit offer in geloof aannemen, weer zeker zijn van Gods gunst. Anderen vertalen het; 'als zoenoffer', d.w.z. als middel om de toorn van God tegen de zondaar te stillen (...).

We mogen leven in vrede en leven uit de verzoening, omdat Jezus Christus hangend aan het kruis alles heeft volbracht.

Jezus Christus heeft daarmee de deur geopend voor de komst van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde waar gerechtigheid zal wonen, waar we van aangezicht tot aangezicht God zullen ontmoeten en waar alles volkomen harmonisch zal zijn.

Jezus heeft de overwinning behaald. De resultaten daarvan deelt Hij gefaseerd uit.

Eerst de uitstorting van de Heilige Geest en de opbouw van de wereldkerk.

De satan is aan banden gelegd, hij zal evenwel rondom de jongste dag losgelaten worden om daarna definitief te worden opgeborgen in de poel van vuur en zwavel.

Voor alle gelovigen is de weg naar de hemel geopend, na hun sterven mogen zeker zijn van een vreugdevol onthaal in de hemel. Daar zullen ze een voorlopig nieuw lichaam ontvangen, ze zullen bidden voor hun geliefden op aarde, ze zullen meebouwen aan het nieuwe Jeruzalem, ze zullen God smeken om gerechtigheid.

Ondanks Jezus' overwinning laat de vrede en de verzoening voor de hele wereld op zich wachten. God schakelt de gelovigen in om tot vernieuwing en heling van deze gebroken wereld te komen.

In de achter ons liggende eeuwen is dit gebeurd met vallen en opstaan. Christenen hebben positieve invloed gehad op culturen, maar ook negatieve. Christenen hebben niet altijd het gelijk aan hun kant. Daarom moeten ze in de leer gaan bij anderen om zo ook goed en kwaad van elkaar te leren onderscheiden. Christenen behoren nederig te zijn om anderen te trekken, om zich dienstbaar op te stellen in navolging van hun HEER.

Ondanks dat de Heilige Geest over miljoenen mensen is uitgestort, lukt het niet om onderling vrede en verzoening te bewerken. In feite laat God ons zo zien dat we totaal vernieuwd moeten worden. Vernieuwing door de Heilige Geest is weliswaar een stap in de goede richting, maar niet voldoende. De wereld wordt zo geen vredig paradijs. Er moet een nieuwe etappe volgen, één met een nieuwe start.

Op de jongste dag zal Jezus Christus een nieuw begin maken.

De oude aarde zal eerst worden gezuiverd om daarna samengevoegd te worden met het nieuwe Jeruzalem. Samen zullen deze de nieuwe hemel en de nieuwe aarde vormen.

Alle graven zullen opengaan en iedereen zal zijn voeten mogen zetten op deze vernieuwde werkelijkheid.

Gelovigen en ongelovigen zullen van elkaar worden gescheiden.

Pas daarna zal satan worden afgevoerd naar de poel van vuur en zwavel.

Deze grote spelbreker zal daarna geen rol meer spelen.

Daarna ontstaat de ideale situatie, waarin onderlinge vrede en verzoening zullen uitgroeien tot een hechte liefdesgemeenschap.

De door Jezus Christus beoogde liefdesgemeenschap.

De gevolgen van Jezus' offer en overwinning zijn nu al zichtbaar.

Daarvoor mogen we nu al iedere dag dankbaar zijn.

Maar de gevolgen blijven niet beperkt tot wat nu voor ogen is.

Pas na de jongste dag zal alles aanschouwelijk worden.

Er is nog een lange weg te gaan.

Op dit moment rekruteert Jezus Christus volgelingen, die Hij later zal inzetten bij de afbouw van dat toekomstige koninkrijk.

Na de jongste dag schakelt Hij koningen, rechters en priesters in om Zijn doelen te verwezenlijken. Dit is o.a. te lezen in de volgende teksten:

- Ook zag ik tronen, en aan hen die erop zaten werd recht gedaan. Het zijn de zielen van hen die onthoofd waren omdat ze van Jezus hadden getuigd en over God hadden gesproken. (Openbaring 20:4a)
- Jezus zei tegen hen: 'Ik verzeker jullie: wanneer de tijd aanbreekt dat alles vernieuwd wordt, wanneer de Mensenzoon in zijn majesteit zal zetelen op zijn troon, zullen jullie die Mij gevolgd zijn plaatsnemen op de twaalf tronen en rechtspreken over de twaalf stammen van Israël, (Matteüs 19:28; zie ook 1 Korintiërs 6:2-3)
- Zij zullen priesters van God en van de Messias zijn en duizend jaar lang samen met Hem heersen. (Openbaring 20:6b)

14. Het Messiaans Vrederijk eindigt goed

Eind goed, alles goed.

Er komt een moment dat alles aan Jezus Christus onderworpen zal zijn. Dan zal de Zoon zichzelf onderwerpen aan Hem die alles aan Hem onderworpen heeft, opdat God over alles en allen zal regeren. (1 Korintiërs 15:28)

Dit bijzondere moment kunnen we het beste plaatsen aan het einde van het Messiaans Vrederijk. Want dan heeft Jezus Christus dat Vrederijk zo optimaal bestuurd, wat dan blijkt uit het feit dat iedereen zich aan Hem onderwerpt.

Het Messiaans Vrederijk moeten we dan wel plaatsen ná de jongste dag.

Wie het Messiaans Vrederijk vóór de jongste dag plaatst, stuit op tal van problemen.

Aan het einde van dat Vrederijk zou dan de satan moeten worden losgelaten (Openbaring 20:7), wat dan zou resulteren in een grote opstand tegen de Messias. Satan zou dan een menigte bijeen brengen, zo talrijk als de zandkorrels aan de zee. Over de hele breedte van de aarde zouden ze dan optrekken, tegen de Messias en tegen allen die Hem trouw blijven.

Dit scenario is onwaarschijnlijk.

Het is één van de meest krenkende scenario's voor de Messias.

Na duizend jaar bouwen aan zijn Vrederijk, zou Hij moeten constateren dat de meeste onderdanen Hem niet lief hebben gehad. Wat een debacle!

Zo zou het Messiaans Vrederijk eindigen in een groot fiasco.

Dat kan niet.

In de geschiedenis is er veel gedebatteerd over het duizendjarig vrederijk. Er zijn veel oplossingen aangedragen, maar elk van die oplossingen kent problemen.

Ik zoek het in twee duizendjarige rijken. Het eerste is het duizendjarige rijk dat loopt vanaf Hemelvaart tot aan de jongste dag. De satan is gebonden, maar God geeft hem nog wel enige ruimte. Aan het einde van die duizend jaar laat God satan helemaal los. Veel mensen laten zich dan door satan verleiden. De tijd raakt daardoor in een versnelling, de eindtijd wordt opgevolgd door de jongste dag. Het nieuwe Jeruzalem daalt neer.

Daarmee wordt het eerste duizendjarige rijk afgesloten en opgevolgd door het tweede duizendjarige rijk, het Messiaans Vrederijk.

Satan en alle demonische engelen worden aan het begin afgevoerd naar de poel van vuur en zwavel. Zij zullen geen invloed meer kunnen uitoefenen op het Messiaans Vrederijk.

Met de neerdaling van het nieuwe Jeruzalem begint dit Messiaans Vrederijk. Vanuit deze stad zal de nieuwe aarde geregeerd gaan worden. Alle gelovigen zullen binnen haar muren vrede kennen. Ze zullen door de Messias geïnstrueerd worden om o.a. het laatste oordeel uit te voeren. Daarover later meer.

Laten we eerst Openbaring 20:1-10 lezen en interpreteren:

¹ Ik zag een engel uit de hemel neerdalen met de sleutel van de onderaardse diepte en zware ketenen in zijn hand. ² Hij greep de draak, de slang van weleer, die ook duivel of Satan wordt genoemd, en ketende hem voor duizend jaren. ³ Hij gooide hem in de diepte, sloot de put boven hem en verzegelde die, opdat de volken niet meer door hem misleid zouden worden tot de duizend jaar voorbij waren; daarna moet hij korte tijd worden losgelaten. ⁴ Ook zag ik tronen, en aan hen die erop zaten werd recht gedaan. Het zijn de zielen van hen die onthoofd waren omdat ze van Jezus hadden getuigd en over God hadden

gesproken; zij hadden het beest en zijn beeld niet aanbeden en ook zijn merkteken niet op hun voorhoofd of hun hand gekregen. Zij waren tot leven gekomen en heersten duizend jaar lang samen met de messias. **5** De andere doden kwamen niet tot leven voordat de duizend jaar voorbij waren. Dit is de eerste opstanding.

6 Gelukkig en heilig zijn zij die deelhebben aan de eerste opstanding. De tweede dood heeft geen macht over hen. Zij zullen priester van God en van de messias zijn en duizend jaar lang samen met hem heersen.

7 Wanneer de duizend jaar voorbij zijn, zal Satan uit zijn gevangenis worden losgelaten. **8** Dan gaat hij eropuit om de volken aan de vier hoeken van de aarde, Gog en Magog, te misleiden. Hij brengt hen voor de strijd bijeen, een menigte zo talrijk als zandkorrels aan de zee. **9** Ze trekken op, over de hele breedte van de aarde, en omsingelen het kamp van de heiligen en de geliefde stad. Maar vuur daalt neer uit de hemel en verteert hen. **10** En de duivel, die hen misleidde, wordt in de poel van vuur en zwavel gegooid, bij het beest en de valse profeet. Daar zullen ze dag en nacht worden gepijnigd, tot in eeuwigheid.

In vers 4 lezen we dat mensen tot leven komen en plaats mogen nemen op tronen. Direct na hun sterven worden zij in de hemel opgenomen om samen met Jezus te gaan regeren. Ze gaan regeren over het Koninkrijk in de hemel, en misschien geeft Jezus hen ook wel ruimte om mee te regeren over het Koninkrijk op aarde. Dit vindt plaats tijdens het eerste duizendjarige rijk.

Vers 6 laat iets zien van de situatie na de jongste dag. De tweede dood heeft geen macht meer over alle gelovigen die zijn opgestaan. Zij zullen als priesters van God en van de Messias mogen gaan heersen. Ze mogen verbroken relaties gaan herstellen, allereerst de verbroken relatie tussen God en de ongelovigen. Dat zal plaatsvinden tijdens het tweede duizendjarige rijk.

In vers 7 wordt teruggegrepen op de verzen 1-5, het schetst het vervolg op het eerste duizendjarige rijk. In de eindtijd zal satan worden losgelaten.

Deze eindtijd zal overlopen naar een nieuw begin. Eerst zal de oude aarde worden gezuiverd, waarna het nieuwe Jeruzalem zal neerdalen en alle graven zullen opengaan.

Tijdens die overgangstijd wordt satan losgelaten. Hij ziet kans om velen die zojuist zijn opgestaan, te verleiden. Hij brengt hen voor de strijd bijeen, een menigte zo talrijk als de zandkorrels van de zee. Zij omsingelen het kamp van de heiligen en de heilige stad, het nieuwe Jeruzalem.

Op die manier scheidt God de schapen van de bokken. Hij laat satan het grove werk doen, om later Zijn engelen te sturen om dit werk af te maken. Dat laatste lezen we o.a. in Matteüs 13:49-50: 'Zo zal het gaan bij de voltooiing van deze wereld: de engelen zullen eropuit trekken en de kwaadwilligen van de rechtvaardigen scheiden, en ze zullen hen in de vuuroven werpen, waar ze zullen jammeren en knarsetanden.'

Deze exegese berust op tal van andere teksten, maar daarover later meer.

Het berust ook op de tekening van het nieuwe Jeruzalem, omgeven door een hoge muur en een engel bij elke poort. De ongelovigen, zij die niet opgeschreven staan in het boek van het leven, mogen die stad niet binnengaan. De muur is de scheiding tussen de gelovigen en de ongelovigen.

Vanuit die ommuurde stad gaat de Messias zijn Vrederijk bouwen.

Bij de opbouw van dat duizendjarige Messiaans Vrederijk schakelt Hij alle gelovigen in. Het resultaat zal grandioos zijn.

15. Opname van de gemeente van Jezus Christus

Bij de terugkomst van Jezus zal de gemeente haar HEER tegemoet gaan.

De apostelen hebben Jezus' hemelvaart met eigen ogen waargenomen en dit wonder doorgegeven. Jezus zal op eenzelfde manier terugkomen. We lezen daarover:

- Toen Hij dit gezegd had, werd Hij voor hun ogen omhooggeheven en opgenomen in een wolk, zodat ze Hem niet meer zagen. Terwijl Hij zo van hen wegging en zij nog steeds naar de hemel staarden, stonden er opeens twee mannen in witte gewaden bij hen. Ze zeiden: "Galileeërs, wat staan jullie naar de hemel te kijken? Jezus, die uit jullie midden in de hemel is opgenomen, zal op dezelfde wijze terugkomen als jullie Hem naar de hemel hebben zien gaan. (Handelingen 1:9-11)
- Wanneer het signaal gegeven wordt, de aartsengel zijn stem verheft en de bazuin van God weerklinkt, zal de Heer zelf uit de hemel neerdalen. Dan zullen eerst de doden die Christus toebehoren opstaan, en daarna zullen wij, die nog in leven zijn, samen met hen op de wolken worden weggevoerd en gaan we in de lucht de Heer tegemoet. Dan zullen we altijd bij Hem zijn. (1 Tessalonicenzen 4:16-17)
- Ik zal u een geheim onthullen: wij zullen niet allemaal eerst sterven – toch zullen wij allemaal veranderd worden, in een ondeelbaar ogenblik, in een oogwenk, wanneer de bazuin het einde inluidt. Wanneer de bazuin weerklinkt, zullen de doden worden opgewekt met een onvergankelijk lichaam en zullen wij veranderen. (1 Korintiërs 15:51-52)
- Dan zullen er twee op het land aan het werk zijn, van wie de een zal worden meegenomen en de ander achtergelaten. Van twee vrouwen die samen aan de molen draaien, zal de ene worden meegenomen en de andere achtergelaten. (Matteüs 24:40-41)

Als Jezus terugkomt, zullen al deze teksten in vervulling gaan.

De opname van de gemeente zal voorafgaan aan de jongste dag.

Misschien enkele minuten, enkele uren, enkele dagen, enkele weken, enkele maanden.

God heeft het ons niet laten weten.

Het mooie aan de opname voorafgaand aan de grote verdrukking is wel dat veel gelovigen die grote verdrukking niet mee hoeven te maken.

In Openbaring 7 en 14 lezen we over de 144.000.

In Openbaring 7 krijgen die 144.000 het zegel, het teken dat hen beschermt tegen de ondergang. Zij krijgen dit teken voorafgaand aan de grote verdrukking.

In Openbaring 14 worden die 144.000 als Gods keurtroepen getekend, die overwinnend uit de eindstrijd tevoorschijn komen.

Het lijkt erop dat God vóór de grote verdrukking de gemeente opneemt, maar 144.000 keurtroepen achterlaat. Een grote Gideonsbende, gelovigen met moed en vertrouwen.

De opname van de gemeente doet zo nog een appel op alle ongelovigen.

Het is een groot wonder, dat wereldwijd zal worden waargenomen.

De 144.000 zullen dan opnieuw van Jezus Christus getuigen.

Zelfs tijdens de eindtijd doet God zo een appel op de ongelovigen.

Het bovenstaande laat zich vertalen in het volgende beeld:

1. Net vóór de laatste bazuin rekruteert God 144.000 gelovigen.
2. De laatste bazuin klinkt.
3. De eindtijd breekt aan waarbij de oude aarde geheel gezuiverd wordt.
4. De 144.000 gelovigen zetten zich in om ongelovigen met het evangelie in de hand de ogen te openen.
5. Jezus komt terug.
6. De graven van de gelovigen zullen als eerste opengaan.
De geesten van de gelovigen bevinden zich evenwel in de hemel en hebben daar een voorlopig lichaam ontvangen. Zie 5 Korintiërs 5:4.
Op dat moment zullen die gelovigen een onvergankelijk lichaam ontvangen, waarbij zij hun oorspronkelijke identiteit zullen terugkrijgen.
Ze blijven in de hemel, terwijl essentiële delen van hun sterfelijk lichaam zullen worden toegevoegd. Geest en lichaam worden verenigd.
7. Alle dan levende gelovigen, min die 144.000, zullen in de hemel worden opgenomen.
Op de wolken zullen zij worden weggevoerd.
Vanaf dat moment zullen zij altijd bij hun HEER zijn.
8. Na een korte tijd zal het nieuwe Jeruzalem neerdalen met al zijn bewoners.
Alle opgestane gelovigen en alle gelovigen die Jezus tegemoet zijn gegaan in de wolken, zullen als bewoners van het nieuwe Jeruzalem terugkeren naar de van zonde gezuiverde aarde.
9. Daarna zullen alle ongelovige doden opstaan en eveneens een onvergankelijk lichaam ontvangen.
10. De overlevenden van de eindtijd, waaronder de 144.000, zullen in een oogwenk veranderd worden en eveneens een onvergankelijk lichaam ontvangen.
11. De satan, die al vóór de jongste dag is logelaten, zal nu proberen om al die opgestane mensen te verleiden. Hij krijgt geen toegang tot het nieuwe Jeruzalem, maar hij kan wél proberen om allen die buiten zijn, aan te zetten tot opstand.
12. De ontstane onrust zorgt ervoor dat alle heiligen, buiten de stad, zich in kampen verzamelen. Daaronder bevinden zich die 144.000 en allen die tijdens de eindtijd tot geloof zijn gekomen.
13. Satan weet veel mensen te verleiden. Over de hele breedte van de wereld trekken zij op en omsingelen het kamp van de heiligen en de geliefde stad.
14. Op deze manier werkt satan mee aan de scheiding van de schapen en de bokken.
15. Daarna komt er vuur uit de hemel. Gods heilige engelen grijpen in.
Zij ontzetten de geliefde stad, het nieuwe Jeruzalem. Ook ontzetten zij het kamp van de heiligen. Satan en alle ongelovigen worden teruggedreven door het vuur.
16. Gods heilige engelen zullen namens Jezus de scheiding tussen de schapen en bokken voltooien. Dit overeenkomstig Matteüs 13:49-50. Zij zullen de ongelovigen in de vuuroven werpen, waar ze zullen jammeren en knarsetanden.
Er zijn nog heel veel andere teksten die iets zeggen over het laatste oordeel.
Daarover later meer.
17. Zij die niet in het levensboek staan opgeschreven, mogen het nieuwe Jeruzalem niet in.
18. De 144.000 mogen wel op de Sion komen (Openbaring 14:1), door in te gaan in het nieuwe Jeruzalem. Zij vormen de erewacht voor het Lam.

16. Het nieuwe Jeruzalem heeft een muur met poorten.

Het nieuwe Jeruzalem is een prachtige tuinstad.

Zijn afmetingen zijn enorm: de breedte, lengte en hoogte is groter dan de afstand tussen Amsterdam en Moskou. Rondom die buitengewoon grote stad staat een hoge muur met daarin twaalf poorten. Bij elke poort staat een engel.

De beschrijving van deze stad doet denken aan een piramide, die aan de onderkant omgeven is door een hoge muur.

Het is een tuinstad met rivieren. Aan weerskanten van een rivier staat een levensboom, die twaalf vruchten geeft, elke maand zijn eigen vrucht. De bladeren van de boom brengen de volken genezing. Er zal niets meer zijn waarop nog een vloek rust. (Openbaring 22:2-3a)

Gelukkig zijn zij die hun kleren wassen: zij kunnen over de levensboom beschikken en zullen de stad door de poorten binnengaan. Buiten is de plaats voor de honden die zich bezighouden met toverij en ontucht, met moord en afgodendienst, voor iedereen die de leugen koestert en ernaar handelt. (Openbaring 22:14-15)

Geen wonder dat het nieuwe Jeruzalem is omgeven door een hoge muur en dat bij elke poort een engel staat opgesteld, met de duidelijke instructie om niemand binnen te laten die niet staat in het boek van het leven: 'Maar alles wat verwerpelijk is en iedereen die zich met gruwelijke dingen en leugens inlaat, komt de stad niet binnen, alleen zij die in het boek van het leven staan, het boek van het Lam. (Openbaring 21:27)

Veel teksten doen hier denken aan de **oude** profetieën waarin het Messiaans Vrederijk wordt aangekondigd. Denk bijvoorbeeld aan Jesaja 2, 11, 52.

Deze hoofdstukken spreken voor zichzelf. Alleen bij Jesaja 52:15 is de vertaling onzeker. Volgens de Studiebijbel kan de zin **zo zal hij veel volken opschrikken**, ook vertaald worden met **zo zal hij veel volken reinigen**. De HSV vertaald: **zó zal Hij vele heidenvolken besprenkelen**. Onder andere zijn de volgende verzen uit Jesaja 2 en 52 belangrijk:

2 Eens zal de dag komen dat de berg
met de tempel van de HEER rotsvast zal staan,
verheven boven de heuvels, hoger dan alle bergen.

Alle volken zullen daar samenstromen,

3 machtige naties zullen zeggen:

'Laten we optrekken naar de berg van de HEER,
naar de tempel van Jakobs God.

Hij zal ons onderrichten, ons de weg wijzen,
en wij zullen zijn paden bewandelen.'

Vanaf de Sion klinkt zijn onderricht,
vanuit Jeruzalem spreekt de HEER.

4 Hij zal rechtspreken tussen de volken,
over machtige naties een oordeel vellen.

Zij zullen hun zwaarden omsmeden tot ploegijzers
en hun speren tot snoeimessen.

Geen volk zal nog het zwaard trekken tegen een ander volk,
geen mens zal meer weten wat oorlog is.

13 Ja, mijn dienaar zal slagen,
hij zal groots zijn, hoog verheven in aanzien.
14 Zoals hij velen deed huiveren
– zo gruwelijk, zo onmenselijk was zijn aanblik,
zijn uiterlijk had niets meer van een mens –,
15 zo zal hij veel volken opschrikken,
en koningen zullen sprakeloos staan.
En zij aan wie niets was verteld, zullen zien,
zij die niets hadden gehoord, zullen begrijpen.

In het Messiaanse Vrederijk zal de Messias met ‘ijzeren herdersstaf’ heersen. (Jesaja 2:12-22 en Openbaring 12:5) Vanuit de stad van Vrede zal de Messias gaan heersen over alle volken, waarbij satan en al zijn demonische engelen zullen worden verwijderd.

De volken buiten het nieuwe Jeruzalem zullen zich nog bezig houden met toverij en ontucht, met moord en afgodendienst. (Openbaring 22:15) Datzelfde beeld kwamen we al tegen in Openbaring 21:8: ‘Maar voor al die laf en trouweloos zijn geweest, die zich hebben ingelaten met gruwelijke dingen, met moord, ontucht, toverij of afgodendienst, voor allen die de leugen hebben gediend, hun deel is de vuurpoel met brandende zwavel, dat is de tweede dood.’

Beide beelden overlappen elkaar. Buiten het nieuwe Jeruzalem ligt de vuurpoel met brandende zwavel. Het geestelijk leven van alle opgestane ongelovigen is vreselijk. Eigenlijk zetten ze hun leven op gewone voet door.

Dat gaat de Messias hard aanpakken. Hij gaat hen oordelen en straffen. Hij gaat hen straffen en helen. Zijn hart gaat uit naar al die ongelovigen. Zijn hart verandert niet. Zijn hart ging naar ons, gelovigen, uit nog voordat we ons bekeerden. Zijn hart gaat uit naar alle mensen en blijft uitgaan naar alle mensen. Maar de toorn van het Lam is ook niet misselijk.

Hij straft hard, maar wel met mededogen. Hij straft zoals een Vader zijn zoon straft.

In Openbaring 21: 26-27 lezen we: De volken zullen in haar, het nieuwe Jeruzalem, hun lof en eer komen betuigen. Maar alles wat verwerpelijk is en iedereen die zich met gruwelijke dingen en leugens inlaat, komt de stad niet binnen, alleen zij die in het boek van het leven staan, het boek van het Lam.

Hier is sprake van een tweedeling: buiten de stad zijn volken die de Messias eren en Hem eer komen betuigen, en anderzijds zijn er volken die de stad niet binnen mogen.

Die tweedeling kan alleen maar ontstaan, doordat mensen en hele volken zich bekeren, dat ze hun kleren wassen (Openbaring 22:14) in het bloed van het Lam.

Vanuit het nieuwe Jeruzalem zal de Messias gaan heersen over alle volken, ook over de volken die zich buiten haar muren bevinden. Hij zal heiligen aanstellen als koningen, rechters en priesters. Hij zal vrede stichten, iedereen zal rechtvaardig geoordeeld worden.

Dit oordeel is dan ook het laatste oordeel.

Wie door dit oordeel niet verandert, blijft onder het oordeel. Eeuw na eeuw.

Vandaar dat er echt sprake is van een eeuwig oordeel.

Wie hier niet gelooft, is al veroordeeld. Dat oordeel gaat direct in en het loopt door tot in de eeuwigheid, tot na de jongste dag. Wie niet gelooft, wordt buitengesloten, buiten de muren van het nieuwe Jeruzalem. Bij elke poort staat een engel, die elke onheilige tegenhoudt.

Deze muur met die twaalf poorten krijgen zo een belangrijke functie. Let maar op de namen boven de poorten en die op de grondstenen van de muur. (Openbaring 21:12,14)

17. De eerste en de tweede jongste dag

De eerste komst van de HEER en de tweede komst van de HEER.

Als christenen weten we dat Jezus Christus in de wereld gekomen is en dat Hij nog eens zal terugkomen.

Orthodoxe Joden geloven dit niet. Dat lezen ze niet in de Thora en daarom kan het niet waar zijn. Zo missen ze de Messias.

Zelfs orthodoxe Joden die dagelijks de Thora bestuderen, blijven vasthouden aan het idee dat de Vredesvorst eenmalig komt en dat daarna de eeuwige vrede zal aanbreken.

De Thora is voor hen heilig. Als de Messias echt tweemaal zou moeten komen, dan zou God dat hebben geopenbaard. Nu God dat niet heeft gedaan, kan Jezus Christus de beloofde Messias niet zijn. Zelfs na lezing van het Nieuwe Testament en na gesprekken met christenen, houden orthodoxe Joden hun interpretatie overeind.

Het is ook moeilijk om de tweede jongste dag te veronderstellen.

Nergens komt die tweede jongste dag in de Bijbel voor.

De jongste dag wordt vaak aangeduid met: op die dag ... .

Op die dag staat er veel te gebeuren.

Kan dat allemaal wel op die ene dag?

In het Oude Testament wordt de knecht van de HEER vele malen aangekondigd.

Hij zou van alles gaan doen. Hij werd getekend als Lam en als Leeuw. Hij zou zichzelf offeren en vrede en gerechtigheid brengen.

Zou Hij dat allemaal tijdens zijn leven op aarde kunnen volbrengen?

We weten nu wel beter.

Jezus zal nog een keer terugkomen en dan zijn werk afmaken.

De Bijbel staat vol met acties die tijdens (vanaf ?) de jongste dag zullen plaatsvinden.

Alle doden zullen opstaan en een onvergankelijk lichaam aandoen.

Alle onheiligen zullen geoordeeld worden en de heiligen zullen bij dat proces betrokken worden.

Alle boeken zullen opengaan. Gods bestuur zal voor iedereen duidelijk worden.

De satan zal worden afgevoerd naar de poel van vuur en zwavel.

Er zal geen dood meer zijn, geen rouw, geen jammerklacht, geen pijn.

Er zal geen nacht meer zijn en het licht van een lamp of het licht van de zon hebben ze niet nodig, want God, de Heer, zal hun licht zijn. En zij zullen als koningen heersen tot in eeuwigheid. Kan dat allemaal op die ene dag?

Nog moeilijker is het om tegengesteld lijkende beelden zo te interpreteren dat ze met elkaar harmoniëren. Hoe is Openbaring 21:4 te harmoniëren met Openbaring 21:27 en 22:15?

Op grond van onder andere Openbaring 21:4 is het idee ontstaan dat na de jongste dag de vrede compleet zal zijn, geen tranen, geen zonden, geen ontucht, geen moord en afgodendienst. Toch spreken Openbaring 21:27 en 22:15 een andere taal.

Hoe zijn die gegevens te interpreteren?

Laten we eens gaan kijken hoe deze beelden eruit gaan zien als we een twee jongste dag veronderstellen. Maar voordat we dat gaan doen, moeten we het begrip 'jongste dag'

duidelijk omschrijven. Want het begrip 'jongste dag' komt niet meer voor in de NBV. In de NGB-1951 komen we 'ten jongste dage' tegen in Johannes 6:39, 40, 44 en 54.

De jongste dag wordt nu meestal vertaald met de laatste dag.

In de Statenvertaling van het O.T. komen we veel de uitdrukking 'in het laatst der dagen' tegen. Wie op Bijblij de diverse vertalingen van bijvoorbeeld Jesaja 2:2 naast elkaar plaatst, ziet dat het over de toekomst gaat, over alles wat er na de laatste dag gaat gebeuren.

De jongste dag is een mooiere aanduiding dan *de laatste dag*, want na die laatste dag volgt nog een hele reeks met bijzondere ontwikkelingen. De term *jongste dag* sluit daar beter bij aan, het staat voor een nieuw begin, voor nieuwe ontwikkelingen, voor het leven van eeuwigheid tot eeuwigheid.

Die hele reeks met bijzondere ontwikkelingen, die net voor, op en na de jongste dag zullen plaatsvinden, is als volgt in te delen:

1. De opname van de gemeente.
2. Opstanding van de gelovige doden, die eveneens zullen worden opgenomen.
3. Loslating van satan.
4. De eindtijd na de laatste bazuin. De aarde wordt gereinigd.
5. De neerdaling van het nieuwe Jeruzalem.
6. Opstanding van de ongelovige doden.
7. Opstand tegen het kamp van de heiligen en het nieuwe Jeruzalem.
8. Het ingrijpen door Gods heilige engelen.
- 9. Het begin van het Messiaans Vrederijk.**
10. Het laatste oordeel.
11. De uitvoering van het laatste oordeel totdat iedereen zijn straf heeft ondergaan.
12. Onder aanvoering van de Messias wordt de hele wereld veroverd.
13. Onder aanvoering van de Messias komen alle ongelovigen tot bekering.
- 14. Het einde van het Messiaans Vrederijk.**
15. Jezus geeft alle macht terug in de handen van zijn Vader.
16. God komt bij de mensen wonen.
17. Er zal geen rouw, geen pijn meer zijn. Alles zal volmaakt zijn.
18. Het nieuwe paradijs breekt aan.
19. Er zal geen tijd meer zijn, de zon zal verdwijnen.
20. God zelf gaat voldoende licht geven. Hij zal alles zijn in allen.

Al de gebeurtenissen vóór het Messiaans Vrederijk zijn te typeren met de *eerste jongste dag*, de eerste stap naar de volkomen vernieuwing.

Al de gebeurtenissen ná het Messiaans Vrederijk kunnen we vervolgens typeren met de *tweede jongste dag*, de laatste vervolgstap naar de volkomen vernieuwing.

Samenvattend:

Voor de oudtestamentische profeten viel met *in het einde der tijden* veel samen. De komst van de Messias, de uitstorting van de Geest, de dag van de HEER en het aanbreken van de heilstijd.

De meeste van deze gebeurtenis liggen nu achter ons. Voor ons ligt nog een geweldige toekomstverwachting. Die toekomstverwachting laat zich niet enkel vatten in termen als jongste dag, laatste oordeel en heilstijd. God geeft meer.

Daarover gaat het in de volgende hoofdstukken.

18. Het Messiaans Vrederijk verspreidt zich over de hele wereld

Het nieuwe Jeruzalem is een reële tuinstad met straten, gebouwen, rivieren en een grote verscheidenheid aan vegetatie.

De bewoners hebben een onvergankelijk, een verheerlijkt lichaam en kunnen niet meer sterven. De gelovige inwoners behoeven dan ook nergens meer bang voor te zijn. Geen angst meer.

Voor allen buiten het nieuwe Jeruzalem, geldt een andere werkelijkheid.

Ook zij hebben een onvergankelijk lichaam, en waarschijnlijk ook een verheerlijkt lichaam, waarmee ze alles intens kunnen waarnemen. Alle pijn zal hen dan extra treffen.

Want zij zullen hun verdiende straf ontvangen, zij zullen knarsetanden.

Ze zullen het verschil tussen goed en kwaad scherp waarnemen en zichzelf alles verwijten.

Ze zullen gebukt gaan onder een groot zelfverwijt.

Dit, omdat Gods heiligheid overal tastbaar aanwezig zal zijn.

De plek buiten de muren van het nieuwe Jeruzalem wordt niet voor niets de poel van vuur en zwavel, de vuurpoel met brandende zwavel en de vuurpoel genoemd.

Een poel is een schoonmaakplek, een plek om te reinigen.

Vuur staat voor heiligheid. God is een verterend vuur.

Er zijn veel verzen die dit ondersteunen. Onder andere:

- Dan komt Hij in een vlamvend vuur en omringd door engelen, door wie Hij zijn macht manifesteert; dan straft Hij hen die God niet erkennen en het evangelie van onze Heer Jezus niet gehoorzamen. (2 Tessalonicenzen 1:7b)
- Over de engelen zegt Hij: 'Die zijn engelen inzet als windvlagen, en zijn dienaren als een vlamvend vuur.' (Hebreeën 1:7)
- Maar de tegenwoordige hemel en aarde worden door datzelfde woord bewaard om op de dag van het oordeel, waarop de goddelozen ten onder zullen gaan, te worden prijsgegeven aan het vuur. (2 Petrus 3:7)
- Als iemand het beest en zijn beeld aanbidt en het merkteken op zijn voorhoofd of zijn hand krijgt, dan zal hij de wijn van Gods woede moeten drinken, die onverdund in de beker van zijn toorn is geschonken. Hij zal in vuur en zwavel worden gepijnigd, onder de ogen van de heilige engelen en van het Lam. (Openbaring 14:9b-10)

Heel Openbaring 14 gaat over het laatste oordeel. De wijnpers werd buiten de stad, buiten het nieuwe Jeruzalem, betreden. Er kwam een grote stroom bloed uit, zestienhonderd stadia lang en zo hoog als het bit bij een paard.

Dr. R.H. Bremmer interpreteert dit in *Visioenen op Patmos* als volgt: 'Het beeld is overgegaan in dat van een krijgsmacht, die plotseling komt aanstormen. De goddelozen bestormen de heilige stad, maar kunnen er niet in doordringen. Er komt een ontzettende bloedstroom, die reikt tot aan de tomen van de paarden.'

Hier in Openbaring wordt het laatste oordeel in fysieke, aan de werkelijkheid ontleende beelden getekend. We moeten echter deze strijd geestelijk duiden, omdat de onheiligen zojuist een onvergankelijk lichaam hebben ontvangen. Dit onvergankelijk lichaam zal God niet aantasten. Gods heilige engelen binden een geestelijke strijd aan.

De vuurpoel wordt gelijkgesteld aan de tweede dood.

Wie op dit moment Jezus niet als zijn Verlosser aanneemt, verkeert in de eerste dood. Hij vindt geen vreugde in Gods wet. Hij negeert deze, vaak zelfs vindt hij het fijn om tegen die wetten in te gaan. Hij waant zich vrij, maar is in feite dood. Hij is niet aangesloten op de Bron van het leven. Door niet voor Jezus te kiezen, blijft hij in de eerste dood. Na de eerste jongste dag belandt hij in de tweede dood, in de vuurpoel.

We weten dat Jezus Christus de dood heeft overwonnen. Jezus heeft zeker de eerste dood overwonnen, want alle gelovigen mogen leven vanuit de overwinning. Heeft Jezus Christus ook de tweede dood overwonnen? Geldt het aanbod van genade ook nog voor allen die in de tweede dood zijn terechtgekomen? Is er een herkansing?

De Schriften spreken nergens direct over een herkansing.

Wel indirect. Een drietal voorbeelden:

1. Dan zal de Heer een tijd van rust doen aanbreken en zal Hij de Messias zenden die Hij voor u bestemd heeft. Dat is Jezus, die in de hemel moest worden opgenomen tot de tijd aanbreekt waarover God van oudsher bij monde van de profeten heeft gesproken en waarin alles zal worden hersteld. (Handelingen 3:20-21)
Hier wordt het Messiaans Vrederijk getekend, waarin **alles** zal worden hersteld.
2. Moge de God van onze Heer Jezus Christus, de vader van alle luister, u een geest van inzicht schenken in wat geopenbaard is, opdat u Hem zult kennen.
Moge uw hart verlicht worden, zodat u zult zien waarop u hopen mag nu Hij u geroepen heeft, hoe rijk de luister is die de heiligen zullen ontvangen, en hoe overweldigend groot de krachtige werking van Gods macht is voor ons die geloven. Die macht was ook werkzaam in Christus toen God Hem opwekte uit de dood en Hem in de hemelsferen een plaats gaf aan zijn rechterhand, hoog boven alle hemelse vorsten en heersers, alle machten en krachten en elke naam die genoemd wordt, niet alleen in deze wereld maar ook in de toekomstige.
Hij heeft alles aan zijn voeten gelegd en Hem als hoofd over alles aangesteld, voor de kerk, die zijn lichaam is, de volheid van Hem die alles in allen vervult. (Efeziërs 1: 17-22)
Hier wordt met de toekomstige wereld het Messiaans Vrederijk aangeduid, waarin Jezus Christus dezelfde krachten zal aanwenden als onder de huidige bedeling, zodat **allen** vervuld zullen worden.
3. De volken zullen in haar licht leven en de koningen op aarde betuigen hun lof. De poorten zullen overdag nooit gesloten worden, en nacht zal er niet meer zijn. De volken zullen in haar hun lof en eer komen betuigen. (Openbaring 21:24-26)
De volken buiten de muren van het nieuwe Jeruzalem zullen op een gegeven moment zich bekeren en daarna hun lof en eer de stad indragen.

De macht van Jezus Christus gaat alle andere machten te boven. Vandaar dat het Messiaans Vrederijk een groot succes wordt. Jezus Christus zal alle tegenmachten overwinnen en uiteindelijk zal elke knie zich buigen en elke tong Hem loven. (Romeinen 14:11)

19. Buiten het nieuwe Jeruzalem wordt de wereld opgebouwd en hersteld

We concentreren ons eerst op het opbouwwerk dat na de bestraffing op gang zal komen. In het Oude Testament zijn veel profetieën te vinden over het Messiaans Vrederijk. Over onder andere dit opbouwwerk lezen we het volgende:

- En de HEER strekte zijn hand uit, raakte mijn mond aan en zei tegen mij: ‘Hiermee leg ik mijn woorden in jouw mond. Nu, op deze dag, geef ik je gezag over alle koninkrijken en volken, om ze uit te rukken en te verwoesten, om ze te vernietigen en af te breken, op te bouwen en te planten. (Jeremia 1:10)
- Kom terug, ontrouwe kinderen – spreekt de HEER -, want jullie behoren Mij toe. Ik zal één van jullie uit elke stad nemen en twee van jullie uit elke familie, en jullie naar Sion brengen. Ik zal jullie herders naar mijn hart geven, en die zullen jullie met wijsheid en inzicht weiden. En als jullie in die tijd in aantal toenemen en dit land weer zullen bevolken, zal niemand meer over de ark van het verbond met de HEER spreken. Die komt in niemands gedachten op, hij wordt niet meer genoemd of gemist, en wordt niet opnieuw gemaakt.
In die tijd zal men Jeruzalem “Troon van de HEER” noemen. Alle volken zullen er samenstromen, ze zullen op de naam van de HEER afkomen en zich niet meer laten leiden door hun koppig en boosaardig hart. In die tijd zal Juda zich bij Israël voegen, en samen zullen ze uit het noorden naar dit land komen, dat Ik hun voorouders in bezit heb gegeven. (Jeremia 3:14:18)
- Zoals Ik niet aarzelde om hen uit te rukken en te verwoesten, af te breken, kwaad te doen en te vernietigen, zo zal Ik niet aarzelen om hen te planten en op te bouwen – spreekt de HEER. (Jeremia 31:28)
- Zeg tegen Hen: “Zo waar Ik leef – spreekt God, de HEER -, de dood van een slecht mens geeft Mij geen vreugde, Ik wil dat hij een andere weg inslaat en in leven blijft. Kom toch terug van de heilloze weg die jullie zijn ingeslagen, keer om, want waarom zouden jullie sterven, volk van Israël? (Ezechiël 33:11)

In het eerste vers geeft God, via de mond van Jeremia, Jezus alle macht over alle koninkrijken en volken. Na hemelvaart is dit feitelijk gebeurd.

Op dit moment heeft Jezus dan ook alle macht in hemel en op aarde. Hij gaat de oude wereld vernietigen en afbreken, om deze later weer op te bouwen en te planten.

Dit opbouwwerk start bij zijn wederkomst, op de eerste jongste dag, bij de start van het duizendjarig Messiaans Vrederijk.

God heeft zijn volk niet gespaard, ons ten voorbeeld. De Holocaust is verschrikkelijk geweest, de verschrikkingen van de eindtijd zullen daar niet voor onderdoen. Mits de wereld zich massaal bekeert.

Tijdens het Messiaans Vrederijk gaan Jezus’ ogen het eerst naar Zijn volk uit. Hij zal als eerste een aantal van hen brengen naar Sion, het nieuwe Jeruzalem. Daarna zal Hij goede herders sturen naar de rest.

Dit zal het begin zijn van een heel proces. Uiteindelijk zullen alle volken samenstromen om de HEER te dienen.

God verandert niet. In het laatste vers lezen we dat God , de HEER, geen vreugde heeft in de dood van een mens. Hij wil dat ieder mens tot inkeer komt. Dat wil God op dit moment, en Hij wil het op elk moment tijdens het Messiaans Vrederijk.

Jezus Christus wil dan planten en opbouwen.

Het Messiaans Vrederijk is te beschouwen als het tweede bedrijf, waaraan elke deelnemer uit het eerste bedrijf zal deelnemen. Iedereen zal immers opstaan en zal een plaats gaan innemen, die hem op basis van zijn werken gegund zal worden.

De onheiligen zullen eerst buiten de muren van het nieuwe Jeruzalem moeten leven. Zij zullen een rechtvaardige, een passende straf moeten uitzitten.

Op een gegeven moment kan God uit innerlijke bewogenheid zijn toorn laten varen. Dat lezen we onder andere in Hosea 11.

In eerste instantie slaat die profetie op de uittocht uit de Babylonische ballingschap. Het gaat helemaal in vervulling waar Romeinen 9-11 in vervulling gaat en God Zijn volk bekeert. Wanneer héél Israël behouden zal worden. (Romeinen 11:26)

Dit zal plaatsvinden tijdens het Messiaans Vrederijk. Alle Joden die ooit geleefd hebben zullen daarbij betrokken worden.

Dan zal de HEER brullen als een leeuw en zij zullen Hem volgen.

Als bange vogeltjes komen ze uit Egypte.

Let op de ommekeer na Hosea 11:7

7 Mijn volk bijt zich vast in zijn ontrouw jegens mij.
Al roepen ze tot mij, de Allerhoogste,
ik zal hun lot niet verlichten.

8 Ach Efraïm, hoe zou ik je ooit kunnen prijsgeven?
Hoe zou ik je kunnen uitleveren, Israël?
Zou ik je prijsgeven als Adma,
je laten ondergaan als Seboïm?
Mijn hart wordt verscheurd,
door barmhartigheid word ik bewogen.

9 Ik zal mijn toorn laten varen
en Efraïm niet opnieuw te gronde richten.
Want God ben ik, en geen mens,
ik ben in jullie midden, ik ben heilig,
ik zal niet meer in woede ontsteken.

10 De HEER zal brullen als een leeuw en zij zullen hem weer volgen.
Wanneer hij brult, keren ze schuchter terug van overzee,

11 als bange vogeltjes komen ze uit Egypte,
als duiven uit Assyrië.

Dan laat ik hen weer wonen in hun eigen huis

– zo spreekt de HEER.

Na het laatste oordeel komt de wederopbouw op gang. We lezen:

- Hij zal rechtspreken tussen de volken, over machtige naties een oordeel vellen. Zij zullen hun zwaarden omsmeden tot ploegijzers en hun speren tot snoeimessen. Geen volk zal nog het zwaard trekken tegen een ander volk, geen mens zal meer weten wat oorlog is. (Jesaja 2:4 en Micha 4:3)
- Op die dag sluit Ik voor mijn kinderen een verbond met de dieren van het veld en met alles wat vliegt en kruipt. Ik maak een einde aan het geweld van boog en zwaard in hun land, zodat ze in rust en vrede kunnen leven. (Hosea 2:20)

20. Het eeuwige leven en de eeuwige bestraffing

Jezus' overwinning aan het kruis is het keerpunt in de geschiedenis.

Vóór deze overwinning zag de toekomst van de hele mensheid er donker uit.

Want als Jezus satan niet had overwonnen, dan waren alle mensen voor eeuwig verloren geweest. Dan zou de mensheid onder het eeuwig oordeel zijn gebleven, daar zou geen einde aan gekomen zijn.

Het oordeel zou dan altijdduerend zijn geweest.

God heeft dit niet gewild. Al direct na de zondeval ontfermde Hij zich over de mensen.

Hij kwam direct met de moederbelofte. Vanaf dat moment begon er al enig licht te schijnen in het donker. In het vooruitzicht van Jezus' overwinning koos God het volk Israël uit om via dat volk zijn heilsplan te volbrengen.

Als geen ander heeft Jezus Christus het eeuwig oordeel benadrukt.

Hij prentte ons in dat zonder Zijn zoenoffer en overwinning de hele mensheid het eeuwig oordeel zou wachten. Daar zou dan geen ontkomen aan zijn.

Jezus heeft door Zijn zoenoffer en Zijn overwinning op satan de wereld overwonnen.

In Johannes 16:33 spreekt Jezus op voorhand hierover met Zijn discipelen.

In Johannes 17 lezen we dat Jezus eerst bidt voor allen die de Vader Hem heeft gegeven.

Even later in hetzelfde hoofdstuk lezen we het volgende:

20 Ik bid niet alleen voor hen, maar voor allen die door hun verkondiging in mij geloven. **21** Laat hen allen één zijn, Vader. Zoals u in mij bent en ik in u, laat hen zo ook in ons zijn, opdat de wereld gelooft dat u mij hebt gezonden. **22** Ik heb hen laten delen in de grootheid die u mij gegeven hebt, opdat zij één zijn zoals wij: **23** ik in hen en u in mij. Dan zullen zij volkomen één zijn en zal de wereld begrijpen dat u mij hebt gezonden, en dat u hen liefhad zoals u mij liefhad.

24 Vader, u hebt hen aan mij geschonken, laat hen dan zijn waar ik ben. Dan zullen zij de grootheid zien die u mij gegeven hebt omdat u mij al liefhad voordat de wereld gegrondvest werd. **25** Rechtvaardige Vader, de wereld kent u niet, maar ik ken u, en zij weten dat u mij hebt gezonden. **26** Ik heb hun uw naam bekendgemaakt en dat zal ik blijven doen, zodat de liefde waarmee u mij liefhad in hen zal zijn en ik in hen.'

Jezus laat Zijn discipelen hier iets zien van het verdere verloop. Jezus zal bidden voor allen die met het evangelie in aanraking komen. Ook bidt Hij voor de eenheid van de kerk, zodat de wereld kan begrijpen dat Jezus Christus door de Vader gezonden is.

Zodat ze ook zullen gaan begrijpen dat God de hele wereld zo lief heeft dat Hij allen met zijn liefde wil vullen.

De eenheid van de kerken ligt nog ver weg. Pas na de *eerste* jongste dag, tijdens het duizendjarig Messiaans Vrederijk zal de kerk één zijn. Dan zal de wereld, de wereld buiten de muren van het nieuwe Jeruzalem, Gods grootheid gaan zien.

Want de Messias zal Gods naam blijven bekendmaken (vers 26), zodat de liefde waarmee U Mij liefhad in hen zal zijn en Ik in hen.

Tijdens het Messiaans Vrederijk schakelt Jezus Christus de heiligen in, zij zullen als priesters samen met Hem regeren. (Openbaring 20:6)

In het hier bovenstaande en in voorgaande hoofdstukken zien we dat het Messiaans Vrederijk uitloopt op één grote triomf. God zal zijn alles in allen.

Deze uitleg lijkt haaks te staan op die teksten waar gesproken wordt over het eeuwigbrandend vuur (Matteüs 18:8), het eeuwige vuur (Matteüs 25:41) en de eeuwige bestraffing (Matteüs 25:46).

Om dit een plaats te kunnen geven, zonder aan het voorafgaande tekort te doen, moeten we kijken naar de drie schiften die zullen plaatsvinden:

1. Na het sterven volgt direct een voorlopig oordeel. Allen die Jezus Christus hebben afgewezen, komen in de hel terecht.
Zo zitten alle omstanders die Jezus heeft aangesproken en die niet tot geloof zijn gekomen, al meer dan 20 eeuwen in de hel. Een afschuwelijke straf.
2. Tijdens de opname van de gemeente zullen de gelovigen van de ongelovigen gescheiden worden (uitgezonderd de 144.000). De ongelovigen zullen vreselijk gestraft worden tijdens de eindtijd, tijdens de reiniging van de aarde.
3. Op de eerste jongste dag zullen alle doden opstaan en dan zullen alle schapen van de bokken gescheiden worden. De ongelovigen zullen worden gegooid in de vuurpoel met brandende zwavel en in de vuurpoel. Zij zullen de tweede dood ondergaan. Zij zullen buiten de muren van het nieuwe Jeruzalem moeten leven en daar hun straf ontvangen. Het Messiaans Vrederijk duurt minstens duizend jaar, misschien wel twee à drieduizend jaar. Hieruit mogen we afleiden dat de bestraffing maximaal iets korter zal zijn dan de duur van het Vrederijk. Maar we moeten zeker denken in een bestraffing van meerdere eeuwen.

De eeuwige bestraffing interpreteer ik als een bestraffing die meerdere eeuwen zal duren. Zo ook het eeuwigbrandend vuur en het eeuwige vuur.

Veel ongelovigen zullen zo zwaar gestraft worden, dat ze eeuwenlang in de vuurpoel zullen verblijven.

Het is de Messias die op een zeker moment gratie kan verlenen, wanneer een ongelovige tot geloof komt.

Zo Vader, zo Zoon.

Wat we over de Vader uit Ezechiël 33:11 en Hosea 11:8-11 weten, geldt ook de Zoon.

Als de Messias vanuit het nieuwe Jeruzalem zal regeren en Hij priesters uitzendt naar al die onheiligen, nadat ze hun verdiende straf hebben uitgezeten, zal dat zeker effect hebben.

Johannes 17:26 zal zeker in vervulling gaan.

Het eeuwige leven mogen we ook definiëren als een leven dat nu al begint en dat doorloopt tot in de komende eeuw, tot in het Messiaans Vrederijk.

De eeuwige bestraffing is dan te lezen als een bestraffing die nu al begint en die doorloopt tot in de komende eeuw, tot in het Messiaans Vrederijk.

Wie hier niet aangesloten is op de Bron, mist het leven tot in het Messiaans Vrederijk.

Wie wél aangesloten is op die Bron, heeft het eeuwige leven. Nu al.

Het is een eeuwig leven dat als eerste uitmondt in het Messiaans Vrederijk.

Na dit Messiaans Vrederijk krijgt de tijd een andere dimensie, want er zal geen tijd meer zijn.

De zon en de maan zijn daarvoor dan niet meer nodig.

De tijd zal dan niet meer geteld worden.

Voor een 'eeuwige' bestraffing is dan geen plaats meer.

21. De Messias betreft de heiligen bij het laatste oordeel

Welke straffen hebben Kaïn, Esau, Saul, Judas, Ananias en Saffira verdiend?

Wie zou daarover mee willen denken?

Zou dat leerzaam zijn?

Wie zou die oude geschiedenissen willen ophalen en de verdachten met alle mogelijke getuigen willen ondervragen?

Wie zou de hand van God in al die geschiedenissen willen leren kennen?

Wie zou de invloed van satan willen doorgronden?

Wie zou uiteindelijk zichzelf beter willen leren kennen?

Wie zou volmaakt willen worden, door deze vragen serieus te gaan aanpakken?

Nu hebben Kaïn, Esau, Saul, Judas, Ananias en Saffira al een straf achter de rug.

Op het moment van hun berechting hebben ze al duizenden jaren in de hel moeten doorbrengen. Hun straf is al zwaar geweest. De een heeft al langer in de hel doorgebracht dan de ander.

Komen zij daardoor in aanmerking voor strafvermindering?

Kaïn, Esau, Saul, Judas, Ananias en Saffira zijn beïnvloed door hun omgeving. Bovendien kende de een God veel beter dan de ander. Kaïn moest het doen met het verhaal van zijn ouders. Ananias en Saffira kenden de Thora en de verhalen van Jezus' discipelen. Hoe zullen al deze elementen in de strafbepaling moeten worden meegewogen?

In het Messiaans Vrederijk zullen alle heiligen worden aangesteld als koningen, rechters en priesters. Ze krijgen allemaal een algemeen ambt, zodat ze zeer op elkaar betrokken zullen leven. Maar net zoals het in het heden gebeurt, zullen in het Vrederijk sommige heilige hogere posities gaan innemen.

Voor de berechting heeft de Messias tal van rechters nodig op tal van specifieke terreinen. Ook heeft Hij heiligen nodig die de bestrafden gaan begeleiden en ervoor moeten zorgen dat de opgelegde straf rechtvaardig zal worden uitgevoerd.

De volgende teksten geven aan dat de heiligen bij het laatste oordeel betrokken worden, dat zij erin zullen participeren en het uitvoeren.

- Jezus zei tegen hen: 'Ik verzeker jullie: wanneer de tijd aanbreekt dat alles vernieuwd wordt, wanneer de Mensenzoon in zijn majesteit zal zetelen op zijn troon, zullen ook jullie die mij gevolgd zijn, plaatsnemen op de twaalf tronen en rechtspreken over de twaalf stammen van Israël. (Matteüs 19:28)
- Op de dag van het oordeel zal de koningin van het Zuiden samen met deze generatie opstaan en haar veroordelen; want zij was van het uiteinde van de aarde gekomen om te luisteren naar de wijsheid van Salomo, en hier ziet u iemand die meer is dan Salomo! (Matteüs 12:42, Lucas 11:31)
- Weet u dan niet dat Gods heiligen over de wereld zullen oordelen? En als u over de wereld zult oordelen, zou u dan niet in staat zijn om te oordelen over de meest onbeduidende rechtsgeschillen? Weet u niet dat wij over engelen zullen oordelen? (1 Korintiërs 6:2-3)
- Wie overwint zal samen met mij op mijn troon zitten, net zoals ik zelf overwonnen heb en samen met mijn Vader op zijn troon zit. (Openbaring 3:21)

Staan de lengten van al die straffen bij voorbaat vast?
Kunnen de rechters alleen maar variatie aanbrengen in de zwaarte?
Zal iedereen een eeuwigdurende straf opgelegd krijgen? Vele miljarden jaren?
Of mogen de rechters, namens de Messias, ook lagere straffen opleggen?
Mogen zij de tijdsduur beperken?
Weten de rechters op dat moment al wat er na het einde van het Messiaans Vrederijk gaat plaatsvinden? Mogen ze of moeten ze daar rekening mee houden?

Wie nu een honderdjarige een levenslange straf oplegt, weet van tevoren dat die strafwaardige eigenlijk een te korte straf zal krijgen, omdat zijn levenseinde nabij is.
Wat betekent het dat er na het Vrederijk geen tijd meer zal zijn?
Keren dan de paradijselijke omstandigheden terug?
Ik denk het wel.
Want dan zal God alles in allen zijn. (Johannes 17:26, 1 Korintiërs 15:28 en Kolossenzen 3:11)
De gelovigen zullen de oude mens moeten afleggen en de nieuwe aandoen. Niemand is bij zijn sterven daar al klaar mee. Dat mogen we afmaken tijdens het Messiaans Vrederijk.
Daarom mogen we Kolossenzen 3:11 lezen in profetisch perspectief.

Er zijn nog tal van andere teksten die allemaal duiden op een goede afloop. Op de glorieuze gebeurtenis dat alle knie zich zal buigen en God zal loven. (Romeinen 14:11)
Om dit te bereiken zet de Messias naast rechters ook priesters in.
Zij moeten namens Hem het evangelie brengen aan al de onheiligen.
Johannes 17:26 en Openbaring 20:6 zijn daar, indirect, duidelijk over.

Krijgen de gestraften op basis van goed gedrag strafvermindering?
Als een gestrafte tot geloof komt, wordt deze dan ingeschreven in het boek van het leven?
Krijgt hij daardoor toegang tot het nieuwe Jeruzalem?
Mag hij dan de HEER zijn lof een eer bewijzen?
Mag hij dan voor de HEER op zijn knieën gaan en Hem van harte eren?
Mag dit?
Mag dit van de rechters?
Hopen de priesters hierop?

Wat is rechtvaardig?
Wat heeft die man gedaan die naast Jezus aan het kruis hing?
Was zijn straf ook een vergissing?
Of hing hij daar terecht?
Laten we aannemen dat hij daar terecht hing.
Nog diezelfde dag verkeerde hij met Jezus in het paradijs.
Zo groot kan Gods genade zijn.
Een rechtvaardige straf kan zomaar onderbroken worden, als Gods evangelie doordringt.

Wie kijkt naar de jongste zoon, kan op een gegeven moment ook medelijden met hem krijgen. De Vader staat wel op de uitkijk, maar hij stuurt de oudste zoon niet om de jongste op te halen. Hij stuurt ook geen dienaar. Hij geeft de jongste zoon alle tijd om zelf tot bezinning te komen. Zal dit ook niet de straf worden die verreweg de meeste onheiligen zullen moeten ondergaan? Wie wegloopt, kan immers terugkeren.

22. De Messias werkt satan het universum uit

Na Jezus' overwinning wordt satan uit de hemel geweerd en zo gebonden dat hij de volken minder kan verleiden dan daarvoor. De volken krijgen de kans om tot geloof te komen. De heilige Geest krijgt daardoor alle ruimte om zijn werk te doen. Dit mogen we onder andere afleiden uit Openbaring 20:1.

Na die tijd zal satan voor een korte tijd worden losgelaten. Met de eindtijd wordt de oude wereld afgesloten en met de komst van het nieuwe Jeruzalem begint het Messiaans Vrederijk. Op die dag gaat de profetie van Jesaja 24:21-23 in vervulling:

- 21 Op die dag zal de HEER afrekenen
in de hemel met de machten van de hemel,
en op aarde met de vorsten van de aarde.
- 22 Dan worden zij bijeengedreven,
gevangen in een kuil, opgesloten in een kerker.
En na lange tijd zullen zij hun straf ontvangen.
- 23 Dan zal de heldere maan zich schamen,
de stralende zon van schaamte verbleken.
Want de HEER van de hemelse machten heerst op de Sion,
in Jeruzalem wordt zijn luister getoond
aan de oudsten van zijn volk.

In Matteüs 13:36-43, 13:47-50 en 25:31-46 komt dit beeld terug. Alleen worden daar de machten van de hemel niet samen met de vorsten van de aarde bijeengedreven in een kerker, maar gegooid in het eeuwige vuur. (Matteüs 25:41)

Zo worden na de *eerste* jongste dag alle onheiligen, samen met de duivel en zijn engelen gegooid in het eeuwige vuur.

Eerder zagen we al dat we dit moeten lokaliseren buiten de muren van het nieuwe Jeruzalem. Openbaring 21:27 en 22:15 geven dit aan.

Het eeuwige vuur mogen we hier opvatten als het vuur van Gods heiligheid.

God is eeuwig en Hij behoudt van eeuwigheid tot eeuwigheid dezelfde eigenschappen.

Een van die eigenschappen is zijn heiligheid. Die heiligheid is eeuwig.

Wie daarmee in aanraking komt, bevuild met zonde, zal worden schoongebrand.

Voor hetzelfde fenomeen komen in de Schrift verschillende woorden voor: vuuroven, poel van vuur en zwavel, vuurpoel met brandende zwavel en vuurpoel.

Als we vuur en zwavel opvatten als reinigingsmiddelen, en zwavel aanmerken als het reinigingsmiddel voor de vuilste was, dan zien we dat in de straf enige gradatie zit.

De duivel en zijn engelen komen in de poel van vuur en zwavel. (Openbaring 20:10)

Het beest wordt samen met de valse profeet gegooid in de vuurpoel met brandende zwavel. (Openbaring 19:20)

De ergste zondaars komen eveneens in de vuurpoel met brandende zwavel, maar hier wordt dit aangeduid als zijnde de tweede dood. (Openbaring 21:8)

De overige onheiligen komen in de vuurpoel, wat ook hier is aangemerkt als zijnde de tweede dood. (Openbaring 20:14)

Hieruit is te concluderen dat de onheiligen de tweede dood zullen ondergaan.

Jezus heeft de dood overwonnen.

Heeft Jezus zowel de eerste als de tweede dood overwonnen?

We weten dat veel mensen tijdens hun leven waarin zij in de eerste dood lagen, tot geloof zijn gekomen. Zij hoeven de tweede dood niet meer te vrezen. (Openbaring 2:11, 20:6)

Zullen de onheiligen, tijdens hun opstandingsleven waarin zij in de tweede dood komen te liggen, tot geloof kunnen komen?

Is dit de zoveelste aanwijzing dat er na de eerste jongste dag herkansing mogelijk is?

Laten we de volgende teksten bestuderen:

- Deze genade was ons al vóór alle tijden gegeven in Christus Jezus, maar nu is ze bekend geworden doordat onze redder Christus Jezus is verschenen, die de dood heeft vernietigd en onvergankelijk leven heeft doen oplichten door het evangelie. (2 Timoteüs 1:9b-10)
- Dat alles aan Hem onderworpen is, zien wij echter nu nog niet; wel zien we dat Jezus – die voor korte tijd lager dan de engelen geplaatst was opdat zijn dood door Gods genade iedereen ten goede zou komen – vanwege Zijn lijden en dood nu met eer en luister gekroond is. (Hebreeën 2:8b-9)
- Omdat die mensen kinderen zijn van vlees en bloed, is de Zoon een mens geworden als zij om door zijn dood definitief af te rekenen met de heerser over de dood, de duivel, en zo allen te bevrijden die slaaf waren van hun levenslange angst voor de dood. (Hebreeën 2:14-15)

Jezus heeft kennelijk de dood vernietigd en God wil dat dit iedereen ten goede komt.

Jezus is naar de aarde gekomen om de duivel te verslaan, en om zo allen te bevrijden.

Indirect staat hier: Jezus heeft ook de tweede dood overwonnen.

We mogen nooit te klein denken over Jezus' zoenoffer en over de effecten van Zijn overwinning op satan.

Wie groot denkt over God, zal zeker beamen dat Jezus de tweede dood heeft overwonnen.

Dit betekent dat uiteindelijk alle mensen gereinigd uit de vuurpoel zullen komen.

Dat kan eeuwen duren, maar toch. Gods plannen falen niet.

De vuurpoel, de poel van vuur en zwavel is een reinigingsplaats, waarin zowel de satan met al zijn engelen en alle onheiligen gewassen zullen worden.

De heiligen zullen er schoon uitkomen. Zij zullen tot geloof komen en Jezus als hun Redder aanvaarden.

De satan en al zijn engelen belichamen daarentegen al het kwaad dat weggespoeld zal worden. We lezen in Hebreeën 2:16 het volgende:

- Het moge duidelijk zijn: Hij is niet begaan met het lot van engelen, Hij is begaan met het lot van de nakomelingen van Abraham

God is niet begaan met het lot van engelen, inzonderheid met het lot van satan en al de afvallige engelen. God is wél begaan met het lot van de nakomelingen van Abraham, met alle gelovigen samen, geestelijke erfgenamen van de zegen die was beloofd aan Abraham. (citaat uit de Studiebijbel, de aantekening bij dit vers)

Satan wordt dus afgevoerd. Zodra de hemel op aarde steeds verder neerdaalt, zal satan steeds verder moeten wijken. Uiteindelijk zal hij buiten het universum terechtkomen.

23. Alverzoening, nee. Late-alverzoening, ja!

Over de alverzoening is in de christelijke encyclopedie, uitgave 1961, geschreven onder het kopje 'wederherstelling aller dingen'. Prof. dr. J. van Genderen schrijft daar:

De w. is een gedachte, die velen bekoort. De motieven zijn echter niet altijd dezelfde. Het maakt verschil, of een monistisch denken domineert of dat het geloof in de macht van Gods liefde zich erin uitspreekt, of de zonde minder ernstig genomen wordt en met de gerechtigheid Gods nauwelijks gerekend wordt of dat het van de triomf van Gods genade verwacht wordt. Maar hoe dan ook, de ernst van de beslissing, waartoe de verkondiging van het Evangelie dringt en die van eeuwig gewicht is (Marc. 1:15; Joh. 3:36; Rom. 1:16), staat hier op het spel. En de prediking zal haar appellerend karakter verliezen. De leer van de w. is in strijd met tal van Schriftwoorden, die over het laatste oordeel ← en de hel ← spreken. Men meent wel, dat Paulus in 1 Cor. 15:15-28; Ef. 1:10; Fil. 2:9-11 en Col. 1:20 een w. leert, maar dat is slechts schijnbaar het geval. De kerk houdt in haar belijdenis op bijbelse gronden staande, dat niet alle mensen door Christus zalig worden, maar alleen zij, die Hem door een oprecht geloof worden ingelijfd en al zijn weldaden aannemen (Heid. Cat. Zondag 7)

Laten we eerst kijken naar de 3 teksten die tegen de alverzoening worden ingebracht.

- Dit was wat Hij zei: 'De tijd is aangebroken, het koninkrijk van God is nabij: kom tot inkeer en hecht geloof aan dit goede nieuws.' (Marcus 1:15)
- Wie in de Zoon gelooft heeft eeuwig leven, wie de Zoon niet wil gehoorzamen zal dat leven niet kennen; integendeel, Gods toorn blijft op hem rusten. (Johannes 3:36)
- Voor dit evangelie schaam ik mij niet, want het is Gods reddende kracht voor die geloven, voor Joden in de eerste plaats, maar ook voor andere volken. (Romeinen 1:16)

De tijd dringt. Zolang er leven is zal de tijd blijven dringen, want alleen inkeer tot God maakt de weg vrij naar het eeuwige leven.

God wil dat iedereen voor Hem kiest, daarom blijft Zijn toorn op iedereen rusten die Hem niet aanneemt. Gods toorn is een genademiddel, dat zondaren bewust moet maken van hun verkeerde kijk op de dingen. Die toorn blijft op hen net zolang totdat ze zich bekeren.

Voor het evangelie hoeft niemand zich te schamen, want Gods roepstem gaat uit naar alle volken.

Bepaalde voorstanders van de alverzoening beweren dat God zonden door de vingers zal zien en dat daardoor iedereen behouden zal worden. Geloof in de Redder is daarvoor niet noodzakelijk. Van deze gedachte neem ik volkomen afstand.

Daarom ben ik tegen de alverzoening. Deze ideeën zijn strijdig met de Bijbelse boodschap, en daarin stem ik met Van Genderen in. Zo gaat men teveel voorbij aan Gods gerechtigheid.

Ik verwacht eerst nog een Messiaans Vrederijk waarin de onheiligen alsnog tot geloof zullen komen. Een Messiaans Vrederijk waarin God zijn recht zal herstellen en waarin alle zondaren een passende straf zullen ontvangen. Pas aan het einde van dat Vrederijk zal elke knie zich buigen en God loven. Dat noem ik de late-alverzoening.

Bij de alverzoening verliest de prediking haar appelerend karakter.

Is dit bij de late-alverzoening ook zo?

Bij de late-alverzoening zijn de straffen eindig. Die zijn in te denken in honderden en duizenden jaren. Het zijn eeuwigdurende straffen, waaraan een einde komt.

Kaïn, Esau, Saul, Judas, Ananias en Saffira hebben er al een eeuwenlange straf opzitten.

Anderen, die evenzo handelen, zullen een vergelijkbare straf ondergaan.

Dragen deze straffen in zich al geen voldoende appelerend karakter?

Of gaat er van een straf die miljarden en miljarden jaren zal duren een groter appel uit?

Buitenproportionele straffen worden met het ultieme kwaad geassocieerd.

Stalin, Hilter, Mao en vele andere dictators brachten miljoenen mensen om op een buitensporig wrede manier.

Ik denk dat velen God de rug hebben toegekeerd, omdat zij eeuwige straffen buitenproportioneel vinden.

De leer met een eeuwig straffende God werkt dan averechts.

De vraag is, of die leer Bijbels is.

Maar laten we wel eerlijk vaststellen, dat van de dreiging met eeuwige straffen geen grote appellerende werking uitgaat. Zelfs van de meest bekende grote straffen als zondvloed en ballingschap ging haast geen appellerende werking uit. God wist dat van te voren, en liet daardoor zien hoe onverbeterlijk eigenwijs mensen zijn.

Volgens Van Genderen promoten de volgende teksten schijnbaar de alverzoening:

- Zoals wij door Adam allen sterven, zo zullen wij door Christus allen levend worden gemaakt. (...) En op het moment dat alles aan Hem onderworpen is, zal de Zoon zichzelf onderwerpen aan Hem die alles aan Hem onderworpen heeft, opdat God over alles en allen zal regeren. (1 Korintiërs 15:22-28)
- Hij heeft in ons in al zijn wijsheid en inzicht dit mysterie onthuld: Zijn voornemen om met Christus de voltooiing van de tijd te verwezenlijken en Zijn besluit om alles in de hemel en op de aarde onder één hoofd bijeen te brengen, onder Christus. (Efeziërs 1:8b-10)
- Daarom heeft God Hem hoog verheven en Hem de naam geschonken die elke naam te boven gaat, opdat in de naam van Jezus elke knie zich zal buigen in de hemel, op de aarde en onder de aarde, en elke tong zal belijden: 'Jezus Christus is Heer, tot eer van God, de Vader. (Filippenzen 2:9-11; zie ook Romeinen 14:11)
- En door Hem en voor Hem alles met zich willen verzoenen, alles op aarde en alles in de hemel, door vrede te brengen met Zijn bloed aan het kruis. (Kolossenzen 1:20)

In de voorgaande hoofdstukken is aangetoond dat in het komende Messiaans Vrederijk de onheiligen alsnog tot geloof kunnen komen en uiteindelijk tot geloof zullen komen.

Dit, terwijl God de onheiligen rechtvaardig zal straffen.

Het laatste oordeel is een proces dat goed gaat aflopen.

Daarom komt de late-alverzoening niet in strijd met Zondag 7.

Zondag 7 geldt voor deze eeuw, niet voor de komende.

Tijdens het Messiaans Vrederijk zal alles worden rechtgezet en zal iedereen tot bekering komen. Wat volgens Van Genderen schijnbaar is, zal werkelijkheid worden.

24. Gods eeuwige en onveranderlijke raad wordt begrijpelijker

Artikel 16 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis luidt:

Wij geloven dat God, toen het hele geslacht van Adam door de zonde van de eerste mens in verderf en ondergang was gestort, bewezen heeft dat Hij barmhartig en rechtvaardig is. Barmhartig, doordat Hij diegenen uit dit verderf trekt en verlost, die Hij in zijn eeuwige en onvergankelijke raad uit louter genade verkoren heeft in Jezus Christus, onze Here, zonder ook maar enigszins hun werken in rekening te brengen. Rechtvaardig, doordat Hij de anderen laat in hun val en verderf, waarin zij zichzelf gestort hebben.

Bij de laatste zin staan de volgende verwijsteksten aangegeven:

- Maar nu zult u vragen: Waarom roept God ons dan nog ter verantwoording? Niemand gaat toch in tegen Zijn wil? Wie bent u eigenlijk dat u, een mens, iets tegen God zou inbrengen? Vraagt het aardewerk soms aan de pottenbakker: 'Waarom hebt u me gemaakt zoals ik eruitzie?' Heeft de pottenbakker niet de vrijheid om van dezelfde klomp klei zowel een kostbare vaas als een alledaagse pot te maken? God heeft degenen die het voorwerp van zijn toorn zijn en die Hij heeft bestemd voor de ondergang, met veel geduld verdragen omdat Hij zijn toorn ook wil tonen en zijn macht kenbaar wil maken. (Romeinen 9:19-22)
- En: 'Het is een steen waarover men struikelt, een rotsblok waaraan men zich stoot. (1 Petrus 2:8)

God heeft mensen uitgekozen als voorwerp voor zijn toorn. Daardoor kon God ons zijn verschrikkelijke toorn laten zien. De Bijbel beschrijft tal van dergelijke situaties.

Ik noem er twee:

1. De zondvloed. Terwijl Noach de ark bouwde heeft niemand zich bekeerd. De omstanders weigerden te gehoorzamen. (1 Petrus 3:20)
Doordat al die mensen zich verhardden, heeft God zijn toorn kunnen tonen.
2. De ondergang van farao met zijn leger in de Rietzee. (Psalm 136:15)
In Exodus 14:4 staat: Ik zal zorgen dat hij onverzettelijk blijft, zodat hij jullie achtervolgt, en dan zal Ik mijn majesteit tonen door farao en zijn hele leger ten val te brengen. Dan zullen de Egyptenaren beseffen dat Ik de HEER ben.'

De vraag is nu: Zijn alle mensen die tijdens de zondvloed om het leven zijn gekomen voor eeuwig verloren? Is farao met zijn hele leger voor eeuwig verloren?

We weten zeker dat alle mensen op de eerste jongste dag zullen opstaan.

Daarna wacht hen het eeuwig oordeel. Daarover heb ik in de voorgaande hoofdstukken het nodige geschreven. Voor al deze mensen is er hoop.

Vandaar dat Psalm 136 zo'n mooie Psalm is, eeuwig duurt zijn trouw.

De Pottenbakker maakt allerlei voorwerpen om daarmee zijn heilsplan bekend te maken.

Zo heeft Hij ook in deze eeuw zijn toorn bekend willen maken.

In de komende eeuw, tijdens het Messiaans Vrederijk, zullen we daarop kunnen terugkijken.

Orthodoxe Joden struikelen nog steeds over de steen, het is een rotsblok waaraan men zich stoot. Hoelang zal dit nog zo blijven?

Want er komt een ommekeer. Geheel Israël zal behouden worden. (Romeinen 11:26)
Hun val en hun verderf, waarin zij zichzelf gestort hebben, zal tijdelijk blijken te zijn.
De Redder zal uit Sion - het nieuwe Jeruzalem - komen, en wentelt dan de schuld af van Jakobs nageslacht.

Ook wordt er in art. 16 verwezen naar Johannes 6:44-48:

- Toch kan niemand bij Mij komen, tenzij de Vader die Mij gezonden heeft hem bij Mij brengt, en Ik zal hem op de laatste dag tot leven wekken. Het staat geschreven in de Profeten: "Zij zullen allemaal door God onderricht worden. Iedereen die naar de Vader luistert en van Hem leert komt bij Mij. Niet dat iemand ooit de Vader gezien heeft – alleen Hij die van God komt, heeft Hem gezien. Waarachtig, Ik verzeker u: wie gelooft, heeft eeuwig leven.

De Studiebijbel noteert hierbij: 6:45 **Zij ... onderricht worden:** Jes. 54:13. dat de kinderen van het nieuwe Jeruzalem (54:1), het nageslacht van de dienaar van de HEER (53:10) beschrijft. Deze worden vervuld met de komst van degene 'die het Woord is' en die God heeft doen kennen (v. 46; 1:14,18). Wie naar Jezus komt, heeft de stem van de Vader gehoord (zie 5:38-40; 6:44).

In de aantekening bij Jesaja 54:1 wordt de verbinding gemaakt met Galaten 4:26-27, zodat duidelijk wordt dat het hier gaat om het nieuwe Jeruzalem.

Alle doden zullen op de *eerste* jongste dag opstaan en in dan wel buiten de muren van het nieuwe Jeruzalem aanwezig zijn. Iedereen zal dus aanwezig zijn.

Zij zullen allemaal door God onderricht worden. Zowel in als buiten de stad zal God onderricht geven. Iedereen die naar de Vader luistert en van Hem leert komt bij Mij.

Ook hier zien we opnieuw dat God na de eerste jongste dag de gelegenheid geeft om tot geloof te komen. God neemt zelf daartoe het initiatief. God onderricht.

Dit alles ligt besloten in Gods raadsplan. Voor de grondlegging van de wereld heeft God alle mogelijke uitkomsten van zijn plan overzien, en die uitkomst was fantastisch goed.

Zo goed zelfs, dat God welbehagen kreeg in het plan dat toen voorlag.

We lezen dat in Efeziërs 1:4-10:

- Hij heeft ons vol liefde uitgekozen om voor Hem heilig en zuiver te zijn, en Hij heeft ons naar zijn wil en verlangen voorbestemd om in Jezus Christus zijn kinderen te worden, tot eer van de grootheid van Gods genade, ons geschonken in zijn geliefde Zoon. In Hem zijn wij door zijn bloed verlost en zijn onze zonden vergeven, dankzij de rijke genade die God ons in overvloed heeft geschonken. Hij heeft ons in al zijn wijsheid en inzicht dit mysterie onthuld: zijn voornemen om met Christus de voltooiing van de tijd te verwezenlijken en zijn besluit om alles in de hemel en op aarde onder één hoofd bijeen te brengen, onder Christus.

Tijdens het Messiaans Vrederijk zal dit voornemen worden voltooid, dan zal iedereen onder één hoofd, onder Christus, bijeen gebracht worden.

God heeft in feite iedereen voorbestemd, Hij geeft ons allemaal aan Christus.

Uit pedagogische motieven staat dat niet overal in de bijbel even nadrukkelijk. Het mag niet te vanzelfsprekend worden. Liefde houdt een zekere spanning in zich.

25. De uitverkiezing als onderdeel van het leerproces

God is goed, zodat de uitverkiezing ook wel goed moet zijn.
God is de pottenbakker uit Romeinen 9. Hij is de grote Soeverein.

God kiest een mens niet uit op grond van zijn daden, maar omdat hij hem roept.
12 [11-12] 13 Zo staat er ook geschreven: 'Jakob heb ik liefgehad, Esau heb ik gehaat.'
14 Moeten we dan zeggen dat God onrechtvaardig is? Natuurlijk niet. 15 Hij zegt immers tegen Mozes: 'Ik ben barmhartig voor wie ik barmhartig wil zijn, ik schenk genade aan wie ik genade wil schenken.' 16 Alles hangt dus af van God en zijn barmhartigheid, niet van de wil of de inspanning van de mens. 17 Zo zegt hij volgens de Schrift tegen de farao: 'Ik heb u alleen maar aangesteld om u mijn macht te tonen en om iedereen op aarde te laten weten wie ik ben.' 18 Dus God is barmhartig voor wie hij wil en maakt halsstarrig wie hij wil.

19 Maar nu zult u vragen: 'Waarom roept God ons dan nog ter verantwoording? Niemand gaat toch in tegen zijn wil?' 20 Wie bent u eigenlijk dat u, een mens, iets tegen God zou inbrengen? Vraagt het aardewerk soms aan de pottenbakker: 'Waarom hebt u me gemaakt zoals ik eruitzie?' 21 Heeft de pottenbakker niet de vrijheid om van dezelfde klomp klei zowel een kostbare vaas als een alledaagse pot te maken? 22 God heeft degenen die het voorwerp van zijn toorn zijn en die hij heeft bestemd voor de ondergang, met veel geduld verdragen omdat hij zijn toorn ook wil tonen en zijn macht kenbaar wil maken. 23 En omdat hij zijn overweldigende majesteit wil tonen, heeft hij degenen die het voorwerp zijn van zijn barmhartigheid ertoe voorbestemd om in zijn majesteit te delen. 24 Hen heeft hij ook geroepen: ons, die niet alleen uit het Joodse volk afkomstig zijn, maar uit alle volken, 25 zoals ook bij Hosea staat geschreven: 'Wat mijn volk niet was, zal ik mijn volk noemen; wie mijn geliefde niet was, zal ik mijn geliefde noemen. 26 En waar tegen hen gezegd is: "Jullie zijn mijn volk niet," zullen ze kinderen van de levende God worden genoemd.'

God heeft Jakob liefgehad en Esau achtergesteld. Hij heeft Jakob diverse keren ontmoet, hem bemoedigd en terechtgewezen. God heeft van Jakob die aartsvader gemaakt die Hij voor ogen had.

God heeft Esau heel anders gemaakt. Al voor zijn geboorte gaf Hij hem een woest karakter mee: een wilde ezel van een mens zal hij zijn: hij schopt iedereen, iedereen schopt hem. Met al zijn verwanten zal hij in onmin leven.' (Genesis 16:12)

God heeft van Esau het tegenbeeld van Jakob gemaakt.

Voor zijn Pniël-ervaring was Jakob terecht bang voor Esau. Toen hij na zijn worsteling met de HEER gezegend was, verdween die angst. God bepaalde ook Esau's gedrag.

Na Pniël kwam het even goed tussen de broers. God zorgde ervoor.

Zowel Jakob als Esau maakten fout na fout, beiden waren ze zondig.

De pottenbakker maakt na de zondeval geen volmaakte mensen meer. Hij maakt wel het onderscheid tussen de alledaagse pot en de kostbare vaas.

Door dat onderscheid krijgen wij zicht op mooi en lelijk, goed en kwaad, rechtvaardig en onrechtvaardig. De uitverkiezing is onderdeel van een leerproces. God laat zien dat Hij Jakob liefheeft en dat Hij Esau haat. God heeft mensen lief die met Hem worstelen en desondanks op Hem vertrouwen.

God heeft mensen lief die na gevallen te zijn, hun zonde belijden en het dan weer helemaal van Hem verwachten. Dat zien we bij David, na zijn overspel met Batseba.

Saul en David zijn eveneens tegenpolen van elkaar.

God verkiest soeverein. Zo koos Hij Mozes uit en verhardde Hij het hart van farao.

- En Ik zal het hart van Farao verharden, zodat hij hen achtervolgt. Dan zal Ik Mij aan Farao en aan zijn gehele legermacht verheerlijken, en de Egyptenaren zullen weten, dat Ik de Here ben. (Exodus 14:4a NBG-1951; zie ook 4:21)
- 'Ik zal ervoor zorgen dat hij onverzettelijk blijft, zodat hij jullie achtervolgt, en dan zal ik mijn majesteit tonen door de farao en zijn leger ten van te brengen. Dan zullen de Egyptenaren beseffen dat ik de HEER ben.' (Exodus 14:4a NBV; zie ook 4:21)

Hier zien we dat God het hart van Farao zo stuurt, dat hij Gods plan wel moet uitvoeren.

Farao moet hier de slechte koning uitbeelden, volgens het script van God.

Elke toneelspeler en elke zanger blijft zijn eigen verantwoordelijkheid houden, als hij iets speelt wat van hem op dat moment verwacht wordt.

Maar wie een slechterik speelt, hoeft zelf geen slechterik te zijn.

De farao is uit zichzelf al heel slecht, maar God doet er nog een schepje bovenop. Hij verhardt zijn hart, zodat Hij daarna zijn toorn kan laten zien die in een dergelijke situatie van pas komt. God verdraagt daarom de kwaadwilligen, om daarna zijn toorn te kunnen laten zien. Dat is de essentie van Romeinen 9:22.

Anderzijds toont God ook zijn barmhartigheid aan wie Hij wil. God heeft Mozes gemaakt tot een dienstknecht, aan wie Hij zijn barmhartigheid en lankmoedigheid veelvuldig heeft laten zien. Mozes is daardoor wel de middelaar van het oude Verbond genoemd, omdat hij op de bres ging staan voor het hele volk, toen God het volk wilde verdelgen en met hem alleen verder wilde gaan. God kon daardoor zijn barmhartigheid en overweldigende majesteit laten zien. Dat is de essentie van Romeinen 9:23.

De Bijbel toont ons goede en slechte zondaren. Door Gods uitverkiezing worden *goed* en *slecht* beter zichtbaar. De goeden worden beter, de slechten slechter. Het contrast wordt steeds groter.

Voorals God zijn handen van mensen aftrekt, veranderen mensen in beesten. Dan krijgt de satan vrij spel, en dan gaat het telkens van kwaad tot erger.

Dat zien we tijdens Jezus' kruisiging. God verlaat zijn Zoon, Hij verlaat de schedelplaats.

God de Vader verlaat Jeruzalem en het hele universum.

Satan heeft vrij spel en hij weet ieder mens te manipuleren.

Kijk maar eens naar alle betrokkenen bij Jezus' kruisdood.

Als wij in de schoenen van één van die medeplichtigen hadden gestaan, zouden wij dan anders hebben gehandeld?

Zo is de Bijbel een leerboek geworden, een spiegel om in te kijken.

Na de *eerste* jongste dag zal God iedereen gaan onderrichten. (Johannes 6:44-48)

Pas dan zullen we het juiste zicht krijgen op Gods uitverkiezing.

We zullen dan Mozes en de Farao kunnen bevragen. We zullen dan zicht krijgen in Gods aandeel in hun goede en slechte werken.

Tot het zover is, zullen we eerst zelf Gods leerschool moeten doorlopen. (Hebreeën 12:7-8)

26. God laat alles meewerken ten goede.

In Zondag 9 van de Heidelbergse Catechismus belijden christenen dat God voor hen alles laat meewerken ten goede. God is hun Vader, en als almachtige God zal Hij dat zeker doen.

Daarom vertrouw ik zo op Hem, dat ik er niet aan twijfel, of Hij zal mij voorzien van alles wat ik voor lichaam en ziel nodig heb, en ook elk kwaad, dat Hij mij in dit moeitevol leven toedeelt, voor mij doen meewerken ten goede. Want Hij kan dit doen als een almachtige God en wil het ook doen als een trouw Vader.

Als blijkt dat God uiteindelijk iedereen behoudt, zal dan ook later blijken dat ook voor ongelovigen alles meewerkte ten goede?

Dit is een moeilijke vraag. Immers bij zondaren neemt de zondelast alsmat toe, groter en groter wordt hun schuld. Gods toorn daarover zal eveneens toenemen. Zonder bekering wacht hen een zware straf. Eerst naar de hel en daarna de tweede dood.

Kan God ook dit laten meewerken ten goede?

Als we naar de gelijkenis van de verloren zoon kijken, dan zien we de jongste zoon terugkeren.

Hij wenste de dood van zijn vader, doordat hij zijn erfdeel opeiste.

Hij ging feestvieren, maar uiteindelijk strafte hij zichzelf.

Hij kwam bij zinnen, en ging terug naar zijn vader.

Heeft die vreselijke straf (hij kreeg het slechter dan de zwijnen) hem geholpen om tot inzicht te komen? Kan de straf in de hel bijdragen om zondaren tot inkeer te brengen?

Na de neerdaling van het nieuwe Jeruzalem zal deze geliefde stad, samen met het kamp van de heiligen omsingeld worden.

Daaruit blijkt dat de zondaren in de hel niets hebben bijgeleerd en niet tot inkeer zijn gekomen.

Vervolgens worden ze in de poel met brandende zwavel dan wel in de vuurpoel gegooid.

Is er dan een kans dat ze tot bezinning zullen komen?

Of moeten priesters hun eerst de weg wijzen?

Hoe dan ook, ongelovigen zullen een rechtvaardige straf moeten ondergaan.

Waarschijnlijk zullen ze strafvermindering krijgen op basis van het aantal jaren dat ze in de hel hebben doorgebracht. Want immers iemand als Kaïn zit daar al veel langer in dan Hitler.

God straft om te helen. God straft nooit zinloos.

Daarom kan elke straf een ommekeer inluiden.

Daarom kunnen ook straffen meewerken ten goede.

Soms straft God zelf. Zie de zondvloed.

Een ander keer geeft God satan de vrijheid om zijn gang te gaan. Zie Job.

Vaak moeten de goeden onder de kwaden lijden.

Zo moest heel Israël nog 38 jaar lang in de woestijn doorbrengen, voordat ze het beloofde land in mochten. Zo werden goede, waaronder Daniël en zijn vrienden, en kwade Israëlieten in ballingschap weggevoerd.

Kan God dit allemaal wél laten meewerken ten goede?

Als we naar Job kijken, dan zeker. Job kreeg immers het dubbele en leefde nog 140 jaar. Hij ontving nog enkele mooie dochters. Hij is vast direct na zijn sterven in de hemel opgenomen, waar hij verenigd is met allen die hem ontvallen waren. Sinds dat moment, nu al weer duizenden jaren geleden, leeft hij als een vorst in de hemel. Inderdaad, zo rijk als Job.

Heeft God het met Daniël en zijn vrienden goed gemaakt? Heeft Hij hen beloofd voor hun geloofsmoed? Komt hen ook alles ten goede?

Laten we ook naar Jezus Christus kijken. Als geen ander heeft Hij geleden. Als geen ander is Hij verhoogd, en heeft Hij alle macht ontvangen in hemel en op aarde.

God laat alles meewerken ten goede.

Al kruisdragend mogen we dat zeker weten. Jezus Christus ging ons voor.

Jezus Christus heeft niet alleen enkele individuen, maar de hele schepping verlost.

Jezus Christus houdt van mensen, zelfs vóór het moment dat zij zich bekeren.

Hij houdt nog steeds van alle mensen, ook van mensen die nog steeds Hem afwijzen.

Hij houdt van hen en Hij is toornig op hen, omdat zij Zijn liefde miskennen.

Mee daarom heeft Hij ook voor hen de dood overwonnen.

Ook de zondaren zullen opstaan en hen wacht het laatste oordeel.

De toorn van het Lam zal hen raken.

Achter die toorn gaat Zijn liefde schuil, want Hij wil dat iedereen behouden wordt.

Tijdens het duizendjarige Vrederijk zal Hij alle rekeningen vereffenen.

In deze wereld lijkt het erop dat God niet alles ten goede zal laten keren.

Echter, deze waarneming mag ons aanzetten tot het kijken over de grenzen heen.

We mogen het Messiaans Vrederijk verwachten, wat zal uitlopen op de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Als de Messias alles aan zijn voeten heeft gelegd, dan geeft Hij zijn macht weer terug aan zijn Vader. Dan komt God bij de mensen wonen.

De volgende teksten onderstrepen het feit dat God echt van alle mensen houdt:

- want er staat geschreven: 'Zo waar ik leef – zegt de Heer –, voor mij zal elke knie zich buigen, en elke tong zal God loven.' (Romeinen 14:11; zie ook Filippenzen 2:10-11))
- Dat is goed en welgevallig in de ogen van God, onze redder, die wil dat alle mensen worden gered en de waarheid leren kennen. (1 Timoteüs 2:3-4)
- De Heer is niet traag met het nakomen van zijn belofte, zoals sommigen menen; hij heeft alleen maar geduld met u, omdat hij wil dat iedereen tot inkeer komt en niemand verloren gaat. (2 Petrus 3:9)
- U bent de erfgenamen van de profeten; met uw voorouders heeft God zijn verbond gesloten toen hij tegen Abraham zei: "In jouw nageslacht zullen alle volken op aarde gezegend worden." (Handelingen 3:25)
- Nu heeft de Schrift voorzien dat God ook andere volken door geloof zou aannemen en daarom aan Abraham verkondigd: 'In jou zullen alle volken gezegend worden.' (Galaten 3:8)
- Dan is er geen sprake meer van Grieken of Joden, besnedenen of onbesnedenen, barbaren, Skyten, slaven of vrijen, maar dan is Christus alles in allen. (Kolossenzen 3:11)

27. Het laatste oordeel

Het laatste oordeel vindt plaats tussen de *eerste* en de *tweede* jongste dag, gedurende het duizendjarige Messiaans Vrederijk.

De Nederlandse Geloofsbelijdenis zegt daar onder andere het volgende over:

Dan zullen voor deze Rechter persoonlijk verschijnen alle mensen die ooit geleefd hebben: mannen, vrouwen en kinderen, gedagvaard door *de stem van de aartsengel en het geklank van een goddelijke bazuin* (1 Tess. 4:16). Want al de gestorvenen zullen uit de aarde verrijzen en de zielen zullen verenigd worden met het eigen lichaam waarin zij geleefd hebben. Zij die dan nog leven, zullen niet sterven zoals de anderen, maar in één ogenblik veranderd worden en van vergankelijk onvergankelijk worden. *Dan zullen de boeken geopend en de doden geoordeeld worden* (Op. 20:12) *naar wat zij in deze wereld gedaan hebben, hetzij goed, hetzij kwaad* (2 Kor. 5:10). Ja, de mensen zullen rekenschap moeten geven van elk ijdel woord dat zij gesproken hebben (Mat. 12:36), al vindt de wereld zulk spreken slechts spel en tijdverdrijf. Dan zal wat door de mensen in het verborgen bedreven is, ook hun huichelarij, openlijk voor allen aan het licht gebracht worden.

Terecht is daarom de gedachte aan dit oordeel schrikwekkend en angstaanjagend voor de slechte en goddeloze mensen, maar de rechtvaardigen en uitverkorenen verlangen er vurig naar en putten er rijke troost uit.

Hun verlossing zal dan immers helemaal voltooid worden en zij zullen dan de vruchten van hun moeitevolle arbeid ontvangen. **Hun onschuld zal dan door allen worden erkend en zij zullen zien de verschrikkelijke manier waarop God Zich wreekt op de goddelozen**, die hen in deze wereld getiranniseerd, verdrukt en gekweld hebben. Die zullen tot erkenning van hun schuld gebracht worden door het getuigenis van hun geweten. Zij zullen wel onsterfelijk worden, maar alleen om gepijnigd te worden *in het eeuwige vuur, dat voor de duivel en zijn engelen bereid is* (Mat. 25:41).

Achter de vetgedrukte zin '**Hun onschuld zal door allen worden erkend en zij zullen zien de verschrikkelijke manier waarop God Zich wreekt op de goddelozen**' staan de volgende verwijsteksten:

- Wie zou u, Heer niet vereren, uw naam niet prijzen?
Want u alleen bent heilig.
Alle volken zullen komen en zich voor u neerbuigen,
want uw rechtvaardige daden zijn geopenbaard. (Openbaring 15:4)
- Juicht om haar, hemel, juich heiligen, apostelen en profeten!
Het vonnis dat zij jullie had toebedacht, heeft God aan haar voltrokken.
(Openbaring 18:20)

Ondanks de verwijsteksten blijft deze vetgemaakte zin onduidelijk.

Kennelijk zullen alle onheiligen de onschuld van alle heiligen inzien, en daarom zullen alle volken zich neerbuigen voor de Heer.

Ook zullen alle heiligen de verschrikkelijke wraak zien waarop God zich wreekt op de goddelozen. Zullen zij onder andere de ondergang van Babylon zien? (Openbaring 18:21) Haar rook stijgt op tot in eeuwigheid. (Openbaring 19:3b)

Alle heiligen zullen dit zien en als met een geweldige stem roepen: Halleluja.

De heiligen zullen zich verheugen in de ondergang van de goddelozen.
Ze zullen hun ondergang zien en instemmen met de verschrikkelijke wraak van God.
De goddelozen zullen hun schuld onder ogen zien en erkennen dat ze fout zijn geweest.
Hun geweten zal hen daartoe aanzetten.

De onheiligen zullen in het eeuwige vuur worden gegooid.
Hetzelfde eeuwige vuur dat bestemd is voor de duivel en zijn engelen. (Matteüs 25:41)
In een eerder hoofdstuk heb ik dit vuur geassocieerd met de vuurpoel en met de poel van
vuur en zwavel. Vuur en zwavel zijn de geestelijke reinigingsmiddelen die elke onheiligheid
moet wegwassen. Deze reinigingsmiddelen scheiden het waardevolle van het vuil.
In geestelijke zin is dit een zeer pijnlijk proces dat eeuwenlang kan duren.
Tijdens het Messiaans Vrederijk zal dit plaatsvinden.

Calvijn heeft nooit over Openbaring gepreekt nog gedoceerd. Als reden gaf hij aan dat hij dit
boek niet begreep.

Geen wonder dat de opstellers van de Nederlandse Geloofsbelijdenis het volgende in
artikel 7 hebben opgenomen:

Men mag ook geen geschriften van mensen, hoe heilig de schrijvers ook geweest zijn,
op één lijn stellen met de goddelijke Schriften, ook de gewoonte niet met Gods
waarheid – want de waarheid gaat boven alles -; evenmin het grote aantal, de
ouderdom, de ononderbroken voortgang in de tijden of de opvolging van personen,
of de concilies, decreten of besluiten.

Kortom, er moet ruimte zijn voor doorgaande reformatie.

Nieuwe inzichten moeten getoetst worden aan de Bijbel. Als vervolgens het nieuwe inzicht
overeenstemt met de Bijbel en van waarde is, dan moeten menselijke geschriften daarvoor
wijken.

De plaatsing van het Messiaans Vrederijk na de *eerste* jongste dag is een nieuw inzicht dat
getoetst moet worden. Dit in overeenkomstig met Efeziërs 3:14-19:

De een zal veel zwaarder gestraft worden dan de ander.

We lezen dit onder andere in Openbaring 18:6: 'Doe met haar wat zij met anderen deed, ja
laat haar dubbel boeten. Laat haar het dubbele drinken uit de beker waaruit zij anderen te
drinken gaf.'

Tijdens het Messiaans Vrederijk kunnen de straffen goed gedoceerd worden.

De rechters, koningen en priester kunnen de effecten van de opgelegde straffen bewaken en
tussentijds aanpassen. Goed gedrag kan beloond worden.

Bij elke zondaar die zich bekeert, zal er dan niet alleen feest zijn in de hemel maar ook in het
nieuwe Jeruzalem.

28. Fantasie of werkelijkheid?

Onze kennis neemt dagelijks toe. Schijnbaar wordt het gat in onze kennis daardoor steeds kleiner. Echter, elke nieuwe oplossing roept nieuwe vragen op. Soms nemen de vragen daardoor alleen maar toe.

Het paradoxale daarvan is, dat doordat onze kennis toeneemt het schijnbare gat in onze kennis alleen maar groter wordt.

Het gat in onze kennis vullen we al dan niet in.

Wie zo'n gat wil invullen, laat zijn fantasie werken. Dat kan uitmonden op een these.

Die these kan zo mogelijk door feiten worden onderbouwd, dan ontstaat er een nieuwe werkelijkheid.

De evolutietheorie is zo'n these die de kijk op de werkelijkheid op zijn kop heeft gezet.

Het Bijbelse scheppingsverhaal lijkt daardoor achterhaald.

We moeten immers denken in miljarden jaren, in toeval en in zelfordenende processen.

Creationisten hebben veel bezwaren tegen deze hypothese ingebracht.

De meeste van hen, blijven haken aan het idee dat de aarde 6.000 à 10.000 jaar oud is.

Veel creationisten geloven dat er vóór de zondeval geen dood in de wereld is geweest.

Maar er zijn ook oude-aarde-creationisten en anderen met alternatieve ideeën.

Evenals de creationisten baseer ik mij op de Bijbel. Alleen de Bijbel laat zich op veel manieren interpreteren. Dat blijkt wel, als we kijken naar de vele verklaringen over de duur van de scheppingsdagen.

Met de paradijstheorie zoek ik een middenweg.

Die weg loopt van fantasie → these → feiten → werkelijkheid.

De evolutietheorie is als een fantasie gestart, is als een hypothese geformuleerd, is door veel feiten onderbouwd, is voor velen een werkelijkheid geworden.

De paradijstheorie staat nog in zijn kinderschoenen. Veel is fantasie.

Alleen, de paradijstheorie heb ik zo willen formuleren dat deze niet in strijd komt met enige tekst uit de Bijbel en ook niet in strijd komt met wetenschappelijke waarnemingen.

Het fossielenarchief is duidelijk aanwezig. Dat heb ik ingepast.

De zondvloed is een grotere catastrofe geweest dan velen veronderstellen. Het beeld uit de Bijbel berust op de waarnemingen van Noach. Omdat de diepgang van de ark vijftien el, is volgens Noach het water tot vijftien el boven de hoogste berg gestegen. (Genesis 7:20)

Niemand weet hoe de zondvloed is ontstaan.

Ook weet niemand waardoor de continentale platen zijn gaan schuiven en waarom dit proces nog steeds doorgaat. Tot zolang blijven aardbevingen onvoorspelbaar.

Christenen belijden dat God zijn schepping blijft onderhouden. Voor wat betreft de zondvloed is duidelijk dat God daar de hand in heeft gehad.

God de Zoon, die in de tijd gekomen is en door wie alles geschapen is, kreeg er spijt van dat Hij mensen gemaakt had en voelde zich diep gekwetst. (Genesis 6:6)

Duidelijk is dat de HEER het initiatief heeft genomen tot de zondvloed.

Ik veronderstel dat daarbij het paradijs in veiligheid is gebracht.

Dat staat niet zo direct in de Bijbel, maar indirect geeft de Bijbel wel indicaties in die richting.

Verder zijn er tal van stille getuigen: de verfrommelde aardkorst en de fossielen.

In hoeverre is deze veronderstelling fantasie?
Mag je wel zo'n wonder toevoegen aan de Bijbel?
Duidelijk is dat God lang niet alles heeft laten opnemen in de Bijbel.
Hij heeft zich geopenbaard in de Schriften en in de natuur.
Die beide mogen nooit met elkaar in strijd komen.

Een voorbeeld: Op basis van de achtergrondstraling en gezien het feit dat op dit moment het heelal uitdijt, is de gedachte aan de oerknal ontstaan. Die gedachte berust op veel aannames, zoals de aanname dat de lichtsnelheid constant is. Op basis van deze gedachte is berekend dat het heelal circa 45 miljard jaar oud moet zijn.

Iets wat tegen de Bijbel ingaat.

Ik veronderstel dat er op de eerste scheppingsdag net zoveel oerknallen zijn geweest dan als er melkwegstelsels zijn. Allemaal op exact dezelfde tijd, zodat de achtergrondstraling die we nu waarnemen, alleen anders geïnterpreteerd moet worden.

Verder veronderstel ik dat het uitdijen van het heelal een gevolg is van de zondeval.

De zondeval heeft gevolgen voor het hele universum, zij valt uiteen.

Is dit louter fantasie? Of zitten er elementen in die het waard zijn om te onderzoeken?

Met deze veronderstelling voeg ik niets aan de Bijbel toe. Ik probeer er alleen maar een voorstelling van te maken hoe het in het echt zou kunnen zijn gegaan.

Het is meer dan fantasie, omdat ik wetenschappelijk vaststaande gegevens integreer.

Ik voeg niets toe aan de Bijbel, omdat mijn fantasie maar mensenwerk is en wetenschappelijk gezien deze nog geen enkele onderbouwing kent.

Toch is het niet in strijd met wat de wetenschap heeft waargenomen, het is alleen in strijd met de theorie die op grond van die waarnemingen is ontwikkeld.

De oorzaak van die ene oerknal kennen we niet. Het is een wonder.

Als ik veronderstel dat er miljarden oerknallen tegelijk zijn geweest, dan is dat eveneens een wonder. Een wonder, waarin naar voren komt dat God haast heeft gemaakt.

Hij wilde zijn schepping snel realiseren, omdat Hij dat kon en niet al te lang wilde wachten om de kroon op de schepping, de mens, tot leven te wekken.

Het idee dat tijdens de zondvloed het paradijs in veiligheid heeft gebracht, zet alles op scherp. Sinds dat moment lopen we op een geschonden aarde, een bevende aarde.

Inmiddels weten we dat de zon eens zal opbranden. Alles is tijdelijk geworden.

De hele schepping zucht en kijkt uit naar herstel en vernieuwing.

Als de Bijbel zegt dat het nieuwe Jeruzalem zal neerdalen en dat daarmee een start wordt gemaakt met de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, dan kijken we uit naar een wonder.

Een groter wonder, dan het in veiligheid brengen van het paradijs.

Het is een wonder met een tegenovergesteld doel, herstel en vernieuwing.

Wetenschappers beweren dat uit één enkel mensenpaar nooit zo'n grote verscheidenheid aan mensen kan zijn ontstaan dan als we nu kennen. Mee daardoor heb ik wonderen verondersteld, waarbij God aan de eerste generaties mannen op eenzelfde manier een vrouw heeft gegeven als Hij dat bij Adam heeft gedaan. Ook voor dit wonder geeft de Bijbel enkele indicaties.

Fantasie of werkelijkheid? We zullen het later zien.

29. Het slot van Romeinen 11

God heeft ieder mens uitgeleverd aan de ongehoorzaamheid, opdat Hij voor ieder mens barmhartig kan zijn.

God heeft, nadat de mens in zonde was gevallen, de satan niet direct verjaagd.

God kwam met de moederbelofte en Hij gaf daarin aan dat satan op termijn zou worden overwonnen en uiteindelijk zou belanden in de poel van vuur en zwavel.

In die tussentijd heeft God satan zoveel ruimte gegeven, dat Hij daarmee ieder mens heeft uitgeleverd aan de ongehoorzaamheid. Satan heeft ieder mens verleid. Zelfs de rechtvaardige Noach nam na de zondvloed te veel wijn.

Misschien is Henoch de enige uitzondering, omdat Hij direct in de hemel is opgenomen.

God wil aan ieder mens zijn barmhartigheid bewijzen.

Waarom?

Misschien wel, omdat we daardoor innerlijk zo veranderd zullen worden dat we nooit meer zullen zondigen. God heeft immers voor het nieuwe paradijs mensen nodig die nooit meer in opstand zullen komen, die nooit meer Hem de rug zullen toekeren. Die Hem altijd zullen liefhebben met een volmaakte liefde.

Dit proces vergt zoveel tijd dat daarvoor een mensenleven te kort is.

Tijdens het duizendjarig Messiaans Vrederijk gaat God dit proces afronden.

Hij betreft dan alle mensen in zijn plan.

Dat goddelijk geheim wordt in Romeinen 11 onthuld:

25 Er is, broeders en zusters, een goddelijk geheim dat ik u niet wil onthouden, omdat ik wil voorkomen dat u op uw eigen inzicht afgaat. Slechts een deel van Israël werd onbuigzaam, en dat alleen tot het moment dat alle heidenen zijn toegetreden. **26** Dan zal heel Israël worden gered, zoals ook geschreven staat: 'De redder zal uit Sion komen, en wentelt dan de schuld af van Jakobs nageslacht. **27** Dit is mijn verbond met hen, wanneer ik hun zonden wegneem.' **28** Ze zijn Gods vijanden geworden opdat het evangelie aan u kon worden verkondigd, maar God blijft hen liefhebben omdat hij de aartsvaders heeft uitgekozen. **29** De genade die God schenkt neemt hij nooit terug, wanneer hij iemand roept maakt hij dat niet ongedaan. **30** Zoals u God eens ongehoorzaam was, maar door hun ongehoorzaamheid Gods barmhartigheid hebt ondervonden, **31** zo zijn zij nu ongehoorzaam om door de barmhartigheid die u ondervonden hebt, ook zelf barmhartigheid te ondervinden. **32** Want God heeft ieder mens uitgeleverd aan de ongehoorzaamheid, opdat hij voor ieder mens barmhartig kan zijn.

33 Hoe onuitputtelijk zijn Gods rijkdom, wijsheid en kennis, hoe ondoorgrondelijk zijn oordelen en hoe onbegrijpelijk zijn wegen. **34** 'Wie kent de gedachten van de Heer, wie was ooit zijn raadsman? **35** Wie heeft hem iets gegeven dat door hem moest worden terugbetaald?' **36** Alles is uit hem ontstaan, alles is door hem geschapen, alles heeft in hem zijn doel. Hem komt de eer toe tot in eeuwigheid. Amen.

De redder zal uit Sion - het nieuwe Jeruzalem – komen, en dan zal Hij de schuld van de Israëlieten – die op dat moment nog niet in Hem geloven – afwentelen.

Immers, wanneer God iemand roept, dan maakt Hij dit nooit ongedaan.

Op deze manier zal heel Israël gered worden.

Dan zullen de op dat moment nog onbekeerde Joden barmhartigheid ondervinden van de heiligen. Zij zullen vanuit het nieuwe Jeruzalem hen zoeken en zich over hen ontfermen.

Waarschijnlijk zal de Messias zich dan in eerste instantie richten op zijn oude verbondsvolk.

Dan zal dat volk als eerste in zijn geheel gered worden.
Daarna zal God zijn beloften aan alle andere volken gedenken.
In de belofte aan Abraham, die aan de andere aartsvaders is herhaald, en die in het Nieuwe Testament tot tweemaal toe is bekrachtigd, zullen alle volken mogen delen. God beloofde Abraham immers: 'In u zullen alle volken gezegend worden.' (Handelingen 3:25, Galaten 3:8)

Romeinen 11 loopt uit op een loflied.
Er worden meerdere vragen gesteld en een duidelijk antwoord gegeven.
Hoe onuitputtelijk zijn Gods rijkdom, wijsheid en kennis.
Hoe ondoorgroendelijk zijn Zijn oordelen.
Hoe onbegrijpelijk zijn Zijn wegen.
Wie kent de gedachten van de Heer?
Wie was ooit Zijn raadsman?
Wie heeft Hem iets gegeven dat door Hem moest worden terugbetaald?
Het antwoord:
Alles is uit Hem ontstaan.
Alles is door Hem geschapen.
Alles heeft in Hem zijn doel.
Hem komt de eer toe tot in de eeuwigheid.

Ja, alles heeft in Hem zijn doel.
Mogen we dit ook betrekken op Gods straf?
Heeft een eeuwige, altijddurende straf enig doel?
Heeft een straf van miljarden en miljarden jaren enige zin?
Of straft God slechts om te helen, om zijn barmhartigheid te kunnen bewijzen?
Zoals Hij hier aan heel Israël beloofd?
Houdt God echt van elk schepsel?
Laat Hij echt geen enkel schaap verloren gaan?

Alles is uit Hem ontstaan.
Alles is door Hem geschapen.
Kan Hij daar ooit afstand van nemen?
Kan Hij een deel van de mensheid in de handen van satan achterlaten?
Kan Jezus Christus zijn overwinning gedeeltelijk uit zijn handen laten ontglippen?
Zal de Leeuw uit Hosea 11 zwijgen als het erop aankomt?

Hem komt de eer toe tot in de eeuwigheid.
De eeuwigheid duurt eeuwen.
Het gaat van eeuwigheid naar eeuwigheid.
Van eeuw naar eeuw.
De geloofsbelijdenis van Nicea eindigt met: Wij verwachten de opstanding van de doden en het leven van de komende eeuw.
Mogen we die komende eeuw interpreteren als het duizendjarig Messiaans Vrederijk?
Het rijk waarin al het leven wordt hersteld?
Opstanding van de doden en opstanding uit de geestelijke dood?

30. Het Messiaans Vrederijk gaat vooraf aan het herstelde paradijs

Jezus Christus zit nu aan de rechterhand van God en Hij beschikt over alle macht in hemel en op aarde. Alleen, God de Vader bepaalt wel de hoofdlijnen. Vader en Zoon werken eendrachtig samen. Dit is onder andere af te leiden uit Matteüs 22:44:

- “De Heer sprak tot mijn Heer: ‘Neem plaats aan mijn rechterhand, tot Ik je vijanden onder je voeten heb gelegd.’”

Deze tekst is in het Nieuwe Testament enkele keren herhaald. Het laat zien dat er vanaf Jezus’ troonbestijging gestreden zal worden totdat alle vijanden zullen zijn verslagen. In Efeziërs 1:17-23 lezen we daarover:

17 Moge de God van onze Heer Jezus Christus, de vader van alle luister, u een geest van inzicht schenken in wat geopenbaard is, opdat u hem zult kennen. 18 Moge uw hart verlicht worden, zodat u zult zien waarop u hopen mag nu hij u geroepen heeft, hoe rijk de luister is die de heiligen zullen ontvangen, 19 en hoe overweldigend groot de krachtige werking van Gods macht is voor ons die geloven. 20 Die macht was ook werkzaam in Christus toen God hem opwekte uit de dood en hem in de hemelsferen een plaats gaf aan zijn rechterhand, 21 hoog boven alle hemelse vorsten en heersers, alle machten en krachten en elke naam die genoemd wordt, niet alleen in deze wereld maar ook in de toekomstige. 22 Hij heeft alles aan zijn voeten gelegd en hem als hoofd over alles aangesteld, voor de kerk, 23 die zijn lichaam is, de volheid van hem die alles in allen vervult.

In de Studiebijbel wordt hierbij opgemerkt: ‘Aan het slot van zijn gebed noemt Paulus de kerk, want Gods voornemen heeft vooral de kerk op het oog, al mag heel de geschapen werkelijkheid erin delen.’

Even daarvoor wordt bij vers 21 geschreven: **ook in de toekomstige:** Paulus maakt onderscheid tussen de huidige wereld waar het kwaad heerst (zie Gal. 1:4 en aantekening) en de toekomstige, waar de Messias regeert.

In de toekomstige wereld zal de Messias vanuit het nieuwe Jeruzalem regeren. Vanuit die stad zal Hij al het resterende kwaad gaan overwinnen. Daarbij zal Hij de kerk inschakelen. Want in de huidige tijd heeft God met name de kerk op het oog, waaruit Hij alle heiligen rekruteert die Hij nodig heeft voor zijn plan om vanuit het Nieuwe Jeruzalem alles aan Hem te onderwerpen.

De strijd in de toekomstige eeuw zal dan ook een geestelijke strijd zijn.

Daarom moeten eigenlijk alle teksten die over het Messiaans Vrederijk gaan, ook als zodanig worden geïnterpreteerd.

Dat lijkt lastig, omdat we gewend zijn dit anders in te vullen.

Laten we naar één zo’n tekst uit het O.T. en één uit het N.T. kijken:

- Geen zuigeling zal daar meer zijn die slechts enkele dagen leeft, geen grijsaard die zijn jaren niet voltooit, want een kind zal pas sterven als honderdjarige, en wie geen honderd wordt, geldt als vervloekt. (Jesaja 65:20)
- Buiten is de plaats voor de honden die zich bezighouden met toverij en ontucht, met moord en afgodendienst, voor iedereen die de leugen koestert en ernaar handelt. (Openbaring 22:15)

Bij het eerste vers merkt de Studiebijbel op: 'De rest van het hoofdstuk toont wel aan dat het vermelden van dood en vervloeking (volgens andere vertalingen: vervloeking van zondaren) retorisch van aard is, en dat er op de nieuwe aarde geen dood meer bestaat en er ook geen zondaren meer zijn.'

De Studiebijbel volgt hier de gangbare mening, terwijl in Openbaring 22:15 duidelijk sprake is van buitensluiting uit de stad. Iets wat de Studiebijbel bij Openbaring 22:15 ook opmerkt. Ook hier in Openbaring moeten we 'moord' retorisch opvatten. Hier wordt de lezer bevraagd: Wordt er tijdens het Messiaans Vrederijk gemoord of betekent het dat er nog steeds afgunst, haat, toorn en wraakzucht heerst?

Het is in het kader van de paradijstheze ondoenlijk om alle teksten die over het Messiaans Vrederijk gaan op te zoeken en te verifiëren of deze passen in het boven geschetste beeld. Wel heb ik de volgende teksten hierbij betrokken: Jesaja 2:2-5, 2:12-18, 11:6-10, 25:6-9, 42:5-7, 52:13-15, 56:1-7, 20:18-20, 65:17-25, Daniël 7:13-14, Amos 9:11-15, Hosea 10:10-11, Sefanja 3:9-20, Zacharia 12:9-13:1, 14:4-11, 14:16-21.

Tijdens het Messiaans Vrederijk zullen de onheiligen worden bestraft op grond van alles wat ze verkeerd hebben gedaan. Die straf zal voor iedereen heel verschillend uitpakken. Die differentiatie in straf is te vinden in teksten als Matteüs 23:14, Marcus 12:40, Lucas 20:47 en Hebreeën 10:29.

De heiligen daarentegen zullen beloond worden. Hun straf is hen kwijtgescholden, maar wat zij daarna met hun leven hebben gedaan, dat zal beoordeeld worden om een beloning vast te stellen. De volgende teksten wijzen in deze richting: Matteüs 6:3-4, 6:6, 6:19-21, 19:21, 19:29, 23:14, 24:45-47, Marcus 9:41, Lucas 6:22-23, 6:35, 1 Korintiërs 15:58, Efeziërs 6:7-8, Kolossenzen 3:22-24, Timoteüs 6:18-19, Hebreeën 11:6 en Openbaring 22:12.

Tijdens het begin van het Messiaans Vrederijk is niet alles volmaakt. De heiligen binnen de muren van nieuwe Jeruzalem zullen als koningen, rechters en priesters aan het werk gezet worden om de wereld buiten die muren te winnen voor de Messias. De heiligen zullen dat uit heel verschillende posities doen. De positie die een heilige dan mag innemen, vormt in feite de beloning voor het werk wat hij hier voor de HEER heeft gedaan. Wie zich hier door de HEER laat gebruiken, zal daardoor beter toegerust zijn om tijdens het Vrederijk een belangrijke positie in te mogen nemen.

Zo zal God tijdens die periode iedereen onderrichten. (Johannes 6:45)

Aan het einde van het Messiaanse Vrederijk zal alles volmaakt zijn. Wie straf had verdiend, heeft die ondergaan en is uiteindelijk tot geloof gekomen. Hij heeft zich met God verzoent en met allen die hij iets heeft aangedaan.

Geen wonder dat het Messiaans Vrederijk duizend jaar of meer zal duren.

Als iedereen met elkaar verzoend is, kunnen alle moeiten worden vergeten.

Het proces om alles nieuw te maken, nadert dan het einde.

Alles zal dan zijn vernieuwd. Er zal geen dood meer zijn, geen rouw, geen jammerklacht, geen pijn, want wat er eerst was is voorbij. (Openbaring 21:4)

Dan gaat 1 Korintiërs 15:28 in vervulling: "En op het moment dat alles aan Hem onderworpen is, zal de Zoon zichzelf onderwerpen aan Hem die alles aan Hem onderworpen heeft, opdat God over alles en allen zal regeren."

31. Het laatste oordeel volgens Tom Wright

In het boek 'Verrast door hoop' schrijft Tom Wright ook iets over vagevuur, paradijs en hel. Het hoofdthema van zijn boek is de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, waarin de mens meer tot zijn recht zal komen dan in de hemel. De hemel is slechts een voorproefje. De nieuwe mens is bestemd voor de nieuwe hemel en de nieuwe aarde, waar hij volkomen gelukkig zal worden.

Tom Wright is tegen het universalisme (alverzoening), maar daarbij houdt hij wel een slag om de arm. Een citaat:

De omschrijving van het nieuwe Jeruzalem in de hoofdstukken 21 en 22 laat duidelijk zien dat sommige categorieën mensen 'buiten' zullen zijn: de honden, de ontuchtplegers... zij die leugens maken en vertellen. Maar als we dan een helder beeld hebben van twee keurige, duidelijk omlinjende categorieën, zij die binnen zijn en zij die buiten zijn, lezen we dat de rivier van het water van het leven de stad uit stroomt; dat aan beide oevers de boom van het leven groeit, en dat niet een enkele, maar vele bomen; en dat de 'bladeren van de boom de volken genezing brachten'. **Hier stuiten we op een groot mysterie, en alles wat we over Gods uiteindelijke toekomst kunnen zeggen, moet hiervoor opzij.** Dit betekent niet dat we twifelen aan de realiteit van het laatste oordeel over hen die vastberaden de afgoden die ons ontmenselijken en Gods wereld neerhalen, aanbidden en dienen. Het betekent wel dat God altijd een God van verrassingen zal blijven.

Maar het belangrijkste dat we aan het eind van dit hoofdstuk en dit deel van het boek te zeggen hebben, is dat het uiteindelijk niet draait om de vraag van 'hemel en hel'. Dit is wel een van de grote verrassingen van de christelijke hoop. Het kernpunt van mijn hele betoog tot hieraan toe luidt dat de vraag 'wat gebeurt er met me als ik sterf' *niet* de belangrijke, centrale, allesbepalende vraag is die de theologische traditie van eeuwen ervan gemaakt heeft. In trouw aan zijn oudtestamentische wortels, maakt het Nieuwe Testament geregeld duidelijk dat de belangrijkste, centrale, allesbepalende vraag, die naar Gods doel en plan om de hele wereld, de hele kosmos te redden en te herscheppen is. (blz. 192-193)

De vet gemaakte zin spreekt voor zichzelf. Hiervoor zullen veel gangbare gedachten opzij moeten. De bladeren van de levensboom brengen alsnog volken genezing. Wright legt hier geen verband tussen 'de volken die door de bladeren van de levensboom genezen zullen ontvangen' en 'de volken die in Abraham gezegend zullen worden'. Eigenlijk ligt dat wél voor de hand, maar dan gaat het richting universalisme. Die kant wil Wright niet op, terwijl hij daarvoor wél een opening aanreikt.

Misschien staan wij in onze tijd wel voor een soortgelijke uitdaging: om niet alle aandacht te richten op de vraag welke mensen God naar de hemel laat gaan en hoe Hij dat gaat doen, maar op de vraag hoe God door middel van mensen zijn schepping gaat verlossen en vernieuwen en hoe Hij als onderdeel (maar niet als enige doel) van dat proces ook **die mensen zelf gaat redden**. Als we Romeinen en Openbaring – en de rest van het Nieuwe Testament – in het kader van deze vraag opnieuw konden gaan lezen, dan zouden we heel wat tegenkomen om over na te denken. (blz. 193 ev)

Wright stelt hier een vraag aan de orde, waarbij hij een proces voor zich ziet, waarbij God alsnog mensen gaat redden.

In de these is dit geen vraag meer. God zal de heiligen inschakelen om de onheiligen te straffen, te genezen en te bevrijden. God zal niet alleen de hele wereld, de hele kosmos redden en herscheppen, maar ook alle mensen.

Wright heeft moeite met de hel. Die moeite ga ik nu niet opsommen, maar wel ga ik hem citeren op het punt waartoe dit hem bracht.

Mijn stelling luidt dat het mogelijk is dat een mens die zo ver op weg is voortgeschreden, en zozeer iedere fluistering van het goede nieuws, elke glimp van het ware licht, iedere oproep om zich om te keren en de andere kant op te gaan, elk teken van de liefde van God, naast zich neergelegd heeft, dat hij na zijn dood eindelijk, naar eigen keus, *een wezen wordt dat ooit mens was, maar dat niet langer is*, een schepsel dat het goddelijk beeld in geen enkel opzicht meer weerspiegelt. Na de dood van het lichaam waarmee God zo iemand in Gods goede wereld gewoond heeft en waarin het flakkerende vlammetje nog niet helemaal is uitgedoofd was, is hij op datzelfde moment alle hoop, maar ook alle medelijden voorbij geschoten. Er ligt **geen concentratiekamp** midden in het prachtige landschap, er bevindt zich **geen martelkamer** in het kasteel van heerlijkheid. Deze schepsels die nog voortbestaan in een namenselijk bestaan, weerspiegelen hun Maker op geen enkele zinvolle manier meer; zij kunnen in henzelf of in anderen niet meer de natuurlijke sympathie opwekken die sommigen zelfs voor de hardste crimineel kunnen voelen.

Ik besef heel goed dat ik mij nu op een terrein begeef waarvan niemand kan beweren dat hij het in kaart heeft gebracht. Een christen gelooft dat Jezus naar de hel is gegaan en is teruggekeerd, maar wie dat zegt, beseft dat hij in een **groot zwart gat** kijkt en geen reisbrochure voor toekomstige reizigers heeft. Het laatste wat ik wil, is dat er iemand is die denkt dat ik (of wie dan ook) hierover iets ook maar echt weet. Ook wil ik niet dat iemand denkt dat ik ervan geniet om op deze manier te speculeren. Maar ik word in de richting van een dergelijke oplossing van een van de meest duistere theologische thema's gedrongen door het Nieuwe Testament en de nuchtere werkelijkheid van deze wereld. Ik geef het graag voor beter, maar niet ten koste van de fundamentele overtuiging dat deze wereld de goede schepping van de ware God is, en dat Hij uiteindelijk het oordeel zal vellen waarover de hele schepping zich zal verheugen. (Blz. 191)

Wright komt tot de conclusie dat er op de nieuwe hemel en de nieuwe aarde geen plaats is voor een concentratiekamp, noch voor een martelkamer. De hel ziet hij als een groot zwart gat. De ongelovigen zakken weg in een namenselijk bestaan, waarvoor de heiligen geen enkele sympathie meer kunnen opbrengen.

In de these wijs ik een andere weg. Jezus Christus heeft satan overwonnen en daardoor heeft Hij ook alle macht ontvangen in de hel. Satan exit. De hel raakt leeg op de jongste dag, zodra satan wordt losgelaten en alle mensen, ook de onheiligen, zullen opstaan.

Na een daarop volgend gevecht zullen satan en alle onheiligen worden afgevoerd in de poel van vuur en zwavel, dan wel in de poel met zwavel, dan wel in de vuurpoel.

Zie voor wat er daarna gebeurt de hoofdstukken 14 tot en met 24 van de these.

32. Het verlangen van God volgens Henk Binnendijk

Henk Binnendijk laat in zijn boek 'Het verlangen van God' veel zien over Gods verlangen met zijn schepping en over de manier waarop God zijn verlangen gaat realiseren.

God schiept een wereld die onaf is, waarover de mens wordt aangesteld als beelddrager van God om deze onaffe wereld verder te ontwikkelen. Om over haar te heersen en haar tot een woonplaats te maken voor alle mensen die geboren worden.

Over de zondeval merkt Binnendijk het volgende op:

Was dát (de zondeval) het wat God oorspronkelijk van plan was met de mens? Schiep Hij de mens om hem te kunnen redden van zijn zonden? Is God door de zondeval in een noodsituatie gekomen en probeert Hij nu te redden wat er te redden valt? Is zijn scheppingsplan nu vervallen, omdat Hij al zijn aandacht moet richten op zijn reddingsplan? Is Hij verrast door de zondeval en heeft Hij nu een nieuw plan gemaakt, waardoor het oorspronkelijk is vervallen?

Nee, natuurlijk niet. God is nooit afgestapt van zijn oorspronkelijke bedoeling met de mens. Zijn verlangen is nog springlevend. Het is toch ondenkbaar dat God zijn plannen zou laten verstoren door de reactie van mensen? Daar is God immers ver boven verheven. *Mijn wegen gaan jullie wegen ver te boven en mijn plannen jullie plannen* (Jes. 55:9). Dat plan zet Hij door, want God is getrouw, zijn plannen falen niet. En Gods reddingsplan is 'alleen maar' bedoeld om ons weer geschikt te maken voor zijn scheppingsplan. (blz. 11)

Met of zonder zondeval bereikt God zijn doel. Zijn oorspronkelijke verlangen met zijn schepping zal Hij realiseren. Henk schrijft:

In Genesis 1 geeft God zijn geheim prijs. In dat voor ons verloren paradijs. In een soort samenkomst tussen de grote drie: Vader, Zoon en heilige Geest. Dit is het grote moment waarop God zijn scheppingsplan ontvouwt. Een plan dat bestond lang voordat hemel en aarde geschapen werden. En dat nu wordt bekendgemaakt. *Het mysterie dat in alle eeuwen verborgen was in God* (Ef. 3:9). Hier openbaart God zijn geheim als Hij zegt: *Laten wij mensen maken die ons evenbeeld zijn, die op ons lijken* (Gen. 1:26). (blz. 15)

Die grote God heeft een groot plan. Hoe kan het ook anders. Wat God nu bezig is te maken, is veel knapper dan wat Hij ooit heeft geschapen. Bij de schepping van deze wereld werkte Hij met dode materie en planten en dieren. Voor Hem relatief gemakkelijk. Want ze werkten Hem niet tegen. Maar het is voor God vele malen moeilijker om te werken met mensen, die Hij schiep met een eigen wil en die nee konden zeggen tegen Hem. En die dat ook gedaan hebben. De mensheid heeft zich massaal van Hem losgemaakt. En toch maakt Hij uit hen mensen naar zijn evenbeeld, die op Hem lijken. (blz. 16)

Zijn verlangen is om veel van zijn geliefde Zoon in ons te zien. Dat is onze bestemming. *Hij heeft ons tevoren ertoe bestemd om het evenbeeld te worden van zijn Zoon* (Rom. 8:29). (blz. 114)

Hoe gaat God dit doen? Daarvoor kijken we naar de uitverkiezing van Israël.

En hier dringt dat mysterie zich weer aan ons op. Israël heeft Jezus verworpen en God keert dat ten goede door hen te gebruiken in zijn plan. Net als bij Jozef, toen zijn broers hem wilden doden en God die verwerping gebruikte om hen in leven te houden. Zoals Jozef tegen hen zegt: 'Jullie hadden kwaad tegen mij in zin, maar God heeft dat ten goed gekeerd' (Gen. 50:20). (blz. 76)

Tot op de dag van vandaag weigeren de volken dat. (Israël erkennen als Gods uitverkoren volk en Jezus als de Messias) Want er ligt een sluier op de volken, een bedekking. Zij kunnen het niet zien. En pas bij de komst van de Messias zal die sluier worden weggenomen. *Op deze berg vernietigt hij het waas dat alle volken het zicht beneemt, de sluier waarmee alle volken omhuld zijn* (Jes. 25:7). Dan zullen de volken zien en erkennen dat Israël Gods uitverkoren volk is. Dan zal ook Israël zelf zijn Messias aanschouwen. *Op die dag zal ik alles in het werk stellen om de volken uit te roeien die Jeruzalem belagen. Het huis van David en de inwoners van Jeruzalem echter zal ik vervullen met een geest van mededogen en inkeer.* (Zach. 12:9-10).

Dan breekt de vervulling aan van de honderden nog onvervulde beloften van God. Beloften aan Israël die God allemaal zal waarmaken. Dan zal heel Israël worden gered, zoals geschreven staat: *'De redder zal uit Sion komen, en wentelt dan de schuld af van Jacobs nageslacht'* (Rom. 11:26). *Alle volken zullen daar samenstromen, machtige naties zullen zeggen: 'laten we optrekken naar de berg van de HEER, naar de tempel van Jacobs God, Hij zal ons onderrichten, ons de weg wijzen, en wij zullen zijn paden bewandelen'* (Jes. 2:23). *Als die tijd is gekomen, zullen tien mannen uit de volken met verschillende talen een Joodse man bij de slip van zijn mantel grijpen met de woorden: 'Wij willen ons bij u aansluiten, want we hebben gehoord dat God bij u is'* (Zach. 8:28). (blz. 77)

Het chiliasme kent veel varianten, maar al deze varianten hebben één ding gemeen: nog veel onvervulde beloften van God zullen tijdens het Messiaans Vrederijk vervuld worden. Sommige van die beloften zijn nu voorlopig en ten dele vervuld, en deze zullen dan totaal vervuld worden.

Het gaat mij nu echter over het verlangen van God, dat God mensen wil maken tot *ons* evenbeeld, tot het evenbeeld van de drie-enige God.

Dit verlangen kende God al voor de grondlegging van de wereld.

Is het denkbaar dat God toen al heeft verlangd naar mensen die Hem zouden gaan eren en mensen die Hij zou gaan vervloeken?

Ofwel, is de eeuwige uitverkiezing tot het eeuwig oordeel te rijmen met Gods verlangen?

Daar lezen we in Genesis niets over.

Henk Binnendijk geeft aan (hoofdstuk 1) dat Gods reddingsplan slechts een intermezzo is in het gehele plan dat God voor ogen staat.

In Openbaring zien we dat God daar de draad weer oppakt en zijn plan verder ontvouwt.

De laatste hoofdstukken uit het boek van Binnendijk spreken daar mooi over. Schrijvend

over het nieuwe Jeruzalem symboliseert hij veel. Te veel, wat mij betreft, maar in

hoofdpijnen wijst hij de goede richting aan. God is hem buitengewoon genadig geweest.

33. Leven met paradoxen

De Bijbel staat vol met paradoxen. Een paradox is een schijnbare tegenstrijdigheid. Het Groot woordenboek van de Nederlandse taal, *van Dale*, illustreert deze stijlfiguur met: *Niets hebbende, alles bezittende* uit 2 Cor. 6:10. De NBV vertaalt dit met: *we bezitten niets maar toch hebben we alles*.

De Wikipedia omschrijft de paradox als volgt: Een paradox is een uitspraak die een schijnbare tegenspraak bevat en bij nader inzien waar blijkt te zijn.

De betreffende site geeft veel illustraties, ik noem er enkele:

- Niets is zeker, en dat zelfs niet. (Multatuli)
- De mens leert uit de geschiedenis dat de mens niets leert uit de geschiedenis. (Hegel)
- Als je vrede wilt, bereid dan de oorlog voor. (Livius)

Een paradox is een stijlfiguur die dwingt tot verder nadenken. Het dwingt om een zaak van meerdere kanten te bekijken.

Misschien staan er daarom in de bijbel wel zoveel paradozen. Bijvoorbeeld:

- Wie geeft, wordt rijker. (verzamelt zich een schat in de hemel)
- Jezus sterft aan het kruis, en behaalt mee daardoor de overwinning.
- Wie als christen sterft, krijgt het direct beter. (ontvangt een nieuw leven)
- Het avondmaal is het gedachtenismaal aan Jezus' sterven, en het feestmaal naar aanleiding van Jezus' overwinning op de dood.
- Jezus is 100% mens en 100% God.
- God bestuurt alles en mensen zijn verantwoordelijk voor hun daden.

In zekere zin is Gods liefde eveneens een paradox. Twee citaten van Tom Wright uit zijn boek 'Verrast door hoop':

De wereld is goed *maar incompleet* geschapen. Er komt een dag waarop alle opstandige krachten verslagen zullen zijn, en de schepping in vrijheid en met vreugde zal antwoorden op de liefde van haar schepper en God haar van zichzelf zal volmaken. Dan zal zij *zowel* onafhankelijk, anders dan God zijn *als tegelijk* van zijn eigen leven vervuld zijn. **Dit hoort bij de paradox van de liefde**, waarbij liefde die vrijwillig gegeven wordt een context creëert om liefde vrijwillig te beantwoorden, een toestand die zal doorgaan in een cyclus waarin totale vrijheid en totale eenheid niet tegen elkaar wegvallen, maar integendeel juist elkaar hooghouden en compleet maken. (blz. 116)

Paulus laat er in Romeinen geen twijfel over bestaan dat er inderdaad een uiteindelijke veroordeling zal zijn voor 'wie handelt uit geldingsdrang, de waarheid niet eerbiedigt en zich laat leiden door onrecht'; maar vervolgens legt hij in deze brief alle nadruk op het feit dat God **'ieder mens heeft uitgeleverd aan de ongehoorzaamheid, opdat hij voor ieder mens barmhartig kan zijn'**. (Rom. 2:8; 11:31)

Goed, uit dit en andere gedeelten valt ook op te maken dat hij niet 'alle mensen persoonlijk', maar allerlei soorten mensen bedoelt. Maar als Paulus het over 'allen' of 'ieder mens' heeft, reikt hij geregeld verder dan wat zijn luisteraars verwachten zouden om te laten zien dat Gods machtige liefde niet alleen het voor de hand

liggende, maar ook het onverwachte omarmt. Paulus wist dat zijn eigen harde, bittere hart door Gods genade veranderd was, en daarom wist hij ook dat er niemand aan deze zijde van het graf was die niet in principe op dezelfde manier bereikt en veranderd kon worden. (blz. 191-192)

Over de eeuwigheid schrijft Wright het volgende:

Hoewel de tijd wel eens zelf getransformeerd zou kunnen worden gaan worden op een manier die we nu nog absoluut niet kunnen bedenken, moeten we niet in de verleiding komen om te denken dat 'eeuwigheid' zo iets betekent als dat er 'geen tijd meer zal zijn', zoals het wel eens gezegd wordt. In het Nieuwe Testament betekent 'leven in eeuwigheid' vaak niet een of ander tijdloos bestaan in de toekomst, maar het **'leven in de komende eeuw'**. De oude akker van ruimte, tijd, materie en zintuigen moet gewied, omgespit en ingezaaid worden voor een nieuwe oogst. Wij mogen die oude aarde beu zijn, God niet. (blz. 172)

Als het *eeuwige leven* betekent dat het een leven is dat hier begint en doorloopt tot in de komende eeuw, dan mogen we over de *eeuwige straf* zeggen dat deze hier begint en doorloopt tot in de komende eeuw. Die eeuwige straf is dan eindig, omdat aan het einde van die komende eeuw Jezus al zijn macht zal teruggeven aan zijn Vader en dat er daarna een hele nieuwe fase zal starten. Zon en maan zullen dan overbodig zijn. Zo komen we alweer een paradox op het spoor: De eeuwige straf is eindig.

Het Bijbelboek Rechters had volgens sommige theologen beter Redders kunnen heten, omdat leiders als Gideon en Jefta zo beter getypeerd worden. Het grondwoord schijnt beide vertalingen mogelijk te maken. Hier stuiten we opnieuw op een paradox: De rechter is redder en de redder is rechter.

Als we bijvoorbeeld letten op de tekst 'Daarom heb Ik besloten dat Ik de inwoners van dit land niet voor jullie zal verdrijven. Zij zullen jullie in hun netten verstrikken en hun goden zullen jullie ondergang zijn.' (Rechters 2:3), dan zien we dat God zijn dreigementen niet meeteen in daden omzet. Volgens Gert Kwakkel (ik citeer) *confronteert Hij hen met de werkelijkheid en probeert hen tot bezinning te brengen. Verderop in Rechters lees je dat God zijn volk toch niet liet zitten. Keer op keer schreeuwden de Israëlieten hun nood uit en schoot Hij hun te hulp. Zij moesten het wel eerst voelen.*

Als je het met anderen wilt redden, krijg je het zwaar. Dan moet je het inderdaad zelf uitzoeken. Totdat de noodkreet zich uit je keel naar boven perst.

God proclameert hier de ondergang van de Israëlieten en komt hen toch later te hulp. Zou het zo ook niet tijdens het laatste oordeel kunnen gaan?

Kan het zijn dat God de heiligen niet alleen als rechters maar ook als redders aanstelt? Als priesters? (Openbaring 20:6)

Daarmee zou het laatste oordeel een paradox worden, gebaseerd op *schijnbare* tegenstrijdigheden: God zegt de ongelovigen de eeuwige straf aan om hen te redden.

In hoofdstuk 23 noemde ik al een aantal teksten die volgens prof. Van Genderen *schijnbaar* de alverzoening promoot. Misschien moeten we het laatste oordeel niet alleen zien als een paradox, maar ook als een paradigma. Daarover verder in het volgende hoofdstuk.

34. Het laatste oordeel als paradigma.

Het paradigma komt in de afbeelding, waarin zowel een mooie vrouw als een heks is te ontdekken, tot leven. (zie figuur op bladzijde 85)

Beide beelden zijn mogelijk. Het beeld wat je ziet hangt niet alleen af van je eigen interpretatie, het ontrolt zich voor je.

Ergens is het ongrijpbaar. Telkens verrast het.

God is een God vol verrassingen.

Abraham moest zijn eigen zoon Isaak offeren, maar op het laatste moment voorzag God hem van een ander offer. Verrassend, of toch niet?

Had Abraham niet even daarvoor gezegd: 'God zal erin voorzien'.

Verrassend dat binnen enkele minuten de ene werkelijkheid plaats moet maken voor een andere, een betere werkelijkheid.

Het paradigma verschuift.

Als geen ander heeft Jezus ons gewaarschuwd voor de hel.

Dat deed Hij tijdens zijn leven op aarde, voordat Hij de satan had verslagen.

Op dat moment was de hel een vreselijk oord.

Ná Jezus overwinning op de satan is de hel veranderd, omdat Jezus daar zijn macht heeft geproclameerd. Satan weet vanaf dat moment dat aan hem alle macht zal worden ontnomen.

Een paradigma, die we pas na de jongste dag ten volle zullen begrijpen.

Wie een paradigma wil zien, zal daar zijn best voor moeten doen.

Het is iets anders dan 'out of de box' denken.

Wikipedia omschrijft de Engelse term 'out of de box' als het denken buiten de bestaande kaders. Om hardnekkige problemen te boven te kunnen komen, moet men buiten de bestaande denkkaders kunnen treden.

In de paradijstheze heb ik dit doelbewust diverse keren gedaan, door bijvoorbeeld wonderen te veronderstellen die niet in de Bijbel genoemd zijn.

Voor iedereen die zich aan bestaande denkkaders houdt, is dit ongehoord.

Maar ja, wie wil brainstormen ontwikkelt creatieve duidingen die niet overal goed vallen.

Een paradigma is nog lastiger te hanteren.

Het feit dat God een sluier over zijn volk legt en uiteindelijk héél Israël zal redden, zie ik ook als een paradigma.

Het is een paradigma met een fantastische afloop, want heel Israël zal gered worden.

Nadat Paulus over deze woorden heeft nagedacht en het zich eigen heeft gemaakt, jubelt hij het uit:

³³ Hoe onuitputtelijk zijn Gods rijkdom, wijsheid en kennis, hoe ondoorgrondelijk zijn oordelen en hoe onbegrijpelijk zijn wegen. ³⁴ 'Wie kent de gedachten van de Heer, wie was ooit zijn raadsman? ³⁵ Wie heeft hem iets gegeven dat door hem moest worden terugbetaald?' ³⁶ Alles is uit hem ontstaan, alles is door hem geschapen, alles heeft in hem zijn doel. Hem komt de eer toe tot in eeuwigheid. Amen. (Romeinen 11:33-36)

Gods oordelen zijn onbegrijpelijk. Daar stemmen we graag mee in. Daarom mogen we niet over individuele mensen oordelen. Aan God komt immers het oordeel toe.

Of niet?

Nero, Hitler, Mao en Stalin komen toch zeker in de hel? Op de algemene regel mogen we voor wat betreft deze misdadigers toch wel een uitzondering maken?

Gods oordelen zijn onbegrijpelijk. Daar stemmen we graag we in. Daarom mogen we ook geen enkele groep veroordelen. Wie kent immers Gods barmhartigheid.

Alle ongelovigen, allen die Jezus verwerpen komen toch vast en zeker in de hel? Op de algemene regel mogen we toch wel deze duidelijke uitzondering maken?

Het laatste oordeel is totaal onbegrijpelijk.

We geloven dat God de wereld zal herstellen. Tom Wright gelooft zelfs dat God de hele kosmos met al die miljarden sterren en sterrenstelsels, zal herstellen.

Ik geloof dit ook. Zo waardevol vindt God zijn schepping, dat Hij eens zal afmaken waaraan Hij begonnen is. Sterren betekenen veel voor Hem, al is het slechts materie.

Hoeveel gaat de mens zo'n stuk materie te boven?

De mens is de kroon op de schepping.

Al voor de grondlegging van de wereld kende God ieder mens.

Met ieder mens had God het goede voor. Zou Hij daarin niet slagen?

Zou die oneindige grote God zich afhankelijk hebben gemaakt van mensen?

Dat kan toch niet!

Dit maakt het laatste oordeel totaal onbegrijpelijk.

Vandaar dat er zoveel verschillende ideeën zijn over het laatste oordeel.

Tom Wright beschrijft er verschillende in zijn boek 'Verrast door hoop'.

Ondanks zijn grote kennis is hij nog lang niet uitgedacht over dit onderwerp. Hij schrijft:

Het evangelie van Jezus laat echter zien dat het doel van God alles te maken had met de vraag 'hoe gaat God *door Israël* de wereld redden, en zodoende ook Israël zelf als onderdeel (maar niet als doel) van dat hele proces?' Misschien staan wij in onze tijd wel voor een soortelijke uitdaging: om niet alle aandacht te richten op de vraag welke mensen God naar de hemel laat gaan en hoe Hij dat gaat doen, maar op de vraag hoe God *door middel van de mensen* zijn schepping gaat verlossen en vernieuwen en hoe Hij als onderdeel (maar niet als enige doel) van dat proces ook die mensen zelf gaat redden. Als we Romeinen en Openbaring – en de rest van het Nieuwe Testament – in het kader van deze vraag opnieuw konden lezen, dan zouden we heel wat tegenkomen om over na te denken. (blz. 193-194)

Tot aan de jongste dag zullen we met deze en met dergelijke vragen geconfronteerd worden. Onze ideeën over het laatste oordeel mogen wankelen en verschuiven, zoals bij een paradigma.

Ik heb nu mijn ideeën over de late-alverzoening sterker naar voren gebracht als ik dat eerder op mijn website heb gedaan. Soms denk ik dat ik daarmee Tom Wright enkele stappen voor ben. Dit gezien zijn vraagstellingen.

Maar ook mijn idee is slechts een interpretatie, een beeld uit een paradigma.

Bestaande beelden kunnen net zo waar zijn, ook al is er slechts één waarheid.

Bespiegeling

Het universum is onmetelijk groot, het kleinste deeltje van de materie is onmetelijk klein, de complexiteit van een cel is onbevattelijk groot.

Ons begrip is te klein om een woord als 'eeuwig' te kunnen vatten.

Immers, God is de schepper van de tijd. God staat boven de tijd, zodat Hij op hetzelfde moment zowel het begin als het einde kan zien.

De tijd heeft een begin en een einde, tenminste een einde in de zin dat er geen zon en maan meer zullen zijn om dagen en nachten te tellen. (Openbaring 22:5)

Dit gegeven maakt het lastig om 'eeuwig' absoluut op te vatten, omdat er na het Messiaans Vrederijk een trendbreuk zichtbaar wordt. Geen zon en geen maan, God zal alles in allen zijn. Deze geopenbaarde trendbreuk mag onze kijk op het eeuwige leven en de eeuwige straf beïnvloeden.

Het duizendjarig Messiaans Vrederijk duurt minstens tien eeuwen, waarschijnlijk nog veel langer. Die 'komende eeuw' omvat vele eeuwen.

Wie nu gelooft, ontvangt het eeuwige leven, allereerst het vele eeuwen durende leven tijdens het Messiaans Vrederijk en daarna een leven dat niet meer te tellen is.

Wie Christus nu afwijst ontvangt de eeuwige straf, allereerst mogelijk een vele eeuwen lang durende straf tijdens het Messiaans Vrederijk en na afronding van die straf een knagend besef van gezondigd te hebben tot aan het einde van het Messiaans Vrederijk.

De reformatoren is verweten dat hun 'nieuwe' leer met de nadruk op genade en hun afwijzing van de leer van de goede werken, de mensen gemakzuchtig maakten.

De geschiedenis toont het tegendeel. Juist mensen die enkel uit genade leven, geven hun leven aan Jezus en spannen zich in voor het werk in zijn Koninkrijk.

Zal het idee dat de eeuwige straf een eindige straf is, mensen gemakzuchtig maken?

Of zal juist het idee dat we iedereen zullen terugzien, ons met liefdevollere ogen naar de anderen doen omzien?

Zal daardoor het idee dat God iedereen liefheeft, verdieping krijgen?

Ons leven hier en nu is een voorbereiding voor het leven in het Messiaans Vrederijk.

Ons leven is betrekkelijk kort als we kijken naar het leven dat ons te wachten staat.

Wie nu goed doet, zal goed ontmoeten.

Wie berekenend zijn leven wil indelen, doet er goed aan om rekening te houden met het te verwachten leven tijdens het Messiaans Vrederijk.

Je leven hier doet er in zoverre toe, dat het bepalend is voor het leven straks.

Hoe dan ook, tot ziens in het nieuwe Jeruzalem.

Het begrip 'eeuwig' is eigenlijk te groot voor de menselijke maat. Gaat het daarbij om miljoenen jaren, of om miljarden? Of om nog veel grotere getallen?

In de Bijbel komen het woord 'eeuwig' veel tegen in de zin dat er geen einde aan komt. Zo lezen we in Daniël 7:14b: Zijn heerschappij was een eeuwige heerschappij die nooit ten einde zou komen, zijn koningschap zou nooit ten gronde gaan.

Jezus Christus is tevens aangeduid als eeuwige Priester. (Psalm 110:4, Hebrëeën 5:6b)

Uit 1 Korintiërs 15:28 weten we dat als de Zoon alles aan Hem onderworpen heeft, de Zoon zichzelf zal onderwerpen aan de Vader, opdat God over alles en allen zal regeren.

Nadat de Zoon zijn werk voltooid heeft, draagt Hij alles over en brengt dit in binnen de Drie-eenheid. Daarmee eindigt het eeuwige koningschap en priesterschap van de Zoon.

‘Eeuwig’ moeten we daarom opvatten als een bepaalde periode van vele eeuwen, die door de Vader wordt overzien. Want de Vader is boven de tijd blijven staan, terwijl de Zoon in de tijd is gekomen (bij de schepping) en later in de wereld is gekomen (bij zijn geboorte).

De tijden zijn in Gods hand.

Dat ‘eeuwig’ als een eindige tijd kan worden opgevat, blijkt ook uit de straf voor Sodom en Gomorra. Die straf zou bestaan uit een nooit dovend vuur (NBV) ofwel uit een straf van eeuwig vuur. (NGB-1951) Inmiddels is dat vuur gedoofd.

Ook de stad Babylon zal straks eeuwig blijven branden. (Openbaring 19:3)

Maar ook hier zal die brand doven, want het Babylon zal plaats moeten maken voor de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. De ‘eeuwigheid’ is daarom door ons mensen niet goed te vatten. Dit te meer omdat God de tijd geschapen heeft met een begin en een einde.

God, die boven de tijd staat, ziet gelijktijdig het begin en het einde.

Binnen die bandbreedte moeten we dan ook meestal de term ‘eeuwigheid’ plaatsen.

Als we lezen dat God bestaat van eeuwigheid tot eeuwigheid, dan betekent dat God die tijdsgrenzen overschrijdt.

Wij mensen moeten het laten bij deze eeuw en de toekomstige eeuw.

De toekomstige eeuw omvat het Messiaans Vrederijk, dat minstens duizend jaar zal duren.

Wellicht meerdere duizenden jaren.

Dit, omdat de eeuw waarin wij nu leven, van hemelvaart tot aan de eerste jongste dag, al bijna tweeduizend jaar beslaat.

Wie het eeuwige leven ontvangt, mag verzekerd zijn van allereerst een prachtig leven tijdens het duizendjarig Messiaans Vrederijk en hij zal daarna verder mogen leven in tijdloze ‘tijdperken’, waarin God alles zal zijn in allen.

Het oude paradijs zal worden uitgebouwd tot de tuinstad, het centrum van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. In die tuinstad zullen de aartsvaders en de apostelen hoge posities bekleden. Hun namen staan immers op de fundamenteën en bij de poorten vermeld.

Zal het nieuwe Jeruzalem daardoor een joods karakter krijgen?

Min of meer wel, want daar zullen die aartsvaders en apostelen zeker wel voor zorgen.

Maar dat joodse karakter zal niet overwegend zijn, want Christus heeft gelovigen uit alle volken tot zich genomen.

In het nieuwe Jeruzalem zullen alleen Joden mogen wonen die Christus tijdens hun leven op aarde als hun Verlosser hebben aangenomen. De overige Joden, die later tot bekering zullen komen, zullen een gebied aangewezen krijgen buiten de muren van het nieuwe Jeruzalem.

Vanwege oude profetieën kan het best zo zijn dat de Joden een zekere blijvende bevoorrechtiging zullen ontvangen. In Zacharia 2:12 worden de volken immers gewaarschuwd zich niet aan Gods oogappel te vergrijpen.

Maar die bevoorrechtiging is niet zeker. Niet alle Bijbelse lijnen zijn te extrapoleren. Maar hoe dan ook, ze zullen van tijd tot tijd hun schatten in mogen dragen in het nieuwe Jeruzalem.

De volle waarheid is vooral te vinden in de apostolische brieven. Jezus heeft dat zelf aangegeven toen Hij zei: ‘De Geest van de waarheid zal jullie, wanneer hij komt, de weg wijzen naar de volle waarheid. Hij zal niet namens zichzelf spreken, maar hij zal zeggen wat hij hoort en jullie bekendmaken wat komen gaat. (Johannes 16:13)

Met name in Romeinen, Hebréeën en Openbaring vertelt Jezus, door de heilige Geest, veel over wat er komt. Die boeken mogen ‘zwaarder’ wegen dan alles wat daarvoor in de Bijbel is opgeschreven. Dit, om de volle waarheid te onderkennen.

Korte verantwoording

Veel onderwerpen in dit boekje zijn te vinden op de website www.paradijsthesen.nl. Daarop zijn ook diverse verwijzingen te vinden naar boeken en websites, die ik heb geraadpleegd.

Omdat het denken niet stilstaat, is wat dit boekje te bieden heeft meer gestructureerd en de ideeën over de late-alverzoening zijn beter onderbouwd dan op de website.

Verder heb ik parallel daaraan enkele nieuwe boeken gelezen en mijn ideeën daaraan gespiegeld. Sommige ideeën liggen deels in het verlengde. Maar oordeel zelf.

Die boeken kan ik iedere lezer aanraden.

- *Verantwoord Geloof, Handboek Christelijke apologetiek* van prof. dr. H.A. Bakker, dr. M.J. Kater en dr. W. van Vlastuin.
- *De wereldwijde vloed* van Tjarko Evenboer
- *Gebruik je verstand* van John Piper
- *In alle redelijkheid, Christelijk geloof voor welwillende sceptici* van Tim Keller
- *Verrast door hoop* van Tom Wright
- *Het verlangen van God* van Henk Binnendijk

In de Bijbel staan zowel paradoxen als wonderen. De wetenschap kan daar niet veel mee, omdat paradoxen en wonderen blijf geven van de aanwezigheid van een hogere orde.

Ook voor gelovigen zijn paradoxen moeilijk te doorzien. Denk maar aan:

- Wie geeft, wordt rijker. (hij verzamelt namelijk schatten in de hemel)
- Jezus Christus sterft en overwint daardoor de dood. (Jezus' zoenoffer legt namelijk de basis voor de opstanding van allereerst Jezus zelf en daarna voor elk mens)
- De Redder is Rechter en de Rechter is Redder. (zie het Bijbelboek Rechters)

Het laatste oordeel is eveneens ook een paradox, omdat het in feite voor iedereen goed afloopt. Want het laatste oordeel is het laatste, omdat er daarna niemand meer zal terugvallen. Daarna zal er nooit meer iemand zondigen. Alles zal volmaakt zijn en ook volmaakt blijven.

Het doorzien van deze paradox, vraagt om verdere bezinning op terreinen als filosofie en missiologie. Velen hebben na intens verschrikkelijke gebeurtenissen het geloof vaarwel gezegd. Het lukte hen niet om Gods goedheid te rijmen met zoiets afschuwelijks.

Maar, voor iedereen geldt dat het beste nog moet komen.

Na het Messiaans Vrederijk, waarin iedereen God zal leren kennen als de ultieme goede God, breekt er echt een glorie tijd aan. Al het verschrikkelijke wat we nu meemaken zal dan vergeten zijn. Terugkijkend zullen we eerst inzien dat al de ondervonden moeiten een functie hebben vervuld, daarna mogen en kunnen we dat allemaal loslaten.

De volmaaktheid wenkt.

De weg ernaar toe wordt onder andere bepaald door wat we nu doen.

Daarom doet elke dag ertoe.

Paradigma

Tijdsbalk met de belangrijkste gebeurtenissen

